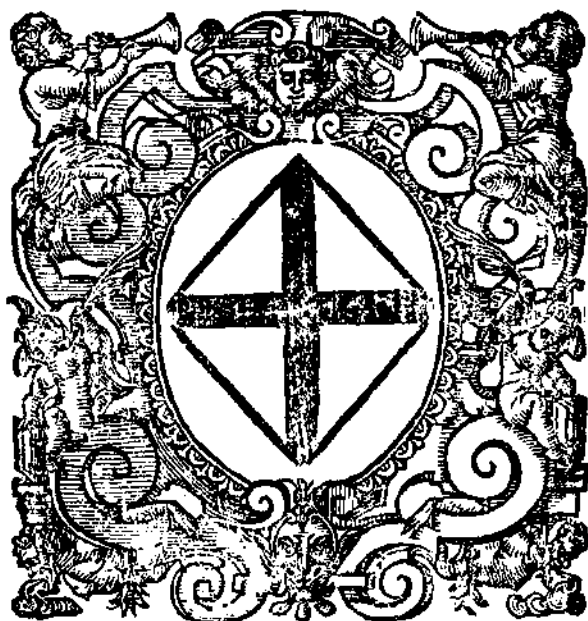

PRACTICA,
FORMA, Y STIL,
DE CELEBRAR CORTS
GENERALES EN CATALVNYA,
y materias incidentes en aquellas.

Dividida en tres Parts.

Per lo noble Don Luys de Peguera del Consell de sa
Magestat en la Real Audientia de
Catalunya.

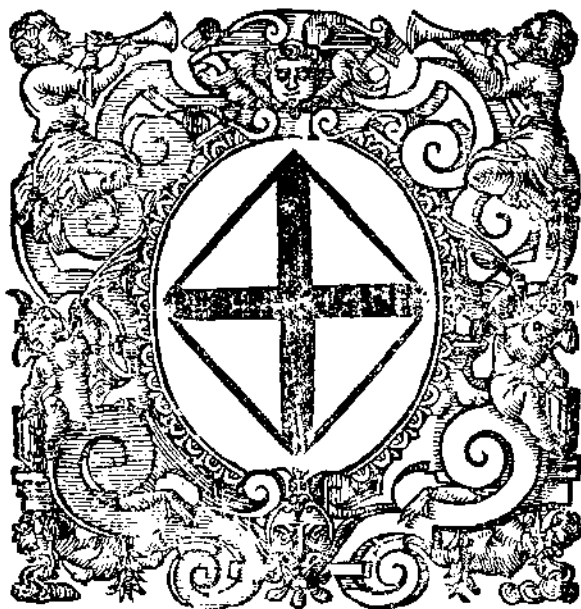
De manament dels Senyors Deputats de Catalunya,
En Barcelona, per Gerony Margarit, any 1632.

R. 689308

PRACTICA,
FORMA, Y STIL,
DE CELEBRAR CORTS
GENERALS EN CATALVNYA,
y materias incidents en aquellas.

Diuidida en tres Parts.

Per lo noble Don Luys de Peguera del Consell de sa
Mageslat en la Real Audientia de
Catalunya.

De manament dels Senyors Deputats de Catalunya,
En Barcelona, per Gerony Margarit, any 1632.

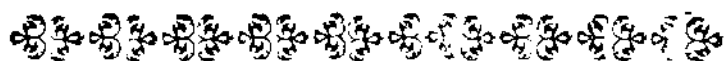
MOLT ILLVSTRES Senyors.

Ntre diuersos treballs que he trobats de mon pare don Luys de Peguera, despres de sos dies, mes vingut à les mans un llibre de celebratio de Corts generals, treballat tant solament ab intentio de instruir à les persones que poden entrar en ellas, y per la poca edat, y falta de experientia, no tenen noritia de la materia: y no de fer volums, ni tractats de Corts, puix no faltan practichs Catalans, y de altres nations, que la han tractada copiosament. Y perque sent lo assumpto de tant publica utilitat, que nos pot considerar major, puix depenja de la celebratio de Corts generals, tot lo govern de la Prouincia, y la prefantia y auçtoritat dels tres staments, que concorren en elles: considerant que la Magestat del Rey y senyor nostre don Phelip Tercer ve à concludir les ques començaren en lo any 1626. acudint à ma natural obligacio, en quant à ma patria, per no privarla del benefici, que li pot resultar desta Practica: y en quant à mon para, per no mostrarme ingrat als que per naturalesa, y tan

*sabudes causes dech regonexer, conformantme ab sa in-
 tentio, he determinat entregar, y llurar dits treballs de
 Corts à V. SS. com à representant aquelles ab los tres
 staments de ques forma son Consistori. Soplich à V. SS.
 sien seruits acceptarlos, puix mereixen tota aqueixa hon-
 ra les vigilies, lo cuydado, lo zel, y voluntat de la pu-
 blica utilitat, ab que mon para recopilà dites materies;
 y nou desmereix mon desig, en continuar en seruey desta
 Prouincia, los que testifiquen les histories, que per discurs
 de tēps li han fet mos progenitors, com à fills de aquella,
 que amparats ab la grandez a de tan eminent Consisto-
 ri, y ab las lletrer, noblez a, y bons respectes de tals con-
 sistorials, en cas aparegue à V. SS. ijquen à llum, ni los
 detractors se atreuiran à emularlos, ni faltara james en
 mi memoria desta obligatio, pera servir-la sempre à
 V. SS. à qui Deu guarde. Barcelona à 28. de Abril
 1632.*

Don Iuan de Peguera.

RELATIO DELS ASSESSORS , Y
Aduocat Fiscal del General de
Catalunya.

LO llibre de Practica , forma , y stil de celebrar Corts en aquesta nostra Prouincia de Catalunya , compost per lo noble don Luys de Peguera del Consell de sa Magestat en aquesta Real Audientia , y per lo noble don Iuan de Peguera son fill , per la fineza de son amor à la patria, presentat à V. SS. hauem vist, y mirat ab la diligencia, puntualitat, y circumspectio , quens obligaua la materia que en aquell se tracta, y los ordens apretats que V. SS. son estats seruits donarnos : y no sols no hauem trobat en aquell cosa que fos contraria à les constitutions, capítols, y actes de Cort, priuilegis, vsos, y costums del present Principat; pero encara que dit noble Author, continuant los studis , vigílias , y treballs que tota sa vida sostinguè en benefici y vtilitat de la cosa publica (de que donan se los molts llibres que ha dexats composts , que eternizaran sa memoria pera sempre) en aquest los prengué molt particulars , pera ensenyança de la forma , y stil , ques acostuman de feruar en la celebratio de Corts generals , y parlaments

laments particulars de aquest Principat, materia molt necessaria, y poch sabuda, perque de molts segles à esta part, es à tart exercitada, y vuy en dia molt conuenient;perço que lo Rey nostre senyor, per sa Real y singular clementia, es seruit conclourer les Corts generals conuocades en la present ciutat en lo any 1626. Y axi diem, y referim à V.SS. que es de molt profit, y vtilitat à tot aquest Principat, que dit libre sia imprimit, y tret à llum, pera que en lo sdeuenidor se tinga notitia de materia tant necessaria, y de present les persones dels tres Staments, qui han de entrar en les Corts, se puguin valer y aprofitar dell, y ab tant bon nort y guia acertar en aconsellar al Rey nostre senyor, lo que sia mes seruey de Deu, y de sa Real Magestat, y vtilitat y profit del present Principat. Fet en Barcelona als 30.de Abril 1632.

Marti Assessor.

Vinyals Assessor.

Hortola Aduocat fiscal.

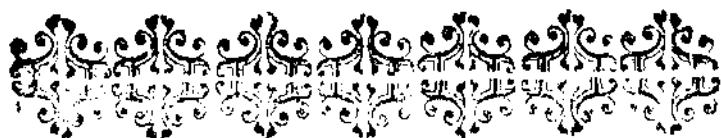
AL LECTOR AMAN-
TISSIM, DON LVYS DE
Peguera, S.

B la experientia de algun temps en sa, so arribat à entendre la molta necessitat que y ha, de que tinga notitia de las materias que en lo present libre se tracten, com son lo stil, forma, y cerimonies de celebrar Corts, y parlament general en Catalunya. Ferque com se acostuman de practicar aquelles de temps en temps, y posant se gran y llarch intermedi del un temps al altre, succeeix morir tantes persones, y en particular les que podrien tenir alguna notitia y scientia, que en la ocaſio no dexa de causar ab la gent noua y moderna, alguna manera de seguedad, y confusio. La qual no sols fa dany à la matexa cosa que tracta, mes encara es causa de gran dilatio y detentio.

Perço

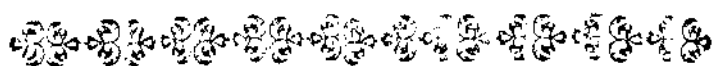
Perço he determinat de fer sobre dites materias los següents y breus tractats , propoſant per capitols los dubtes y difficultats , que axi en la preuentio de les dites coses , com encara en los tractats dellas ſe podrien offerir , abſolutio y diffinitio de dits dubtes , y difficultats . Y encara que mon cabal no ſie prou baſtant para instruir perfectament acerca les dites coses , lo ques deu ; tota via la bona voluntat ab queu ſas ſupplira lo que falta , la qual pendran pus ab ella he deſijat fer aqueſt ſeruey . Vale .

ALS MOLT ILLUSTRES
Senyors Deputats del Principat de
Catalunya.

D E C I M A.

CRià la ma poderosa
la fabrica vniuersal
inuenusta y desigual
mes al fi marauellosa:
Y es molt assentada cosa
que à les fosques se estiguera
si per cas llum no hi haguerà
que la descobre y abona,
lo que la llum Barcelona
fa en les obres de Peguera.

DE DON IOAN TERRE Y
Carriera Alcayt del Castell de
Belluer,

S O N E T O.

QUE importa quels cruels fils de sa dalla
prouàs Peguera ab vos la mort traydora,
si la parlera fama se fa autora
del erudit que vostra llengua calla.

*Fortissima de Espanya y fel muralla
esta sempre Prouincia vencedora
quant docta ingeni tant en lletras dora
en marbre esculpa etern de ralla en ralla.*

*Mostraràs Catalunya verdadera
y agraida, à qui docta fundamenta
sas lleys, que son de tots sos fills la vida.*

*Cataluny'as cobrà ab sanch de Peguera;
dos vegades lay deu : perque atrenida
la cobrà ab sanch, ab lletres la sustenta.*

REPORTORI DE TOTES LES CO- SES CONTENGVDES EN LO PRESENT LLIBRE.

A.

A Bats, tant solament elegits, no poden entreuenir en
corts generals, fol. 20. num. 6.

Abat, que compar en corts pera entreuenir en ellas, ha de
amostrar lo titol, y possessio de sa prelatura, fol. 33. nu. 5.

Absents citats si se han de aguardar, ho deu determinar la
cort, y apres ho han de suplicar al senyor Rey, fol. 37. nu-
mer. 2.

Absents de la prouincia no poden constituhir procuradors
pera corts generals, si ja que la absencia no fos per causa
y benefici de la Republica, fol. 38. num. 20.

Absentar-se de la cort sense llicencia no es llicit, y aixi quant
tornen no se han de admetre, fol. 61. num. 31.

Actes tocats al judici de greuges, se han de expedir franchs
de segell, fol. 131. num. 13.

Aduocats y Procuradors Fiscals no poden entreuenir en
corts generals, fol. 23. num. 14.

Aduocats, se han de elegir per los braços, fol. 39.

Agratius nos poden rebre en la cort dels contumaces, que
apres de ser citats no hã comparegut en la cort, fol. 119.
num. 2.

†

Apellacio

Reportori.

Apellacio ni recors no se admet de les sentències y declaracions dels habilitadors de corts, fol. 43. num. 3.

Articles incidents en los tractats de la cort, que necessitan de declaracio, se han de declarar y conèixer per lo senyor Rey ensemps ab la cort, fol. 95. num. 2.

Article incident en lo tractat de la cort, lo ha de declarar lo senyor Rey afoles, quant los braços entresi litiguen, y se fan part, fol. 101. num. 3.

C.

Cauallers menors de vint anys no podē entreuenir en corts, ni en ellas esser conuocats, fol. 23. nu. 9. & fol. 54. num. 10.

Cauallers que en llur priuilegi tenen clausula de no poder entreuenir en corts, nos poden ni deuenh pera ellas conuocar, fol. 24. num. 10.

Cauallers qui no son estats citats, en qualseuol temps que vinguen, han de ser admesos, fol. 52. num. 3.

Cauallers pera poder entrar en corts han de amostrar de llur milicia, fol. 53. num. 7.

Cauallers nobles no son admesos com a nobles, sino amostran de llur nobleza, fol. 53. num. 8.

Cauallers domiciliats en altres Regnes, si tenen Baronia en Catalunya, han de esser admesos cō ha Barōs, fol. 54. n. 9.

Caualler pot compareixer en corts per si, y com a procurador de dos ho de molts, fol. 57. num. 18.

Catalunya que cosa sia, y en q̄ consisteix, fol. 155. fins a la fi.

Ciutadans honrats de Barcelona encara que sien reputats per veraders Cauallers, no poden entreuenir en corts, fol. 23. num. 8.

Citats, los citats pera les corts han de compareixer lo die estatuhit, si ja no tindran just impediment, fol. 52. nu. 4. si ja que no son Vniuersitats, les quals poden per sos procuradors compareixer.

Citats pera corts han de compareixer personalment lo dia prefigit, fol. 67. num. 2.

Citats pera corts generals no son obligats de compareixer perso-

Reportori.

- personalment si son impedit de just impediment, y en dit cas podran per procurador, fol. 68. num. 3.
- Citats encara que no sien los qui podē entreuenir en corts en qualſeuol tēps q̄ vinguē hā de ſer admeſos, fol. 90. n. 1.
- Citats pera les corts, y que comparegan pera cert dia, no comparent dit dia, apres no han de ſer admeſos, fol. 90. num. 2.
- Citats encara q̄ no sien los qui podē entreuenir en corts, no ſols poden compareixer en ellas personalment, pero encara per procurador, fol. 90. num. 3.
- Conuocacio de corts generals ab quina forma ſe ha de fer, fol. 27. num. 1.
- Conuocacio de corts ve a ſer nulla, ſi la forma acostumada de fer la dita conuocacio ſe deixa de obſeruar, y ſe obmet, fol. 32. num. 3.
- Cōcluſio a les corts de quina manera, y ab quina forma ſe fa, y ſe dona cōcluſio a la cort, f. 136. pa. 1. ab les ſeguēts.
- Conuocacio de corts ve a ſer nulla ſi la forma acostumada de fer la dita cōuocacio ſe dcixa de obſeruar, y ſe obmet, fol. 32. num. 2.
- Conſtituciōs de Catalunya comēçaren de ſer paſſionades entre lo Rey y la terra, en les corts que celebrà lo Rey en Pere II. en Barcelona, fol. 67. num. 1.
- Cort general de Catalunya que coſa ſia, fol. 3. num. 1.
- Cort general a ſoles la pot conuocar lo ſenyor Rey, fol. 4. num. 2.
- Corts generals no pot conuocar lo primogenit del Rey, fol. 4. num. 3.
- Corts generals pot cōuocar la Reyna ab eſpecial poder de ſon marit, y aquell legitimament impedit, ab ratificacio y aprobacio de la cort, fol. 4. nu. 4.
- Corts generals pot cōtinuar lo primogenit del Rey ab eſpecial poder de ſon pare, legitimantlo empero pera dit eſtete la terra, fol. 5. num. 5.
- Corts generals per quin eſtete ſe conuoquen, fol. 6. num. 6.
- Corts generals pot cōuocar lo Rey encara ques tropia fora de Catalunya, fol. 11. num. 1.

Reportori.

- Cort, la cort nos deu congregar quant lo Rey sen va fora del lloch hont la cort se celebra, his troba fora de la Vegueria, encara que sie per causa de pendre pler, fol. 102.
- Cort, la cort apres de esser formada, y trobantse lo senyor Rey per vna dicta fora del lloch hont se celebra la cort, si dit Rey pot per commissio feta ha altri, protogar la dita cort, fol. 104.
- Cossos de Vniuersitats, com son confraries, y collegis encara ques digā Vniuersitats, no poden entreuenir en corts, fol. 24. num. 12.
- Copia de les constitucions que se ordenan respectiuament, la prenen los notaris dels braços, fol. 135. nu. 3. 4.

D.

- D**eutors del General no obstant que sien deutors poden entreuenir en corts generals, fol. 18. nu. 4.
- Deutors del General han y deuen esser repellits de la interessencia de les corts, fol. 116. 117. num. 1.
- Deutors de coses publiques no poden esser admesos a hōres de la Republica, que primer no hajan pagat, fol. 117. num. 2.
- Deutors de coses publiques com se enten, pera que no sijn admesos a honres, fol. 117. num. 3.
- Deutors de la Republica per causa de arrendamēts, no poden esser repellits de la interessencia de corts generals, fol. 117. 118. num. 4.
- Dies feriats, tant de consuetut com de precepte, se acostumen de habilitar pera proseguirse la cort, fol. 43.
- Diligencia de dō Luys de Peguera del consell del Rey nostre senyor, pera que los Syndichs de les corts tinguessen los poders pera jurar lo Princep en les corts de 1585. fol. 115. num. 2.
- Dissentiment aposat en los braços, si se por suspendre, quant ha efecte de passar auant la habilitacio, fol. 65. numer. 4.

Dissenti-

Reportori.

Dissentiment posat per algu en algun bras, y aquell tal se absent de la cort, se pot declarar nulle, y lleuar per lo mateix bras, fol. 102. num. 4.

E.

E Dicte, y citacio dela cort nos fa circondusto, per no cõpareixer lo senyor Rey personalment lo die prefigit a la cort, fol. 31. num. 1.

Electio del lloch pera tenir y celebrar corts generals, està en arbitre del senyor Rey, pus sia dins la prouincia, y lo lloch no sie menor de docents fochs, fol. 12. nu. 1.

Electio de persones han de fer los braços, quant durant la celebracio de les corts lo Rey se enmalalteix, pera enuiar a saber cada dia de la salut del Rey, fol. 103.

Electio de persones se ha de fer per los braços, per enuiar a la Magestat quant los fa entendre que vol explicar als braços alguna cosa de son seruey, y la forma com se ha de anar, fol. 107.

Electio del Rey Ferrando Princep de Castella per Rey de Arago, fol. 156. num. 6.

Estrangers de la prouincia tenints en ella Baronia, poden esser conuocats com ha Barons pera entreuenir en corts generals, fol. 17. num. 2.

F.

Forma de habilitar lo primogenit peraque puga tenir, y celebrar corts generals, fol. 8.

Forma de respondre per los braços, a la proposicio feta per lo senyor Rey, donant principi a les corts generals, fo. 35. num. 3.

Forma de la suplicacio, quant se suplica per part de la cort, que se anomenen habilitadors, fol. 45. num. 4.

Forma de la suplicacio quant la cort suplica al senyor Rey que

Reportori.

que los habilitadors preiten sagrament y homenatge, fol. 48. num. 6.
Freres de les ordres Mendicants, y de altres pobreses, no poden entreuenir en corts generals, fol. 20. num. 5.

H.

Habilitar lo Princep pera que puga tenir corts generals, ab quina forma se ha de fer, fol. 8.
Habilitar se acostumē los dies q̄ son feriatz, tant de consuetut com de precepte pera proseguir se, y anar auant la cort, fol. 43.
Habilitadors de cort han de ser diuuyt, fol. 45. num. 2.
Habilitadors de la cort ab quina forma han de seure en son consistori, fol. 47. num. 5.
Habilitat en corts vna volta, nos pot apres reprouar, fol. 61. num. 3 2.
Habilitador algu si se absentat, poden los altres que resten passar auant en son judici, fol. 63. num. 2.

I.

Impediment perillos quin sia, y quant se diu just, fol. 69 num. 4.
Impediment perillos, y danyos quin sia, y quant se diu just impediment, fol. 70. num. 5.
Impediment vergonyos quin sia, fol. 70. num. 6.
Impediment just, se ha de exprimir deuant del notari de la procura per la persona citada, y verificar aquell ab son propri jurament, fol. 71. num. 7. 8. 9.
Impediment vergonyos y danyos no se ha de exprimir al notari, basta verificar aquell ab jurament, fol. 71. nu. 9.
Incidents en los tractats de la cort que necessitan de declaracio, se han de declarar y conèixer per lo senyor Rey ensemps ab la cort, fol. 95. num. 2.

Incident

Reportori.

- Incident en lo tractat de la cort se ha de declarar per lo senyor Rey a soles, quāt los braços entressi litiguen his fan part, fol. 101. num. 3.
- Iudici dels Iutges de greuges es durador fins en deu mesos, fol. 124. num. 7.
- Iurament han de preitar los porters, promouedors, y aduocats dels braços, y que es lo que han de jurar, fol. 39.
- Iurament han de preitar los habilitats pera celebrar corts, y en poder de qui, fol. 39. num. 1.
- Iurament, la forma del jurament que los habilitats pera celebrar corts se ha de llegir publicament en los estaments per lo notari de cada hu de dits estaments, fol. 40. nu. 2.
- Jurar deuen los habilitats en corts, que donaran bo è leal consell en be publich de tota la cort, fol. 40. num. 3.
- Jurar deuen los habilitats en corts que tindran secret, fol. 40. num. 4.
- Jurar deuen los habilitats en corts que no reuelaran cosa alguna que pogues venir en dany de la cort, fol. 41. numer. 5.
- Jurar deuen los Syndichs de cort, que abans que no reuelaran a sos principals coses de secret tractades en la cort, faran jurar a dits sos principals, que no reuelarā aquellas, fol. 41. num. 6.
- Jurar deuen los habilitats en corts que no admetran sciētment als tractaments de la cort, algu que no haja prestat lo jurament, fol. 41. num. 7.
- Iutges de greuges han de ser diuuyt, nou per part del Rey, y nou per part de la cort, fol. 75. num. 1.
- Iutges de greuges ab quina forma se han de anomenar, fol. 121. num. 2.
- Iutges de greuges de que han de conèixer, fol. 121. nu. 3.
- Iutges de greuges, quins han de ser, fol. 122. nu. 4.
- Iutges de greuges han de conèixer simplement, y de pla sola veritat del fet atesa, fol. 122. num. 5.
- Iutges de greuges si han de jurar, y aprestar sagramēt y hominatge, y hoyr sentencia de excomunicacio, fol. 124. num. 6.

Pretori.

Jutges de greuges no poden cometre ni delegar les seues causes, fol. 124. 125. num. 8.

Jutges de greuges han de acudir per fer y exercir son ofici en lo lloch hont lo Cancellier voldra, fol. 125. nu. 9.

Jutges de greuges en cars que no vingan a fer llur ofici, de quina manera se han de surrogar altres en son lloch, fol. 125. num. 10.

Jutges de greuges sino declaren dins lo temps prefigit, tenen pena de perdre lo salari, fol. 126. num. 11.

Jutges de greuges Ecclesiastichs han de jurar que se auran be y lealment en son ofici, fol. 132. num. 1.

Jutges de greuges laychs han de prestar sacrament y homenatge que se hauran be en son ofici, fol. 132. nu. 2.

Jutges de greuges en poder de qui han de jurar, y prestar los homenatges, fol. 132. num. 3.

L.

Lleys se diuhen preceptes comuns, fol. 6. num. 7.

Lleys, les lleys han de ser pias, sanctas, y justas, fol. 6. numer. 8.

Lloch, lo lloch pera celebrar corts generals se pot mudar per lo senyor Rey, abans empero, que ell no sie arribat a les dites corts, fol. 13. num. 2.

Lloch destinat pera celebrar se les corts, nos pot mudar per lo senyor Rey apres de esser començades les corts, sino es ab consentiment dels braços, fol. 13. num. 2. 3.

Lletres de conuocacio de corts se han de lliurar a vn porter real jurat, pera que les presente a les persones aqui vā dirigides, y apres fassa relacio de la presentacio de aquelles, fol. 30. num. 2.

Llicencias la cort en la cōclusio de aquella, y ab quina forma se licencien los que han entreuingut en corts pera que sen tornen a ses cases, fol. 138.

M.

Menors de 20. anys Cauallers no poden entreuenir en corts, ni en ellas estar conuocats, fol. 24. num. 9.

Maçes

Reportori.

Maçes de la Diputacio se han de lliurar als presidents dels braços, ço es, vna a cada president, y dits presidents ne han de fermar apocha al Regent los comptes, fol. 40.

N.

Naturals de la provincia tant solament se deuen conuocar pera corts generals, fol. 16. num. 1.

Naturals de la provincia han y deuen tant solament esser habilitats, fol. 51. num. 1.

Naturals absents de la provincia al temps de la conuocacio, si aquella nols es estada intimada en son principal domicili, venints apres a les corts han de ser admesos, fol. 52. num. 2.

Nominacio de lutges de greuges ab quina forma se ha de fer, fol. 121. num. 2.

Nominacio de persones com se ha de requerir ques fassa per los braços, peraque juntament ab les anomenades per lo senyor Rey, declararen sobre los dissentiments apofats en algu dels braços, fol. 105.

Nominacio de persones se ha de fer pera fer y ordenar les constitucions, y han de ser diuuyt los anomenats, ço es, sis de cada bras, fol. 134. num. 1.

Nominacio de persones se ha de fer pera concordar, quant entre los braços hi ha discordia sobre lo fer y passar algunes constitucions, fol. 135. num. 5.

Notaris se han de elegir y anomenar en cada hu dels estaments, fol. 39. num. 1.

Notaris elets per los braços han de jurar, y prestar lo jurament acostumat en poder del president del bras, per lo qual està elegit, fol. 39. num. 2.

Notaris dels braços respectivament prenen copia de les constitucions que se ordenan, fol. 135. num. 3. 4.

O.

Ofici de habilitadors de corts quins y quals sien, fol. 25. num. 1.

Original

Reportori.

Original, lo original de les constitucions que se ordenen, ordinariament resta en lo bras Ecclesiastic, fol. 135. numer. 2. 3.

P.

Parlament se diu lo consell Real, fol. 139. num. 1.

Parlament se diu lo ques diu, y tracta en les congregacions, y ajuntaments ques fan en les Esglésies, fol. 140. num. 2.

Parlament se diu allo ques parla publicaments per lo senyor Rey, ho altri per ell a tot lo poble conuocat, fol. 141. num. 3.

Parlament se fa per lo Princep per alguna necessitat ho utilitat del Rey, ho de la republica, fol. 142. num. 1.

Parlament se conuoca per certes causes no expressades, diët afoles que vol tenir Parlament, fol. 143. num. 2.

Parlament pera celebrar-se, se han de conuocar los Prelats, Barons, y homens de les ciutats y viles, fol. 143. num. 3.

Parlament nos pot conuocar per vniuersitat de causes, fol. 143. num. 4.

Parlament se conuoca ab lletres conuocatories pera tots los tres estaments, fol. 145. num. 1.

Parlament conuocat sis pot prorogar no venint lo senyor Rey lo dia presigit al lloch destinat, fol. 145. numer. 2.

Parlament, la proposicio que fa lo senyor Rey en lo Parlament, fol. 146. num. 3. y la resposta dels braços, ibid. numer. 4.

Parlament tingut per fer nominacio de persones per part de Catalunya per tractar y dispondre aqui toca: e la successio dels Regnes de **A**go, seguida la mort del Rey en Marti, fol. 148. num. 1.

Parlament de la Reyna Maria tingut per lo ques temia de vna entrada de Francesos en Catalunya, fol. 151. nu. 4.

Persones

Reportori.

- Persones** quines podē ser conuocades pera corts generals, fol. 17. num. 3.
- Persones** se hā de anomenar pera rebre los memorialis dels agrauis, fol. 119. num. 1.
- Persones** anomenades pera determinar, y declarar la successio dels Regnes de Arago apres de la mort del Rey en Marti, fol. 148. num. 1. 2.
- Pena** de perdre lo salari tenen los Iutges de greuges, si dins lo temps prefigit no declaren, fol. 125. num. 11.
- Porters** se han de elegir per los braços, fol. 39. nu. 1.
- Priors** conuentuals que no tenen superior en la prouincia, y tenen vassalls ab tota jurisdicció, han de esser admesos en corts, fol. 53. num. 6.
- Priors** de conuents, y tenints capitols que han superior en la Prouincia, no poden com a Priors esser conuocats pera corts, y quins Priors poden esser conuocats, y entreuenir en corts, fol. 21. num. 7.
- Primogenit** del Rey no pot cōuocar corts generals en Catalunya, fol. 4. num. 3.
- Primogenit** del Rey pot tenir corts generals ab especial poder del Rey son pare, legitimantlo empero la terra, fol. 5. num. 5.
- Procuradors** y Aduocats Fiscals no poden entreuenir en corts generals, ni esser conuocats en ellas, fol. 25. numer. 14.
- Procurador** de Prelat de Esglesia cathedral, nos pot admetre en corts sino que sia de son capitol, y lo mateix es en lo procurador de algun conuent, ho de Esglesia collegiada, fol. 56. num. 15.
- Procurador** no pot esser hu de vn Prelat, y de vn capitol, ho de altra Esglesia, ni de dos Prelats, sino que ha de ser de hu tant solament, fol. 56. num. 16.
- Procuradors** de Barons y Cauallers han de esser tambe Cauallers, altrament nos poden admetre, fol. 57. numer. 17.
- Procures** y mandatos han de venir en la forma de la constitucio, altrament no son admesos, fol. 57. num. 19.

Reportori.

- Procuradors de corts no poden ier de estranya nacio , fol. 58. num. 21.
- Procures y mandatos de persones naturals que no està domiciliades en la prouincia,han de esser repellides,fol. 58. num.22.
- Procuradors constituïts pera compareixer en corts , han de esser repelits compareixent los principals, fol. 59. num. 23.
- Procures dels qui son estats citats han de esser repellides sino comparen dins lo temps prefigit,fol. 59. nu.24.
- Procures de aquells que per maleïties sen son anats de la cort,han de ier admeses,fol. 59.num.25.
- Procuradors sino compareixen per causa de maleïtia dins lo temps prefigit als absents , han de esser admesos prouat lo impediment,almanco ab jurament,que es suficiēt proua, fol. 59.num.26.
- Procures dels homens de tots los braços,han de tenir clausula de poder tractar y concloure en lo seruey y donatiu del senyor Rey, fol. 59.num.27.
- Procures dels qui no son estats citats pera corts, no importa que no contingan la forma de la constitucio, fol. 60. num. 28.
- Procuradors dels citats pera corts generals poden entrenir en tots los actes de la cort fahedors, fol. 60. numer.29.
- Procures fetes per raho de impediments perillosos y vergonyosos, que han de contenir, y com han de estar concebudes, fol.71.num.7.
- Procura de persones conuocades en corts , y que per raho de algun impediment no poden personalment compareixer en ellas,y la forma que ha de tenir, fol.72.
- Procura ques fa per impediment vergonyos, fol.78.
- Procura è Syndicat de capitol de Elglefia cathedral pera compareixer per lo capitol en corts generals, fol.81.
- Procura fahedora per persona Militar, quant per raho de just impediment, no pot personalment compareixer en corts generals, fol. 82.

Reportori.

- Procura de molts cauallers citats en corts, que per just impediment no poden comparexer personalment, fol. 85.
- Procura y Syndicat de Vniuersitat pera cõparexer en nom de la Vniuersitat en corts generals, fol. 87.
- Procures dels qui no son estats citats en corts , no estan obligades à contenir la forma del cap. Mes auant confirmants, del Rey en Pere 3. en les corts de Perpinya, fol. 91. num. 4.
- Procura y poder special han menester los procuradors , ò Syndichs de corts , pera jurar en la cort lo Princep, fol. 114. num. 1.
- Processats de regalia no se han de admetre en corts fins a tant que conste de reduçtio, o legitimatio de sa persona, fol. 61. num. 33.
- Propositio se ha de fer als braços per lo senyor Rey , donant principi a la cort, fol. 19. num. 1.
- Prorogar no pot lo senyor Rey als absents lo termini de la comparitio, sens que la cort no ley suplique, fol. 36. num. 1.
- Promouedors se han de elegir per los braços, fol. 39.
- Proues en lo judici de la habilitatio, deuant de qui se han de fer, fol. 46. num. 3.
- Prothonotari del Rey, legint als braços alguna scriptura en presentia dels tractadors de la cort, ha de estar assentat, y descubert, fol. 111. num. 4.

R.

- R**ey a soles pot conuocar corts generals, fol. 4. nu. 2.
- Reyna pot conuocar corts generals en Catalunya ab special poder de son marit, y aquell legitimament imedit ratifican tho la cort, fol. 4. num. 4.
- Rey pot conuocar corts generals , encara ques tropia fora de Catalunya, fol. 11. num. 1.
- Rey. Lo senyor Rey apres del dia prefigit a la cort te quaranta dies pera comparexer, fol. 31. num. 1. 2.

Rey

Reportori.

- Rey.** Lo senyor Rey dins los quaranta dies que te pera comparexer apres del dia prefigit a la cort pot per altri continuar y prorogar la Cort, fol. 32. num. 3.
- Rey.** Lo senyor Rey ha de fer propositio als braços, donât principi a la cort, fol. 33. num. 1.
- Resposta** faedora per los braços, a la propositio que fa lo senyor Rey donant principi a les corts, fol. 35. nu. 3.
- Rey.** Lo Rey celebrant corts generals es tingut y obligat de venir a la cort, pera fer los actes della, y no la cort en son Palau Real: pero no procceix quant lo Rey està malalt, fol. 91. num. 1. y 2.
- Rey,** si celebrant les corts se enmalalteix, que es lo que han de fer los braços durant dita celebratio, y malaltia, fol. 103.
- Rey.** Si lo Rey trobantse per vna dieta, ò mes fora del lloch de la cort, apres de esser la cort formada, pot per commissio feta a altri prorogar la cort, fol. 104.
- Resposta** primera que acostumen de fer los braços, al que per part del Rey sels proposa, fol. 113. num. 5.

S.

- S**Acrament y homenatges, prestadors per los habilitadors, en poder de qui se ha de prestar, fol. 49. numero 7.
- Sentencies** de jutges de greuges se deuen executar per los officials a quis pertanga promptament, tota excepcio remoguda, fol. 127. num. 12.
- Syndichs** de Vniuersitat nos poden admetre en corts, sino que sien del cos de la Vniuersitat, ho sien en aquella domesticiliats, fol. 55. num. 11.
- Syndichs** nos poden admetre en corts generals, sino que sien de les Vniuersitats que solen crear Syndichs pera corts, fol. 55. num. 12.
- Syndich** surrogat, y posat en lloch de altre per infirmitat, o mort, ha de ser admes, fol. 55. num. 13.

Reportori.

- Syndich dos de vn Capitoi**, no poden ser admesos, sino a vna tant solament veu, fol. 55. num. 14.
- Solio Real**, En lo solio Real no pot estar algu, quant los braços tornen la resposta a la propositio que lo senyor Rey los ha feta, donant principi a les corts, excepte lo primogenit, fol. 33. num. 2.
- Substituts** no se admeten en corts, excepte sino fosse n substituts per malaltia, fol. 61. num. 30.
- Supplicatio** ab ques supplica per part de la cort a sa Magestat, que se anomenen habilitadors, ab quina forma se ha de fer, fol. 45. num. 4.
- Supplicatio faedora** quant la cort supplica al senyor Rey, que los habilitadors prestén sagrament y homenatge, fol. 48. num. 6.
- Supplicar se deu** al senyor Rey per hauerse de surrogar habilitador en lloch del qui se absentia, fol. 63. num. 1.

T.

- Tractats de la cort y reformatio de la terra**, los ha de fer lo senyor Rey, juntament ab la terra, fol. 94. numero 1.
- Tractadors del Rey venint als braços** pera explicar alguna voluntat de sa Magestat, ab quina forma y acompanyament han de anar, fol. 110. num. 1.
- Tractadors del Rey venint als braços** pera representar alguna cosa ab quina forma han de ser rebuts, fol. 110. num. 2.
- Tractadors del Rey anant als braços**, com han de estar asistentats en dits braços, y en quina ma, fol. 111. num. 3.

V.

- Vniuersitats Reals**, y no de Barons son les ques poden conuocar pera corts generals, fol. 24. num. 11.
- Vni-

Reportori.

Vniuersitats de Confraries, y Collegis, no poden entreuenir en corts generals, fol. 24. num. 12.

Vniuersitats Reals de pagesos, y gent rustica, encara que tingan Vniuersitat, no poden entreuenir en corts, ni conuocar-se en ellas, fol. 25. num. 13.

PRIMERA PART.

DE LA FORMA,

STYL, Y CERIMONIES, QUE

se han de obseruar en la celebratio de les Corts
generals de Cathalunya.

PER que millor pugam proce-
hir en lo present tractat, he pen-
sat, que abans de entrar en lo
principi ques pren pera cele-
brar Corts generals, que es la
propositio que fa la Magestat
als tres staments, que son Ecclesiastic, Militar, y
Real, en lo lloch destinat conuocats, y congre-
gats, se deuen anteposar alguns capitols, tât per
declaratio del termens de la materia que hauem
de tractar, com encara, per les coses que han de
precehir abans de poder entrar en la celebratio
de dites Corts generals. Perque desta manera ab

A mes

2 *Pratica de celebrar Corts*

mes facilitat, y major claricia de les coses, y ab mes breu temps se puga donar expeditio, si, y cōclusio à les Corts. Que altrament, per ignorarse moltes de les coses que en la present obra ab diuersos capitols se declararan, se acostumen per molt temps prolongar, redundant en gran dany, y detriment, primerament de la Real Magestat, qui per força, y conforme leys de la terra ha, y deu assistir en dita celebratio de Corts, y de altres Regnes seus, que les hores podrien tenir necessitat de llur presència, y dels demes assistants, y conuocats en dites Corts. Y axi procehire la materia que he de tractar, per los capitols que abaix se seguiran, ab los quals, ab lo fauor del Senyor, se diffiniran, y absoldran totes y qualseuol questions, que en los tractes de dites Corts podrien succehir.

Capitol Primer. En lo qual se amostra, que cosa sia Cort general de Catalunya, y qui pot conuocar aquella, y à quin fi y effeete se fa dita conuocatio.

1. *La Cort general de Catalunya que cosa sia.*
2. *Lo Rey afoles es lo qui pot conuocar Corts.*
3. *Lo primogenit del Rey no pot cōuocar Corts generals.*
4. *La*

generals en Catalunya.

3

4. *La Reyna ab special poder del Rey son marit, y aquell legitimament impedit pot conuocar y celebrar Corts.*
5. *Lo primogenit del Rey pot tenir y conuocar Corts generals, ab special poder del Rey son pare, legitimantlo empero la terra per al dit effecte.*
6. *Corts generals per quin effecte se conuocan.*
7. *Leys se diuen preceptes comuns.*
8. *Les leys que se han de stabir han de ser pias, santas, y justas.*

Cort general se diu la conuocatio, y congregatio dels tres braços, y statments de tota la prouincia de Catalunya; es à saber del Ecclesiastic, Militar, y Real, feta per lo senyor Rey en lo lloch per ell destinat y deputat, pera tractar, y disposar sobre lo stat y reformatio de la terra: y pera fer y stabir en ella leys necessaries, y conuenients à la custodia, gouern, y quietut de dita Prouincia. Proua eita nostra diffinitio Pomponio Iureconsult, a, lo qual diu, que apres que en la ciutat Romana foren fetes totes les coses per mans del Rey, y sens auerhi certa ley, Romulo diuidi lo poble en trenta parts, les quals anomenà Corts: perço que per sententias de las ditas parts se prouehia al be y utilitat de la Republica, y que per aqueixa via foren donades, y fetes al

a, 'in l. 1. ff.
de orig. iur.

poble certas leys, les quals foré anomenades leys curiatis. De la mateixa manera diuidida Catalunya en tres parts, com està dit, es à saber en los tres stataments, Ecclesiastich, Militar, y Real, conuocats aquells per lo senyor Rey, à effecte de donar stat, y reformatio à la terra, y per llur bon govern fer, y stablir leys necessaries, y conuenients, diem y anomenam à la dita conuocatio, Corts generals; y à les leys, Actes, y capitols de Cort.

2 Aquestes empero Corts generals, ningú les pot conuocar, ni personalment tenir, y celebrar, sino sols lo senyor Rey, lo qual sol es lo qui pot seure en lo solio. *a*

a, Vi in c. r. de prohibit. feud. alie. per Feder. & in c. item quod nos Regis la cob. 2. in 2. Cur. Barcin. & in cap. ab aqueſta Reginae Mariae in Cur. Barcin. nou. & in c. item ordeni statum, in Cur. S. Cucuphatis.

3 Y en tant es asſo veritat, que ni al primogenit del senyor Rey se permet, q̄ puga fer la dita conuocatio: perque com dalt està dit, la celebratio de Corts generals, necessita, y exigeix la personal presentia del senyor Rey; com se proua per les constitutions en lo marge adnotades, y citades. Pero conuocada per lo senyor Rey, la pot apres continuar son primogenit Loctinent general, ab consentiment de la Cort, com se feu en les Corts del any 1553.

Y esta regla se enten esser verdadera, entenent-ho regularment, perço que no dexe de patir dues
4 exceptions, y limitations. La primera es, quant lo
Rey

Rey estant en la expeditio de la guerra, y axi legitimamēt impedit dexàs special poder à la Reyna muller sua, de poder cōuocar, y celebrar Corts generals als Catalans; perq̃ en tal cas la dita Reyna, ratificant y aprobantho la Cort, podria conuocar y celebrar aquelles, conforme ne tenim exēples en lo Serenissim Rey en Pere. Lo qual estant en la expeditio de les armes cōtra lo Rey de Castella dexà special poder de tenir, y celebrar Corts à la Reyna dona Eleonor sa muller. La qual ab dit poder les celebrà als Catalans en la ciutat de Tortosa. Y en lo serenissim Rey Alfonso, lo qual com tãbe estigues ocupat en los Regnes de Sardenya, y Corcega, acerca la expeditio de les armes dexà semblant poder à la serenissima Reyna Maria muller sua, la qual ab dit poder cōuoca, y celebra Corts generals en la ciutat de Barcelona. *a*

5 La segona exceptio y limitatio à la sobredita regla es, quant lo senyor Rey fos fora de Catalunya, y estigues ocupat en coses de guerra, y expeditio de armes: perque en tal cas podria en son nom conuocar Corts generals, y apres de conuocades dexar poder special à son primogenit pera continuar y celebrar aquellas, abraçantho, y consentintho la terra, com dalt està ja dit, *b*, en lo

a, Calic. in extra eur. c. 4. n. 4. Iaco. de Vallefi. in vlat. author. & rogatu. in apostil. & videndus propositi. in 7. q. pac. & treg. in 31. ca. *b*, vide Calic. in extrauag. eur. c. 4. n. 7. ubi multa allegat.

6 *Pratica de celebrar Corts*

num. 3. y precehint tambe habilitatio de la persona de dit primogenit, faedora per lostres statments en la forma acostumada, de la qual tractara lo capitol seguent.

- 6 Lo fi y effecte principal perque se conuocan Corts generals en Catalunya, es: perque en dites Corts se fassen, y stablescan leys, ab les quals la Republica dels Catalans sia mantinguda, guardada, y ben gouernada, tant en lo que ha respecte à la administratio de la justitia, quant en tot lo demes que importa per al repos y quietut publica. Perque tant quant resplandeix la authoritat de les leys en la Republica, tant mes aquella sol florir, y prosperar: y per lo contrari faltanthi dita authoritat, no pot dexar de esser lo gouern de ella tiranich, y prejudicial als amadors de la justitia y raho. Y si voleu saber quanta sia la authoritat de les leys, y de quant pes y momento pera la felicitat de tota la Republica, mirau à Plini en lo lib. 7. cap. 3. ahont llargament ho va
- 7 declarant. Son les leys certs preceptes comuns y necessaris, pera be y beatament viure: y axi los condidors dellas han de procurar, y estar molt
- 8 vigilants, en que sien pies, santes, y justes, mirant sempre à la comuna utilitat, y apartantse de propis, priuats, y particulars interessos. Perque les leys

generals en Catalunya. 7

leys son deliberacions, que manen se fassan les cosas honestas, y prohibexen les inhonestes: *a*, perço que à la Republica conue, que sia ab santas leys mantenguda, y governada. Y tambe pera que per llur conseruacio nos pot considerar cosa mes vtil, ni mes congruent à la raho, que ha- uerhi leys, que castiguen los vicijs, y pecats, y aquells de la Republica expellescan. *b*, Y axies molt de loar lo dir de Plato en lo Dialogo Protagoras, ahont diu; que major laor se ha de atribuir al Iutge, qui per la dispositio de la ley comprimeix la audacia dels delinquents, y mal factors, castigant acerbament aquells, que no als qui laugerament, y ab vna falsa misericordia ho passen. Ab lo qual concorda lo que animaduer- teix Flauio Iosepho en lo prohemi de les anti- quitats Iudayques, ahont diu esser statuhit per Deu omnipotent, que los qui exerceixen los iu- dicis segons les leys, y aquellas sanctissima- ment colen, y obseruan, tindran lloch des- tinat en lo cel, ahont fruyran eternament de la benauenturança. De hont se infereix clara- ment, que tots los qui en les Corts generals, en lo fer de les leys, faran lo contrari del que dalt està dit, con su pan se lo coman, que posats
apres

a, l. n. m. &
Demosthen.
ff. de legib.

b, l. nemo C.
de Episc. au-
dien.

apres deuant lo conspecte diuinal, veuran lo que passara.

Cap. 11. De la forma de habilitar lo primogenit, pera que puga tenir, y celebrar Corts generals.

HE promes en lo cap. precedent, en ocase del que se ha dit en lo num. 6. de amostar en quina forma se deu habilitar lo primogenit del senyor Rey per los tres braços, à effeete de poder celebrar Corts generals: y la forma es la seguent.

La Cort general del Principat de Catalunya congregada en Corts generals, conuocades en la present vila de Monço per la S. Cesar. C. y Real Magestat del Emperador nostre Rey, è senyor, vuy benauenturadament regnant en los Regnes de Arago de sa mar, encara que no sia acostumat fer actes apres de tingut lo folio, y feta la oferta del donatiu, y aquella acceptada, ans es cosa insolita. Empero atesa la occurrentia del temps per estar affetiada la vila de Perpinya per lo exercit del Rey de França. E la necessitat vrgent per lo be y utilitat de la terra, les quals coses hã mogut à la prefata Cesar. Mag. proposar y demanar apres del folio, y prorogada la Cort, q̃ lo sereniss. Princep,
 è pri-

generals en Catalunya.

9

è primogenit don Phelip señor nostre, sie habilitat pera celebrar, cōtinuar, cloure, è firmar Corts, axi generals com particulars. Iatfia, no sols conuocar, mes continuar, celebrar, y cloure Cors generals, sie cosa afixa a la Real dignitat, è offici de la sua Real Magestat. No res menys considerant la imperial dignitat, regnes, y señories que la prefata Cezarea, y Real Magestad te axi en Alemanyia, Flandes, Napols, y altres parts dellà mar. Y encara considerant la Real excelencia dels Regnes de Castella, Granada, Nauarra, y les Indies Occidentals: per les quals dignitats, y señories, gouernatio, y administratio de aquells, la sua Imperial, y Real persona se podria absētar de aquets seus Regnes: encara que conuocatio de Corts per bon stament de aquelles se tingues ha fer, nos podria sino personalment continuar, è cloure Corts generals, prouchint al be, y repos, y bon stat del dit Principat de Catalunya, è Comtats de Rossello, è Cerdanya, per los casos que podrien venir requerints celebratio, y cōclusio de Corts. Per tant la dita Cort ab les protestations deuallscrites, y no sens aquelles per aquesta vegada tant solament consent, è li plau que habilitant, segons que ab lo present habilita la persona del dit Serenissim, y molt alt senyor don Phelip Princep,

B

è Primo-

è Primogenit de Castella, de Arago, de Leo, &c. esset lloctinēt general, alternos, cōstituit dela prefata Cefarea, y Real Magestad, pugue en persona, è ab potestad de aquell cōtinuar, celebrar, y cloure en absentia, ho just impedimēt dela prefata Cefarea, y Real Magestad, no solament Corts Generals del Principat de Catalunya, mes encara generals dels Regnes de Arago de sa mar, empero cōnuocadores per la dita Cefarea, y R. Magestat. Y asso en lloch, q̄ segons cōstitucions de Catalunya, y obseruança de aquelles, pratiques, vfos, y costūs conuocar, y celebrar se podē, è donats, è assignats los termens, y terminis, y obseruades totes coses, q̄ segons dites constitucions, vfos, pratiques, costūs, capitols de Cort, è altres actes, dar è obseruar se deuen: è puga en dites Corts presidir en lloch de la dita Cefarea, y Real Magestat, ab ple poder è bastāt facultad de fer, statuir, y atorgar constitucions, capitols, y actes de Cort generals, è priuilegis, è altres coses fer, que segons la Real persona de la Magestat personalment fer poria. Saluenf- empero, è se retenē los conuocats en la present Cort del dit Principat, q̄ lo present acte no puga esser tret en consequēcia en algū temps, com sia de mera voluntat per aquesta vegada tant solament. Ne per lo present acte, ne coses en aquell
con-

contengudes sie fet, ho engendrat, ho sie vist esser fet, ho engendrat preiudici lesio, ho derogacio alguna als vsatges de Barcelona, constitucions de Catalunya, capito's de Cort, è altres actes, vfos, stils, è pratiques, priuilegis, è libertas. a les quals, tant en possessio, quant en propietat directa, ho indirecta no sie vist derogar encara per acte contrari.

La sobredita forma se troba continuada en lo proces general de les Cortes del any 1552. recondit en lo Real archiu en fol. 45.

Cap. III. En lo qual se tracta si lo senyor Rey trobantse fora de Catalunya pot conuocar Corts generals en ella.

*1 Corts generals pot conuocar lo Rey encara ques tro-
pia fora de Catalunya.*

PER cosa indubitada se ha de tenir, que lo senyor Rey trobâtse fora de Catalunya pot conuocar Corts generals en ella. Y axi se es obseruat en temps del Serenissim Rey en Pere III. Lo qual trobantse en lo any 1377. en la ciutat de Çaragoça conuocà corts perals Catalans a la Vila de Vilafranca de Panades en la qual

foren celebrades sens contradicció alguna. Lo mateix se es obseruat en temps de la Magestat del Emperador Carlos Quint, lo qual trobantse en lo any 1533. en la ciutat de Gerona conuocà Corts generals perals Catalans, Aragonesos, y Valencians pera la vila de Monço. Y en lo any 1537. feu lo mateix, trobantse en los Regnes de Castella. Y que los Reys trobantse fora del Principat de Catalunya, puguen conuocar Corts generals perals Catalans, es cosa tant posada en vs, que vuy no admet, ni pot admetre contradicció. Y axi en ninguna manera se han, y deuen mudar les coses que han tingut certa interpretatio, y obseruança.

Cap. IIII. En lo qual se tracta, si lo senyor Rey apres de hauer feta electio del lloch per ha celebrar Corts als Catalans, y feta la conuocatio per ha dit lloch, pot durant la dita conuocatio, ho aquella acabada, abans empero de esser arribat en lo dit lloch, mudar les Corts en altre lloch.

1. *Electio del lloch pera tenir, y celebrar Corts està en arbitre del senyor Rey, pus sia dins la prouincia, y lo lloch no sie menor de ducents fochs.*
2. *Lo lloch destinat pera celebratio de Corts generals se pot*

generals en Catalunya.

13

Se pot mudar per lo senyor Rey , abans empero , que ell no se arribat a les dites Corts.

3. *Lloch destinat pera celebrar-se en ell Corts generals, nos pot mudar per lo senyor Rey , apres de esser ja començades les Corts , sino es ab consentiment dels Bragos.*

PER decisio de la questio proposada , primerament se ha de saber , que la electio del lloch pera conuocar-se Corts generals en ell, està en pur arbitre del senyor Rey , com empero lo lloch sia dins la Prouincia de Catalunya , y no sia menor de docents fochs , lo ques proue per moltes constitucions , y lleys propres , y peculiars de la terra , ^a

2 Y axi pressuposat aquest prelude ser verda-der , se infereix euidement esser licit al senyor Rey, mudar lo lloch ahont se hagen y deguen celebrar Cors generals. Es estat asso obseruat per lo Serenissim Rey don Fernando , lo qual apres de hauer conuocat Corts generals als Catalans pera la vila de Vil·lecona mudà aquellas abans que no vingues en lo dit lloch , pera la vila de Monblanch, y ab lletres intimà à tots los conuocats la dita mutatio del lloch.

- 3 Empero tot asso reb vna exceptio, y limitatio,

y es

^a, In cap. ius
quod nos, &
successores
nostri Regis
Iacobi 2. in 1.
Curia Barci.
& in c. statui-
mus etiam, &
ordinamus,
eiusdem Regis
Iacobi 2. in Co-
rta Ilerdae. Et
in cap. inci-
pien ab aqua
prelent osti-
torio serenissi-
mæ Regiæ
Matris in Co-
rta Barcino.
ibi, En a guna
Ciutat, vila, &
llos del Prin-
cipat de Ca-
talunya.

y es que no tinga lloch, ni profcheſca, quant lo ſenyor Rey es arribat, y la cort ja començada per ſa propositio, y reſpoſta dels Braços ſubſeguida. Perque en tal cas de per ſi, y ſens conſentiment de la cort no pot fer la dita mutatio; y aqueſt es lo dret ques uſa. Es aſaber que les mudanſes de llochs pera celebrar corts, penjant ja la cort, ſon eſtades fetes de conſentiment, y conſell de la cort. Y axi fou obſeruat en les corts del any 1564. les quals foren prorogades pera la ciutat de Barcelona. Y confirmes aſſo mes auant, per lo ques troba ſcrit, y continuat en lo proces de les corts del any 1408. conuocades per lo Sere-niſſim Rey en Marti, ahont conſta que à 27 de Juny ſonch feta querimonia al ſenyor Rey, perço que ſens conſentiment de la cort hauie mudat la cort que celebraua en Perpinya peral monaſtir de ſant Cugat. Y lo ſenyor Rey viſt molts processos de corts reuocà la dita mutatio, y ab conſentiment, y aprobatio de la cort transferi les dites corts pera la ciutat de Barcelona. Y axi per hauant ſe deu obſeruar, pus nos pot, nis deu mu-

*a. l. minime,
ff. de legib.*

dar lo que ja te rebut ſa certa y deguda

interpretatio. *a*

(··)

*Cap.V. En lo qual se tracta de les persones que deuen,
y poden ser conuocades pera Corts generals, y de
las que en dites Corts no poden entreuenir.*

- 1 *Naturals de la Prouincia tant solament se deuen conuocar pera corts generals.*
- 2 *Estrangers de Catalunya tenints en ella Baronia poden ser conuocats pera corts, perque com à barons poden entreuenir en ellas.*
- 3 *Quines persones generalment poden ser conuocades en Corts generals.*
- 4 *Deutors del General, no obstant que sien deutors poden entreuenir en Corts generals.*
- 5 *Freres de les Ordes mendicans, y de altres pobreses no poden ser conuocats en Corts generals.*
- 6 *Abats tant solament elegits en la prelatura, no poden entreuenir en Corts generals.*
- 7 *Priors de conuents, y tenints capitols, que han superior en la Prouincia, no poden com à Priors esser conuocats pera Corts, y quins Priors poden esser conuocats, y entreuenir en corts, apar en aquest numero, largament.*
- 8 *Cintadās hòrats de Barcelona, encara q̄ sien reputats per Verdaders Canallers no podē entreuenir en corts.*
- 9 *Cauallers, menors de vint anys no poden entreuenir en corts, ni en ellas ser conuocats.*

- 10 *Canallers que en llur privilegi de Canalleria teneu clausula de no poder entrar en Corts, nos poden, nis deuen pera ellas conuocar.*
- 11 *Vniuersitats Reals, y no de Barons son les q̄ deuen ser conuocades en Corts generals.*
- 12 *Cosbos de Vniuersitats, com son Confraries, y Collegis, encara ques digan Vniuersitats, no poden entreuenir en Corts.*
- 13 *Vniuersitats Reals de pagesos, y gent rustica entra que tinguen Vniuersitat no poden entreuenir en Corts, ni conuocar-se en ellas.*
- 14 *Aduocats, y Procuradors fiscals, no poden entreuenir en Corts, ni conuocar-se en ellas.*

PER declaratio de aquest Quint dubte proposat constituyrè dues regles, y passarè primer per la primera, de la qual me despedirè absols proposar la dita regla, y vna exceptio, eo limitatio à ella, y apres entrarè per la segona, en la qual se fara llarga discussio sobre la materia en aquest Quint capitol proposada.

1 La regla primera es, que los naturals tant solament de la Prouincia son los qui poden entreuenir, y ser conuocats en Corts generals de Catalunya, y no los qui son de estranya nacio. La qual regla es tan verdadera, q̄ si en lo judici de la habitacio

ilitatio se dubtara de la naturalitat de algu , aq̃ll tal ha, y deu esser repellit, fins à tant que mostre de sa naturalitat. Y aço se proua per deliberacio dels habilitadors, feta en les Corts del any 1547. acerca de habilitar les persones de Jaume Iusseu, y de Thomas de Ager, dels quals parlarè baix en lo cap. 12. y 13. ahont tractarè llargament sobre la materia de la habilitatio.

2 Aquesta empero regla te y reb vna exceptio, y limitatio; es à saber, que no te lloch, ni proceheix en los homens de stranya nacio, de qual seuol stat, ò conditio sien, y domiciliats en altre Regne fora de Catalunya, si aquells tals tindran Baronia en dita prouincia de Catalunya: perque los tals han, y deuen esser admesos en Corts com à Barons, y com à tals podē entreuenir en dites Corts: com consta esser estat axi obseruat en les Corts del any 1547. quant à les persones de Iuan de la Nuça, Francesch Sorita, y de Peramola, Luys de Beamont, y Francesch de Arago, foren admesos com à Barons.

3 La segona regla, que pera declaratio de aq̃st quint capitol constituesch, es; que pera celebrar Corts, se han de conuocar primerament per lo bras Ecclesiastic lo Archabisbe de Tarragona, lo Syndich del Capitol de la Iglesia de Tarrago-

na tots los Bisbes de Catalunya , los Syndichs dels Capitols de les Esglésies Catredals, lo Castellà de Anpòsta , lo Prior de sant Iuan de Catalunya , los Abbats de la mateixa Prouincia , lo Prior dels conuents que tenen capitol, y freturenge de Superior en dita Prouincia , tenints vassalls ab tota jurisdicció mer y mixt imperi, y los comandadors de la Religio de sant Iuan de Hierusalem. Y per lo bras Militar los Duchs, Marquesos, Comtes, y Vescomtes, y los Barons nobles y cauallers. Y per lo bras Real totes les Vniuersitats Reals , que en virtut de sos priuilegis son acostumades de conuocar-se en Corts , y que poden entreuenir en aquelles. Proues esta regla per moltes constitutions de Catalunya situades de baix lo titol de celebrar Corts.

4 Y aquesta regla que ha respecte à tots los tres stataments , y braços de Catalunya , se extensio en los deutors del General de Catalunya , los quals no obstant que sien debitors , si no seran impeditos per son dret y qualitat, podē entreuenir en Corts, y esser conuocats en ellas , y aquest fou mon parer, essent-me estat consultat per los senyors Comtes de Miranda, y de Chinchon , en les Corts del any 1585. en les quals dits senyors foren los tractadors per lo senyor Rey. Encara que no faltaren

ren altres , qui tingueren la opinio contraria, di-
hent ; que los deutors de coses publiques, no po-
den, ni deuen esser conuidats à honrrer, que pri-
mer no hajan pagat, y satisfet lo ques deu à la Re-
publica, *a*, concloent, que com los deutors del Ge-
neral sien deutors à la Republica Catalana , son
perço deutors de coses publiques, y que per dita
raho nos poden honrrar, cõuocantlos pera Corts,
y admetentlos en aquelles , que primer no hajan
pagat lo ques deu à la Generalitat. En la qual ra-
ho me apareguè que reberen engany , volent la
ells aplicar al cas que tractauem : perque los deu-
tors del General, de quis parlaua , nos poden dir
deutors de coses publiques , com los deutors de
coses publiques tantfolament se entengan , esser
aquells que venen à restar deutors per raho de
alguna administratio de la Republica. Los em-
pero deutors del General, de qui parlam , no son
deutors per raho de alguna administratio à ells
comefa , sino tantfolament per ser arrendadors,
y compradors del dret de les Bolles. Y axi la ra-
ho dels contraris no pot lligar , ni compendrer
aquest cas : majorment , que per la obligatio que
en los actes dels arrendaments, fan de sos bens,
y cautio fidejussoria , que prestan , resta suffi-
cientment à la Generalitat , y administradors

a, l. rescrip.
§. debit. ff. de
muner. & ho-
nor. l. i. de
debito. ciuit.
lib. ii. C. vbi
dicitur non
prius debito.
Reip. non. in
Repub. subi-
re quàm id
quod debere
cõstituerit co-
suetas exol-
uerit.

2. l. referip.
 § debitor. in
 in vers. Pla-
 ne, ff. de mu-
 ner & hono.
 ubi Plaut. vi-
 ce solutoris
 sufficit, vt
 quis aut pig-
 noribus, aut
 fideiussorib.
 idoneis ca-
 deat, & ita di-
 ni fiat. Clau-
 dio Hieronimo
 referipserūt.

della. Perque en aquest cas basta en lloch de pa-
 ga, que lo deute, ho ab penyoras, ho ab ferman-
 fes y doneas se assegura. 4. Corrobora mes auant la
 mia opinio, perque la opinio contraria va funda-
 da sobre materia de honrra; empero lo entrar en
 Corts, abans se pot dir carrega, que no hõrra, com
 à ellas se vaja ab proprijs gastos, y despeses, y per-
 ço no si adquiesca cosa alguna de dignitat, ni de
 officii publich.

La mateixa segona regla alt dita pateix tambe
 y reb deu excepcions, y fallentias, y son les se-
 guents.

5 La primera es, que no proceeix, ni te lloch
 en les Ordes dels frares Menors, de sant Domin-
 go, Carmelitas, y de sant Agustí, ni de altres po-
 bres mendicants, les quals no se acostumen de cõ-
 uocar en Corts generals, ni may ses vist dites Or-
 des hauer entreuingut en ellas.

6 La segona exceptio y limitatio es, q̃ no pro-
 ceeix tampoch la dita regla en los Abats, que rãt
 solament estan elegits en les prelatures, los quals
 com no tinguen encara lo titol, ni la possessio de
 la prelatura en que son elegits, no poden entreue-
 nir en Corts, y per consequent, ni en aquelles esser
 conuocats; com consta per vna deliberatio feta
 en les Corts de 1552. quant à la persona de Hie-
 ronym

nym Cardona Abat elet, y quant à la persona de Iuan de Castellui.

7 La tercera exceptio es, que no te lloch, ni proceeix la dita regla en los Priors dels conuents que tenen superiors en la Prouincia: perque los tals com à Priors no se han de admetre en Corts, ni pera ellas conuocar. Proues esta exceptio à contrario sensu per la regla septima, que abaix en lo cap. insertaré. Ahont consta, que fra don Capilla Prior de scala Dei de la Orde de Cartoxa, fou habilitat en les Corts del any 1585. com à Prior no tenint superior en la Prouincia, y com à tenint vassalls, ab tota iurisdicció mer y mixt imperi. Donchs be se infereix, que los Priors que tindran superior en la Prouincia no deuen esser admesos: y proues ab les rahons que abaix, y debaix del present numero se diran.

Calis empero en lo seu extrauagatori curiarum en lo cap. 6. num. 5. 6 y 7. posa acerca los Priors dels mquestir dels Abbats vna questio, la qual disputa fent arguments per la vna part, y per l'altra. Y la questio es, si los Priors que estan en obedientia dels Abbats se deuen citar, y conuocar pera celebrar Corts generals en Catalunya, y fino seran citats, ni cridats, si podran entreuenir en dites Corts. La qual questio dit Calis primerament

rament en los dits numeros esforça per la part affirmatiua. Pero apres resol per la negatiua: es à saber, que dits Priors no poden entreuenir en Corts, y per consegüent, ni ser conuocats à ellas. Y la raho es, perque los dits Priors son membres dels Monestirs en los quals y ha Abbats, conuents, y capitols, *a*, y que per tot lo monestir hi entreuenia lo Abbat. De manera, que per resolucio de la questio, se ha, y deu observar la següent distincio: ho los Priors son de monestirs hont y ha Abbats, los quals apres dels Abbats presideixen, ho son Priors fora del monestir de alguna Esglesia claustrals, y obedientiaris, los quals se posen en dits Priorats, his remouhen de aquells à voluntat dels Abbats, y superiors, y no tenen conuent, ni capitol; com son lo Prior de Clarana, y lo Prior de sant Pons, que son del monestir de Casserres, y lo Prior de la Verge Maria del Coll, y lo Prior de la Lacuna, que son del monestir de sant Cugat del Vallès, y lo Prior de sant Pau, situat en lo territori y parrochia de la ciutat de Manresa, lo qual es del monestir de Poblet. Y los tals Priors per dret de son Priorat no poden entreuenir, ni ser conuocats en Corts: perque ja en ellas entreuenen los Abbats de fos

mone-

a, et in c. cū
ad monaste.
§. Prior autē
de statu mo-
na & in c. Ab-
bates, & c. si
principalis,
de recrip. in
elem. cū ibi
nota.

monestirs. Ho los Priors son tals, ques fan per electio, y en llur Priorat tenen conuent, y capitol, com son los Priors de Sant Pau de la present ciutat de Barcelona, y en Osona lo Prior de Sant Pere de Caserres; y molts altres en Catalunya, y los tals poden entreuenir, y ser conuocats en Corts. Y axi diu lo mateix Calis en lo lloch sobrecitat, que se ha de entendre la constitutio que comença, Mes auant confirmâts, del Rey en Pere lo vltim en la Cort de Perpinya, alli hont diu, Religiosos, y sos capitols: perque la copula, &, alli posada, requereix concurs de dos capitols, es à saber, que sien Religiosos, y que tinguen capitol, *a*, y no bastaria que fossen tant solament Religiosos.

*a, l. si hære
di plures, &
de condit. in
sti.*

8 La quarta exceptio es, que dita regla no te lloch en los ciutadans honrrats de la ciutat de Barcelona, los quals encara que segons llurs priuilegis de ciutadans sien tinguts per verdaders cauallers, no poden entreuenir en Corts generals, ni en aquelles esser conuocats, y aixi ho he vist sempre obseruar.

9 La quinta exceptio es, que la dita regla no te lloch, nis verifica en los cauallers menors de vint anys: los quals com per raho de llur menor edat

no

a, ita in cōc-
tit. 15. cor. an
ni 1599.

no tingan vot en les Corts, *a*, no poden entreuenir, ni fer cridats en ellas.

10 La sexta exceptio à la sobredita regla es, que no proceesca, ni tinga lloch, en los cauallers que en los priuilegis de la militia tenen expressa clausula, ab la qual sels prohibeix, que no pugan entreuenir en Corts, com son los cauallers de la Reyna Maria, y altres de altres Reys, dels quals he vist yo, com habilitador que so estat dues voltes en Corts generals, los priuilegis ab la dita clausula, y per dita raho esser estats repellits.

11 La septima exceptio es, que no proceesca dita regla en respecte de les Vniuersitats Reals, q̄ son acostumades de esser conuocades en Corts, y no en les Vniuersitats de Esglesies, ni de Barons. *b*

b, Probatum
in proximio
cur. Montif.
Reg. Pt. vlt.
ibi, ciues, &
homines, vil-
larū procura-
tores, ac Syn-
dici Vniuersi-
tatis, & vili-
nostrarū Re-
giarum.

12 La vuytena exceptio es, que no te lloch la dita regla en los costos de les ciutats, es à saber de confraries, de collegis, y altres, los quals encaraques diguen Vniuersitats, no poden, ni deuenen esser cridats, ni conuocats en Corts; perque per Vniuersitat entenem tant solament, les Ciutats, Viles, y Llochs que son del dret de les gentes, y tenen de dret Ciuil Vniuersitat aprovada. *c*, Y aquestes propiament parlant, tenen nom de Vniuersitat, y en les leys, y

con-

c, l. i. ff. quod
cuiusq. Vni-
ueritat.

constitucions les paraules se han de entendre, perfeta, natural, y propriament, y no ciuilmment tant solament, ni fícte, ni impropriament. *a*

13 La nouena exceptio es, que la dita regla no profeesca, ni tinga lloch, en los castells Reals, en lo territori dels quals y ha molts pagesos ab sos masos, sens hauerhi Vila alguna poblada: perque encara que aquestes Vniuersitats de pagesos, tinguen jurats, y fassen Vniuersitat aprouada, nos poden, ni deuen conuocar en corts, ni entreuenir en aquellas per la raho ja alt dita, que les leys y constitucions nostres parlen de les Vniuersitats de les ciutats, viles, y llochs poblats, segons llur propria significatio.

14 La decima, y final exceptio es, que la dita regla no proceex, ni te lloch en los Aduocats, y Procuradors fiscals del senyor Rey: perq̃ aquets, ni se han de conuocar pera corts, ni conuocats poden entreuenir en aquellas. Proues aquesta exceptio per dues declaracions fetes, la vna per lo serenissim Rey en Marti, en les corts del any 1405. en lo proces de la cort, fol. 135. y l'altra per la Serenissima Reyna Maria en les corts de 1449. y en lo proces, fol. 43. y diu la declaratio del senyor Rey en Marti, cō per los processos haja trobat, que Aduocat, y Procurador fiscals no entreue

a. l. i. §. quibus, & l. sequen. ff. quod cuiusq. vniuers. & in l. ex hoc iure, ff. de ius, & iure, cū glo. & in l. sed si hac, §. manu mittitur, ff. de in ius vocan. & in §. Vniuersitatis institu. de rerum diuisio, & ibi Ioann. Faber.

nien en los dits processos, ni acusaue cõtumacies dels conuocats, ans lo dit senyor son pare prouehia per son offici sens interuentio dels Aduocat y Procurador fiscals, perço la dita interueniència dels dits Aduocat y Procurador fiscals, è coses per aquells fetes remou, è ha per remogudes, y la declaratio de dita Reyna es del tenor seguent. E com per processos de cort haja trobat la dita senyora Reyna, que procurador Real no acusaue contumacies als cõtocats: ans lo senyor Rey en Pere prouehia per son offici, sens interuenientia del Balle general, ò procurador Real, perço la dita interuenientia dels dits procuradors Reals, è coses per aquells fetes, remou la dita senyora Reyna, è ha per remogudes. Y aquesta declaratio fou feta precehint vna suplicatio per part de tots los conuocats, los quals se querelaren de la interuenientia del Procurador fiscal, com apar en lo dit proces, fol. 42.

Cap. VI. En lo qual se tracta de quina manera, y ab quina forma se ha de fer la conuocatio de Corts generals.

1 *Conuocatio de corts generals ab quina forma se ha de fer.*

2 *Lletres*

2 Lletres de conuocatio de corts se han de lliurar a un porter Real jurat, pera que les presente a les persones a qui van dirigides, y apres fassa relatio de la presentatio de aquellas.

3 Cōuocatio de corts ve à ser nulla, si la forma acostumada en la conuocatio de corts se dexa, y obmet.

1 **D**E vs y costú es en Catalunya que la conuocatio de corts generals se fa, enuiant per part de la Real Magestat lletres, ab lo tenor solit y acostumat, als majors dels tres Braços, com son lo Archebisbe de Tarragona, lo Duch de Cardona, y la ciutat de Barcelona: los quals respectiuament presideixen en los Braços, enuiantne tambe als Prelats y persones Ecclesiastique, Comtes, Vescomtes, Barons, y Cauallers, y a les Ciutats, y Viles de Catalunya, que tenen lloch, y acostumen de entrar en corts, amonestant, citant, y conuocâtillos, que cert dia personalment se troben, y comparegan, ò si tindrà just impediment, per sos Procuradors, ho Syndichs en tal lloch, per tenir y celebrar lo dia assenyalat corts per sa Magestat als Catalans, y los Titols que ab dites lletres se dona als predits, son los següents.

Al Archebisbe, Admodū Reuerendo Archiepiscopo Tarraconæ consiliario nostro salutem & dilectionem.

Als Bisbes, Reuerendo in Christo patri dilecto consiliario Episcopo Dertusen.

Als Abats, Venerabili, & dilecto nostro Abati,&c.

Als Capítols de les Igleſies, Venerabilibus dilectis nostris capitulo, & canonicis Ecclesiæ, &c.

Al Duch de Cardona se escriu, attes q̄ es Grande, illustri don Ferdinando de Cardona Duci,&c.

Als Comtes, Egregio nobili dilecto nostro T. Comiti,&c.

Als Nobles, Nobili, & dilecto nostro, T. cuius effe dicitur locus,&c.

Als cauallers, Dilecto nostro T. cuius dicitur effe locus de T. &c.

Als Vescomtes, Nobili, & dilecto nostro T. Vicecomiti T. &c.

Al portant veus de general Governador, Magnifico dilecto consiliario nostro,&c.

Al Mestre Rational fies Noble, Nobili magnifico dilecto consiliario, ac Magistro Rationali domus, & curiæ nostræ don T.

A les Vniuersitats, dilectis, & fidelibus nostris Iuratis, & probis hominibus ciuitatis,&c.

La forma y contextura de la lletra que se enuia pera la dita conuocatio de Corts es la seguent.

PHilippus Dei gratia Rex Castellæ, &c. Admoum Reuerendo Archiepiscopo Tarraconæ consiliario nostro, salutem, & dilectionem. Cum Nos pro Diuino numinis cultu, seruitio nostro, honoreq. tuitione, & cōseruatione nostri Regij Diadematis, & beneficio, & trāquillo statu Regnorum nostrorum Aragonum, Valentix, & Principatus Cataloniæ, Comitauumq. Ruscilionis, & Ceritanix, ac bona iustitiæ administratione omnibus illorum incolis, & habitatoribus, curias generales stauerimus celebrare, ad quam quidem celebrationem villam nostram Montiffoni, tanquam magis commodam, & oportunam eligimus, eandemque villam, & trigessimam diem mensis Iulij proximè venturi, cum dierum sequentium cōtinuatione huiusmodi serie assignamus. Ideo vos rogamus, & monemus attentè, quòd loco, & die præstitutis celebrationi huiusmodi curiarum intersitis. Nos enim ibidem personaliter erimus eodem die, Altissimo concedente, &c.

Aduerteixse, q̄ en les lletres ques dirigexen als Ecclesiastichs ab la forma alt dita se ha de dir, vos
rogamus,

rogamus, & monemus. En les lletres empero q̄ ab la mateixa forma se dirigeixen a les persones militars se ha de dir, vobis dicimus, & mandamus: y a les lletres ques dirigeixen a las Vniuersitats, se ha de dir tambe, vobis dicimus, & mandamus sciēter expresse, & Regia authoritate, quòd constituatis ex vobis Syndicum, vel Procuratorem vestrū plena potestate suffultum, qui vice, & nomine vestris die & loco præsinitis celebrationi huiusmodi curiarum interfit. Nos enim, &c.

2 Y aduerteixse mes auant, que les dites lletres de la conuocatio se han de enuiar per porter, ho nunci jurat, perque aquelles presente à totes les persones aquí van dirigides. Lo qual nunci apres es tingut y obligat de fer relatio al senyor Rey, ho à son Prothonotari, de la presentatio de dites lletres.

3 Y en tant tot lo defus dit es necessari, que si lo senyor Rey no vfaua de la forma prop dita, es à saber, que dexàs de conuocar algu dels dits tres Brasos, conuocantne tant solament los dos, ho dexàs de conuocar los majors dels dits tres Brasos: ço es lo Archebisbe de Tarragona, lo Duch de Cardona, ho la Ciutat de Barcelona, ho altrament dexàs la forma acostumada de feruar en la conuocatio de corts, la dita conuocatio

2 dies pera comparexer, dins los quals se pot la cort continuar, ò prorogar per altri en nom del señor Rey, *a*

a, tex. cñ in cñst. in cñpi.

Aqñta presēt Serenissimæ

R. Mariæ, in curia Barcin.

vbi exyressè deciditur, q

curia potest cōtinuari, vel

prorogari per aliū nomine

dñi Regis illosquadraginta dies.

b, Faciūt nota

ta per Bar. in l. qui ad debito

re, §. si debito

re, §. si quæ in fraud. credi-

tor.

c, l. si interpel-

lator, §. 1. & in l. diē profer-

re, in prin. ff. de recep. ar-

bi. vide etiā per Bar. in l.

si is quoque, §. p̄tor, ff. de in ius vo-

cand.

d, Vt in cap. itē quod nos

successores no-

stri. Regis la-

colia. in 2. cu-

ria Barcin. & in cap. incip. ab aqñta, Ma-

rie Regine in curia Bar-

cinonæ.

3 Y encara que alguna volta sie estat pretes, que la dita prorogatio nos podia fer sens consentiment de la cort, empero contradiet en asço lo señor Rey es estat obseruat lo contrari: lo qual està fundat ab bona raho: perque la citacio de la cort, la mutatio del lloch, la prorogatio del terme prefigit, y altres coses que solen occorrer abans del ingres de la cort son en pura dispositio del senyor Rey, *b*, perque lo coneixer si algu deu esser citat, y lo cometre la citatio, y prorogar lo dia, se pot fer encara que sia absenta la part, *c*, y axi del predit se infereix que lo senyor Rey lo dia prefigit a la cort, ho dins los dits quaranta dies ha de venir personalment a la cort, com per ell se ha ja de tenir y celebrar. *d*

Cap. VIII. En lo qual se tracta de la propositio fahedora per lo senyor Rey, donant principi a la Cort, y de la resposta tambe fahedora per los Brassos a la dita propositio: y si algu pot estar prop de sa Magestat en tot lo spay del folio ahont està posada la cadira Real al temps que ha de rebre la resposta dels Brassos.

- 1 Propositio se ha de fer als Brassos per lo senyor Rey donant principi a la Cort.
- 2 En lo Solio Real no pot estar algu mentres lo senyor Rey fa la propositio als Brassos donant principi a la Cort, excepte son Primogenit, y lo Camarlenc que aporta la spasa.
- 3 Forma de respondre per los Brassos a la propositio del senyor Rey.

1 **C**onstantment podem afirmar esser estat sempre obseruat, que los Serenissims Reys donant principi a la cort, assentats en son solio Real han fet propositio als Brassos, explicantlos ab aquella la causa de la conuocatio de la cort. Lo ques hanssa de veure per tots los processos de corts fins à vuy fets. Y asso fan ab molta raho, perque es cas arduo, y los casos arduos se han de tractar precehint prohemi y propositio. ■

2 Y en aqueit lloch es cosa molt digne de saber, si quant lo senyor Rey està en son Real solio fahent la propositio als Catalans, donant principi a la cort, pot algu estar prop de sa Magestat en tot aquell espay superior del solio. Al qual dubte se respō, à ningū esser licit, al temps ques fa la propositio, y la resposta per los Brassos anaquella estar en tot aquell espay del solio hont està posada la

E cadira

a. l. r. ff. de origi. iur. cū ibi nota per Bal. & vide Iustini in d. in prin. ibi Imperatoris Magestatem. Vide quoque Bar. in l. obseruare, C. de decurionib. lib. 10 vbi ait per superiorem in consilio debere propositionem fieri, si mile in l. ff. al. Velleian. & in l. si quis C. delegatio. si in vbi Bar. docet modū proponendi.

cadira Real, excepte lo Primogenit del senyor Rey. Y de aſſo tenim exemplar del Sereniffim Rey don Ioan Segon, lo qual celebrant corts als Catalans en lo any 1477. en la ciutat de Barcelona, feu la propositio en lo Capitol de la Seu de la mateixa Ciutat, y li estaue de peus al costat de la cadiria Real son net, fill del Comte de Foix, lo qual se anomenaue Jaume, Infant de Navarra. Y apres que ague acabada la propositio, tractarẽ los Brassos que alli estauen presents, de tornar la resposta al senyor Rey, com es de practica y costum, y resolgueren que no responguesſen a la propositio feta per lo senyor Rey, fins à tant que fossen fora, y abaixats del dit Solio, tots los que alli estauen, com noy agues altri sino lo dit Infant. Y digueren la dita resolucio ab veu molt baixa al Vicecanceller perque ho anas à referir al senyor Rey, com de fet en continent ho feu: y lo senyor Rey y li respongue, dient, que digues als dits Brassos, que per son net no hauien de deixar de respondre à llur propositio. Lo qual Vicecanceller tornà esta resposta als dits Braços: y los mateixos Braços en continent convingueren entre si sobre lo fahedor, y determinaren lo mateix que abans, es à saber, que no responguesſen a la dita propositio, com ere de costum, que primer no abaxassen los que estauen

estauen en lo dit solio, y en tot aquell lloch hont estaua posada la cadira Real. Y com lo dit Vicecâceller ho hague tornat à referir al senyor Rey, dit senyor Rey manà en continent al dit Infant son net que se ysques y abaixas de aquell lloch: lo qual dit Infant ho feu. Y en la hora mateixa que fonch fora, y abaixat del dit solio, la cort alli congregada, ço es los dits tres Braços, respongueren a la dita propositio.

3 Y la forma com respongueren es, que estant lo senyor Rey assentat en dit son solio, y los demes conuocats a la cort en vns banchs alli disposats en vna y altra part, se alsa vn Prelat, y va caminant enuers lo senyor Rey, y ab lo lenguatge y oratio mes elegant que pot y sap, respon al senyor Rey, y a la dita sua propositio, lloantlo molt y mostrant, y declarant quant grata es estada la sua propositio à tots los Brassos: dient mes auant, que sobre les coses contengudes en dita propositio la cort deliberarà lo que mes conuinirà al seruey de Deu, y ferà mes vtil à tota la Republica. Y en aquell punt nos passà mes auant, sino que apres va continuantse la cort demati, y al pres de dinar, a les hores per la mateixa cort habilitades.

Cap. IX. En lo qual se tracta si apres de hauer feta la propositio, y donada la resposta al senyor Rey, si per dit senyor Rey, y la cort se ha de fer gratia, prorogant als absents lo termini presegit a la Cort.

- 1 *Lo senyor Rey no pot fer gratia prorogant lo termini de la comparitio als absents citats, sens que la cort no ley suplique.*
- 2 *La cort deu determinar si los absents citats se han de aguardar, y apres de hauerho determinat ho han de suplicar al senyor Rey.*

EN continent feta la propositio per lo senyor Rey, y donada la resposta per los Brassos, acostuma la cort de promoure, suplicar, è instar sobre hauerse de aguardar los absents citats, que lo dia prefigit a la cort no han comparegut, y promouent assio la cort, acostuma lo senyor Rey ab la dita cort fer gratia als absents, prorogantlos lo termini prefigit a la dita cort à altre dia.

1 Perque encara que lo Princep qui te lo summo poder, y qui pot admetre lo q̄ nos deu admetre, a, puga fer aquesta prorogatio, y gratia, empero es veritat, que si la cort no suplicaua, instaua, y promouia que los absents fossen aguardats, lo senyor Rey

a, Ve in l. chi
rographia, §
ab eo. ff. de
administra.
tutor.

Rey no podria prorogar lo termini, de per si à soles, ni aguardar los absents, *a*, y la raho es, perque feta la propositio, y donada la resposta per los Brassos, la cort està ja comensada, y com apres de esser comensada la cort, tots los tractats de la cort, y reformatio de la terra, y axi be tots los articles incidents, y determinatio, y declaratio de aquells pertanguen al senyor Rey, juntament ab la cort, *b*. De aqui es, que la dita gratia, y prorogatio del termini la ha de fer lo senyor Rey, ensemps ab la cort, promouent, y suplicantho la mateixa cort al senyor Rey. Y de aqui es, que primerament tota la cort ha de determinar si se hauran de aguardar los absents, y apres de hauerho determinat ho deuen suplicar, è instar al senyor Rey, *c*. Y axi se sol, y acostuma de practicar: y per hauant se ha, y deu seguir.

La forma empero de ferse dita prorogatio per los absents, es la següer. Que sa Magestat per orgue del Vicecanceller, ò altres officials; los quals juntament ab lo Prothonotari, presa la paraula de sa Magestat, tornats a les grades del solio dit Prothonotari ab lo cap descubert en presentia de tots, de manament de sa Magestat lig la scriptura seguent.

Sa

a, cap. Annuimus, Regis Jacob. 1. in curia Merida, ibi ab illa die in antea non expectatur, nec eisdem teneatur ipsa curia expectare.

c, Vi in c. 13.

Regis Petri

in curia Bar-

cin. & in c. 41

Reg. Jacob. 1.

etia in curia

Barcino, qui-

bis constat tra-

ctatus curiarum

& terrarum refo-

rmatione per-

tinere, & expe-

ctare ad dictum

Regem simul

cum curia. Et

quavis verba

dictarum consti-

tutionum sunt

indefinita, &

absoluta, quia

emissa à legis

conditore, &

per modum co-

nditionis legis

quipolice uni-

uersalibus. Et

ideo sensus di-

ctarum consti-

tutionum est, qd

omnes tracta-

tus curiarum,

& reformatio

terre pertinet

ad dictum Regem

simul

cum curia.

b, cap. statumimus Regis Jacob. 1. in curia Merida, ibi ad cognitum nostrum, & curia, & in cap. preterea confirmantes, Regis Petri ultimi, in curia Perpiniani, ibi cognitioni nostri, & curia.

Sa Magestat acula contumacia à tots los citats, y cridats a la present cort, y de gratia especial espera als absents per quatre dies proxims, inuant als Syndichs de las Vniuersitats, y Procuradors de les persones particulars, que dins los quatre dies fassen fe de les dites potestats, altrament que no seran admesos. Y la Magestat prorroga y continua la present cort pera Dilluns primeruinent que comptarem à onse del present mes de Iuliol, peral mateix lloch, y si serà feriat, per al primer dia no feriat.

Cap. X. En lo qual se conte la nominatio sabedora de Notaris pera testificar respectiue los actes de les corts en cada hu dels Staments, y del jurament prestador per aquells.

1. *Notaris se han de elegir y anomenar en cada hu dels Staments.*
2. *Notaris elects per los Brasos han de jurar y prestar lo jurament acostumat, en poder del president del Bras per lo qual està elegit.*

1 **A** P R E S lo seguent dia ajuntada la cort, y constituïda respectiuament en sos propis,

proprijs, y peculiars Staments, se proceheix en ele gir y criar Notari, y Scriuà del proces dels actes fahedors en cada hu dels Staments. Los quals elegits, en continent son tinguts y obligats, y han de prestar lo acostumat y solit jurament en ma y poder del president del Bras, per lo qual està elegit, present è interuenient. N. Notari y Scriuà de vn altre dels dits Brassos, è en presentia de tots los qui si troben presents.

Cap. XI. De la nominatio fahedora de porters promouedors, y Aduocats, y del jurament que han de prestar.

1. *Porters se han de elegir per los Brassos.*
2. *Promouedors se han de elegir per los Brassos.*
3. *Aduocats se han de elegir per los Brassos.*
4. *Jurament han de prestar los porters, promouedors, y Aduocats dels Brassos. I quin jurament.*

Feta la nominatio dels Notaris, com alt en lo proxim capitol està dit, se deu y acostuma també de procehir per los Brassos à fer respectiuamēt electio de porters, promouedors, y aduocats, los quals

quals elegits, han y deuen timbe de jurar de ha-
uerse be, y lealment en llur offici, y que guardaran
secreto.

*Cap. XII. De la traditio de les maces de la Diputatio
fahedora als presidents dels Braßos.*

A Pres de hauer fetes les sobredites nomina-
tions, com està dit, lo regent dels comptes de
la Diputatio, dona y lliura acada hu dels presidèrs
dels Braßos vna massa de la Diputatio, y dits pre-
sidents respectiuament ne fermen apocha al dit
regent los comptes.

*Cap. XIII. Del jurament que les persones habilitades
pera celebrar corts han de prestar.*

- 1 *Jurament han de prestar los habilitats pera celebrar
corts, y en poder de qui.*
- 2 *La forma del jurament que los habilitats pera cele-
brar corts se ha y deu legir publicament en los Sta-
ments per lo Notari de cada hu de dits Staments.*
- 3 *Jurar deuen los habilitats en corts que donaran bo è
leal consell en be publich de tota la cort.*
- 4 *Jurar deuen los habilitats en corts que tindran se-
cret.*

5. *Jurar deuben los habilitats en Corts , que no reuelaran cosa alguna que pogues venir en dany de la Cort.*
6. *Jurar deuben los Syndichs de Cort , que abans que no reuelaran à sos principals coses de secret , tractades en la Cort, faran jurar à dits sos principals, que no reuelaran aquelles.*
7. *Jurar deuben los habilitats en Corts , que no admetran scientment als tractaments de la Cort algu, que no haja prestat lo jurament.*

INseguint lo styl de la Cort, y de cada hu dels staments della, totes les persones habilitades pera celebrar Corts , son obligades de prestar lo jurament acostumat, en ma y poder del Notari de cada hu dels dits staments : y han de jurar en animas suas, y de cada hu dells singularmēt , y de per si, ab la forma en dit jurament adnotada, y observada. La qual primeramēt se ha, y deu legir en los dits staments publicament , ab alta , è intelligible veu, ço es en cada hu de dits staments , per lo Notari, y scriua del stament, y es del tenor seguent.

3 Primerament juran, que donaran bo, è leal cō fell à son enteniment, è be publich de tota la present Cort de Catalunya.

4 Item, que tindran secret tot lo que à quiscu dells se dira sots secret, y aço que per tots, ò la major part sera dit que sie secret.

5 Item, que no reuelaran à ninguna persona cosa alguna, la qual sera en la Cort dita, è pogues venir en dany, ho redundar en dany de la Cort.

Item, que no reuelaran alguna cosa de aquelles que son secret en la present Cort.

Item, que no reuelaran alguna cosa de aquelles, que sots secret en la Cort se tractaran à persones stranyes, sino à aquelles que son de son bras, ò altra de la Cort, que poden als tractaments de aquella effer admesos, no anomenant la persona que aquella cosa haura dita, rebut empero sacrament de aquell, de tenir secret so que en aquell sera reuelat.

6 Item, juran los Syndichs, y procuradors dels absents, que en dita Cort en nom de altri poden, y deuen entrar aqui presents, que ans que aquells alguna de les coses que fetes seran, ho tractades, sots secret de la present Cort denunciaran à sos principals, faran jurar aquells, que no reuelaran à algu aquelles coses, que per los dits procuradors dels dits sos principals seran denuntiades durant la Cort.

7 Item, juran que no admetran scientment als tractaments de la present Cort algu, que no haja prestat lo dit jurament.

Cap. XIII. De habilitar los dies feriats pera proseguir-se la Cort.

LOS dies de festas, tant de consuetut, com de mandato, se acostuman de habilitar, quant als braços ensemps ab lo senyor Rey concordament fiks apar, à fi ques puga abreuïar la celebratio d' les Corts, y de dits dies comunament se solen habilitar los despres de dinar, com ho he vist fer en les Corts de 1585. y consta en lo preces del bras Militar, en fol.43.

Cap. XV. En lo qual se tracta dels habilitadors de Cort, y de llur offici.

1. *Offici de habilitadors de Corts, quins y quals sien.*
2. *Habilitadors de Cort han de esser diuuyt, nou per part del senyor Rey, y nou per part de la Cort.*
3. *Appellatio, ni recors no se admet de les sentencies, y declaracions dels habilitadors.*
4. *Forma de la supplicatio quant se supplica per part de la Cort, ques anomenen habilitadors.*
5. *Habilitadors de la Cort en quina forma han, y deuen seure en son consistori.*
6. *Forma de la supplicatio quant la Cort supplica al senyor Rey, que los habilitadors prestén sagrament y homenatge.*

7. Sacrament y homenatges prestadors per los habilitadors en poder de qui se han de prestar.

Feta la propositio per lo senyor Rey, y la resposta dels braços subseguida, y precehint les coses sobrèdites, y axi be, introduyda la Cort, y donat principi à ella, es de practica y costum venir à fer electio de habilitadors de la Cort, anomenadors tant per part del senyor Rey, com per part de la mateixa Cort; perque aquells habiliten, y regonegan les qualitats de les persones, tant Ecclesiastiques, com Militars, com encara de les Vniuersitats comparents, pera hauer de entreuenir en la Cort. Y tambe pera regonexer les procures, y Syndicats de aquells, qui per altres comparexen en dita Cort, si venen en la forma deguda, y conforme disposan les generals constitutiõs de Catalunya, lo offici y poder dels quals es, deliberar sobre aquells, qui poden entreuenir en la celebratio de la Cort, y dels qui deuen esser repellits, y axi son admesos los per ells approbats, y repellits los per ells reprouats.

2 Aquestos habilitadors que se han de elegir, com està dit, han de esser en numero diuuyt; ço es, nou elegidors per part del senyor Rey, y nou per part de la Cort, es à saber tres per cada hu dels flaments,

ments, Ecclesiastic, Militar, y Real, y elegits que son, y habilitats, en llur jurisdicció, es lo poder de aquells de manera, que de llurs declarations y deliberations, no se admet appellatio, ni recors, ni tampoch supplicatio; y axi ho he vist practicar, particularment dues voltes que so estat habilitador; ço es en les Corts de 1585. y en les de 1599. anomenat per lo senyor Rey.

4 La forma empero que se ha de tenir, y observar, pera hauerse de fer la dita nominatio de habilitadors es, que per part de la Cort se ha de demanar ab supplicatio al senyor Rey, la qual es del tenor seguent.

S. C. R. Mag.

LOS tres statens del Principat de Catalunya, conuocats en les presents Corts generals, que vostra Magestat celebra en aquesta vila de Monçò, desijant anar auant en los actes dels dits statens supplican a vostra Magestat li placia procehir, y elegir habilitadors, que juntament ab los dels dits tres statens regonegan los procures, y Syndicats, per los entreuenints, y entreuenidors en les dites Corts offers, y offeridors: è no res menys per veure, y examinar quals persones poden, y deuhè entreuenir en dites Corts, segons los vsatges de Bar-

Barcelona, y constitutions de Catalunya, y segons es acostumat. Los quals habilitadors tots, ho la major part de aquells, pus en aquella part ni haja de quiscun bras dels tres staments ha, en lo dit poder. Protestant empero los dits staments y braços, que si algunes persones, que segons constitutions de Catalunya, y antichs costums, no deuen entreuenir en dites Corts, y fins alsí son entreuinguts, ò per auant entreuindran anaquellas, nols sia fet perjudici algu, ans sien, è romanquen en aquell ser, que eren abans que les presents Corts fossen conuocades. *Quæ lic. &c.*

Altissimus, &c.

Rebuda per lo senyor Rey la dita supplicatio, mana encontinent, que aquella sie insertada, y per la part proceeix en fer la nominatio de habilitadors, anomenant nou persones, com son Canceller, Regents del Concell supremo de Arago, Regent, y Doctores del Concell Real de Catalunya; ho altres officials Reals preheminents, quant se troben presents en la Cort.

Semblantment, è encontinent los tres braços proceexen en fer semblant nominatio per part de la Cort, ço es, tres persones de cada bras. La qual
feta

feta los dits tres braços, offerexen aquella ab supplicatio à la Magestat. La qual supplicatio mana lo senyor Rey que sie infertada, y accepta la nominatio feta per los braços, yls dona, y confeireix poder de veurer, y examinar les procures dels comparents, y les persones que han de esser habils pera poder entreuenir, y tenir interessentia en la Cort.

5 Dits habilitadors, apres de esser tots anomenats, acostumen de feurer en lo lloch destinat pera celebrarfe lo judici de dita habilitatio, en la forma seguent. Ço es, los nou anomenats per lo senyor Rey à la ma dreta, y los nou anomenats per los braços, à la ma esquerra, mirantfe los vns als altres fas à fas igualment.

Après los dits habilitadors per acabar de esser habils, y capaços de llur jurisdicció, han de prestar jurament y homenatges al senyor Rey : ço es, lo jurament per los habilitadors, elegits per lo bras Ecclesiastic, y lo jurament y homenatges, per los habilitadors anomenats per los altres braços. Lo que se acostuma de demanar al senyor Rey ab supplicatio, la qual ha de ser del tenor seguent.

(?)

S.C.

6 **C**Om sien estades elegides certes persones en habilitadors dels staméts y braços del Principat de Catalunya, conuocats en les presents Corts generals, que vostra Magestat celebra en la vila de Monço, è a ells sie estada donada potestad de habilitar dits staments y braços : perço perque de aqui auant los actes que faran profeescan legitimament, y ab son degut orde y effecte , suplican à vostra Magestat los dits tres staments , que los dits habilitadors conjunctament entengan en los actes de la habilitatio, è q̄ los Ecclesiastichs presenten sacrament, è los seglas sacrament y homenatge , y de hauerse en dita habilitatio , y actes de aquella, be y lealment, segons Deu , y llurs bones consciencies, tot amor, fauor, odi, è mala voluntat, ptechs, è interessos propis apart posats. E los qui son posits per part de vostra Magestat hajan, è siẽ ringuts prestar semblant jurament, segons que per los elets , y anomenats per dits tres staments sera prestat. Quæ, liz. &c. Altissimus, &c.

E rebuda per lo senyor Rey la dita supplicatio, mana que aquella sia insertada en lo proces, y que sie rebut lo dit jurament ; y comet la receptio de aquell al Cancellier , y la prestatio dels homenatges

natges al regent la Real Cancellaria de la Pro-
uincia de Catalunya, y los homenatges per lo dit
Regent prestadors, comet al dit Canceller.

*Proueit per sa Mag. die &c.
en les Corts de Monça.*

*Don Hierony Gaçol Pro-
thonotari.*

7 Poses empero así per dupte, si trobantse en-
tre los habilitadors anomenats per lo senyor Rey
hu dels Regents Catalans del Concèll supremo
de Arago, y lo Regent de Catalunya, se pot come-
tre la receptio de dits homenatges al dit Regent
del Concèll supremo de Arago, ho si se ha de co-
metre al de Catalunya. Respõch, que aquest duple
lo determina vna deliberatio feta per lo senyor
Rey en les Corts del any 1585. en les quals com
sa Magestat hagues primer comes la receptio de
dits homenatges, à micer Miquel Terça les hores
Regent dit Concèll supremo de Arago, y habili-
tador tambe per part de sa Magestat anomenat, lo
bras Real posà dissentiment à tots los actes de
Cort, prètenent que los dits homenatges se haviẽ
de prestar en poder del Regent de Catalunya, y sa
Magestat per lleuar aquest duple, y per consegüet

lo dit dissentiment posat per lo bras Real, prouehi, y declarà, que reuocada la commissio à dit Terça feta, y deslliurats tots los habilitadors dels homenatges que hauien prestat en poder de dit Terça, per les causes y rahons son animo mouents, per les hores cometè la receptio de dits homenatges à micer Miquel Cordelles Regent de Catalunya, y habilitador tambe, per part de sa Magestat anomenat, y axi se executà. Y jo que tambe era hu dels habilitadors los presti en poder de dit Regent.

Cap. XVI. En lo qual se tracta de les regles que los habilitadors han de tenir y guardar en lo judici de la habilitatio, y de algunes questions que acerca de dits habilitadors poden succehir.

EN respecte de dotze condicions, y qualitats de persones, es cosa necessaria hauerse de fer habilitatio de les persones que poden entreuenir en Corts.

La primera acerca los naturals.

La 2. acerca los citats.

La 3. acerca los Prelats, Abbats, y Priors.

La 4. acerca los cauallers.

La 5. acerca los Syndichs.

La 6. acerca los Procuradors.

La 7. acerca los officials Reals.

La 8. acerca los repellits.

La 9. acerca los substituets.

La 10. acerca los que sen son anats de la Cort sen-
se licentia.

La 11. acerca los que vna volta son estats ja habi-
litats.

La 12. y final acerca los processats de regalia.

Y los dits habilitadors pera ben procehir ab
facilitat en llur offici, me apar que deuen seruar
y guardar trenta y nou regles per mi collegides
de varios y diuersos processos de Corts, les quals
aportare así per orde, applicantes respectiua-
ment als qui pretendran esser habilitats, con-
forme llur naturaleza, conditions, y qualitats: y
perque tot lo contengut en dites regles se acos-
tuma de prouehir en lo judici de la habilitatio
en llati, les posare así ab lo mateix lenguatge, y
en la forma seguent.

Circa naturales.

1 Regula 1. est, quod naturales, & qui sunt de
Prouincia debent solum habilitari in curijs non

G 2 autem

autem illi qui sunt extraneæ nationis. Immo, quando dubitatur de alicuius naturalitate, ille talis est repellendus, donec de naturalitate constet, probatur ex deliberatione habilitatorum facta in curijs anni 1547. super habilitatione Iacobi Iussæu, & Thomæ de Ager.

2 Regula 2. est, quod naturales absentes à Provincia tempore conuocationis, si non intimatur conuocatio in suo principali domicilio, postea venientes, admittuntur: probatur ex deliberatione habilitatorum facta in curijs anni 1564.

Circa citatos.

3 Regula 3. est, quod omnes qui non fuerunt citati, si ex proprio iure habent ingressum ad curias, ut puta, quia milites, vel nobiles sunt, admittuntur in quocumque tempore curiarum compareant. De his sunt plures declarationes in curiarum processibus, & super materia huius regulæ dicam latè infra in cap.

4 Regula 4. est, quod citati ad curias debent comparere personaliter die statuta, nisi habeant iustum impedimentum, quod iustificatur in prælaris infirmitate impeditis: quia tunc possunt per procuratorem comparere, vel nisi tales citati essent vniuer-

ueritates, quia pariter possunt dicta die per suos procuratores comparere. a

2. vt in con-
sil. Reg. Pet.
3. in cur. Per-
piniani c. 30.

*Circa Prælatos, Abbates, Priores, & Capitulares
Ecclesiarum.*

Regula 5. est, quod Prælati, seu Abbates, qui tantum ad prælaturum electi sunt non admittuntur, vt probatur ex deliberatione facta in curijs anni 1552. quo ad personam Hieronymi Cardona electi Abbatis, & quo ad personam Ioannis de Castellui.

5 Regula 6. est, quod Abbas in curijs comparens debet docere de titulo, & possessione Abbatatus, probatur ex deliberatione facta in curia anni 1547. & in curia anni 1552.

6 Regula 7. est, quod Priores conuentuales non habentes superiores in Prouincia, habentes vassallos cum omnimoda iurisdictione, meroq. mixto imperio admittuntur vt Priores: probatur in curia anni 1552. & in curia anni 1585. quo ad Priorem de Scala Dei.

Circa Milites.

7 Regula 8. est, quod Milites debent docere de militia, aliàs non admittuntur, vt patet in omnibus curiarum processibus.

8 Regula 9. est, quod milites nobiles non admit-

mittuntur, vt nobiles donec doceant de nobilitate, admittuntur tamen vt milites, de quibus sunt plures decretationes in processibus curiarum.

9 Regula 10. est, quod milites domiciliati in alieno Regno, si habent Baroniam in Catalonia admittuntur vt Barones. Vide in curia anni 1564. quo ad personas Ioannis de la Nuça, Francisci Sofita & de Peramola, Ludouici de Beamunt, & Francisci ab Aragonia.

*a, c. 15. curia.
anni 1599.*

10 Regula 11. est, quod milites, vel priuilegio militari gaudentes minores viginti annis: attento quod non habent votum in curijs, *a*, in eis interesse non possunt. Sed circa hoc posset dubitari, an sufficeret militibus habere decem & nouem annos, & quod iam ingressi essent vigesimum annum, & videtur posse dici sufficere, quod attingant dictum vigesimum annum, quia in fauorabilibus annus inceptus habetur pro completo, nihilominus tamen existimo cōtrarium esse verum, ne circa idem duo concurrant singularia. Singulare enim est, quod minores viginti annis ingre-
diantur curias, & in eis interueniant, & aliud singulare esset, quod annus vigesimus inceptus haberetur pro completo, & ideo ne ista duo singularia concurrant circa idem, existimo in hoc casu
an-

annum inceptum non debere reputari pro completo. *a*

Circa Syndicos.

a, l. qua att-
te II, de te-
stam.

11 Regula 12. est, quod Syndici Vniuersita-
tum non admittuntur, nisi sint de corpore Vniuer-
sitatum, vel sint in eis domiciliati. Vide in Curijs
anni 1552. & referuatur in tali casu ius Vniuerfi-
tati constituendi alium Syndicum durantibus cu-
rijs. *b*

b, ita in cō-
stit 14. in tit.
de celebrat
Corts.

12 Regula 13. est, quòd Syndici non sunt ad-
mittendi pro celebrandis curijs, nisi de Vniuerfi-
tatibus quæ solent ad Curias Syndicos creare, &
quæ locum habent in curijs, ita fuit deliberatum
in curia anni 1552. quo ad Syndicos de Mon-
tebolono, Sancti Ioannis de Abbatissis, de Cal-
des, de Vila de Caualls, Monistrol, & de Palau
Sator.

13. Regula 14. est, quòd Syndicus furrogatus,
& constitutus in alterius locum propter infir-
mitatem, vel mortem admittendus est, vt in curia
anni 1552. quo ad Syndicum Gerundæ, & quo
ad Syndicum Podij Ceritanij, tunc in curijs de-
cessi.

14 Regula 15. est, quod duo Syndici vnus ca-
pituli non sunt admittendi, nisi ad vnā vocem

tan-

tantum. Vide in curijs anni 1552. quo ad Syndicos capituli Ilerdæ.

Circa Procuratores, & eorum mandata.

Regula 16. est, quod quotiescunq. comparent duo, vel plures procuratores singularium personarum cuiuslibet stamenti, cuiuscunq. præheminentie, vel conditionis sint non admittantur, nisi prius comparens, & data paritate comparitionis prius nominatus in procuratione, & eo admissio alius cassetur, & non admittatur, etiam dato impedimento, vel absentia alterius iam admissi, exceptis Vniuersitatibus Barcinonæ, Ilerdæ, Gerundæ, Perpiniæ, & alijs quæ sunt in consuetudine eligendi plures Syndicos, in quibus seruetur consuetudo. Fuit ita deliberatum per habilitatores in curijs anni 1542. & 1547.

15. Regula 17. est, quod procurator Prælati Ecclesiæ Cathedralis, si non est de eius Capitulo, non admittatur, & pariter habet locum in procuratore alicuius conuentus, seu Ecclesiæ collegiæ.

16. Regula 18. est, quod vnus procurator non potest esse procurator vnius Prælati, & vnius Capituli, seu alterius Ecclesiæ, & nec duorum Prælatorum

torum, sed debet esse vnus tantum procurator, ita & taliter, quòd si nomine suo vellet stare, & vouere in stamento non posset ibi comparere nomine procuratorio, imò eius mandatum venit repellendum, & è contra si nomine procuratorio non posset per se: & idem stabilitum est in Baronibus.

Regula 19. est, quod si quis facit alteri mandatum nomine Prioris, & postea ille principalis comparet nomine Abbatis, vel Episcopi, mandatum illud repellitur, vt in curijs anni 1564.

17 Regula 20. est, quod procuratores Baronũ, & militum debent esse quoque milites, aliàs non admittuntur.

18 Regula 21. est, quod miles potest per se vt procurator duorum, vel plurium militum comparere, probatur hæc regula, cum tribus sequentibus regulis in constitutione 30. Regis Petri Tertij in curia Perpiniani. Addo, quod verbum plurium interpretatum iuxta dispositionem iuris communis, ad summum intelligitur, vsque ad quatuor, ob euitandam infinitatem, & fraudem tollendam, quæ nemini patrocinari debet.

19 Regula 22. est, quod mandata, & procuraciones debent venire in forma constitutionis Regis Petri Tertij in curia Perpiniani cap. 30.

vt cōstat in pluribus curiarum processibus in quibus multi fuerunt repulsi, ideo quod non venerunt in forma constitutionis.

20 Regula 23. est, quod absentes à Prouincia non possunt constituere procuratores ad curias celebrandas. Et si constituunt, illorum mandata repelluntur, ita in deliberatione facta in curia anni 1547. in personam Ludouici Despuig. Quod limitatur, nisi principales Reipublicæ causa, vel alia iusta essent absentes, de quibus vide in curia anni 1564. vbi sunt tres deliberationes.

21 Regula 24. est, quod procuratores curiarum non possunt esse extraneæ nationis, & si sunt repelluntur; vt in curia anni 1552. vbi fuit deliberatum, quo ad procuratores Abbatum Sancti Felicis de Guixols, & de Scarp, & quoad Iacobum Senedo.

22 Regula 25. est, quod mandata, & procurationes naturalium, qui non sunt domiciliati in Prouincia, repelluntur: vide in curijs anni 1547. vbi fuit deliberatum, quo ad personam Petri Arnau residentis in opido Matriti.

23 Regula 26. est, quod mandata facta alicui ad comparandum in curijs, si principalis compareret repelluntur. Fuit ita deliberatum in curijs anni

ni 1547. quo ad mandatum Michaelis Carro-
uira.

24 Regula 27. est, quod mandata eorum, qui
citati fuerunt, si non veniunt infra tempus repel-
luntur. Fuit ita deliberatum in curijs anni 1547.
quo ad mandatum Raymundi Galcerandi de Ca-
stro.

25 Regula 28. est, quod mandata eorum, qui
propter infirmitatem à curijs recesserunt admitun-
tur, vt in curijs anni 1547. quo ad mandatum Frã-
cisci de Vx Episcopi Vrgellen.

26 Regula 29. est, quod procuratores si prop-
ter infirmitatem non comparent infra tempus ab-
sentibus præfixum admittuntur, probato impe-
dimento, pro quo solum iuramentum est suffi-
ciens, & legitima probatio. Vide in curijs an-
ni 1552. quo ad Syndicum Capituli Ecclesię
Dertusen.

27 Regula 30. est, quod mandata, seu pro-
curationes hominum vtriusque stamenti debent
continere, quod procuratores habeant faculta-
tem tractandi, & concludendi super seruitio,
seu donatiuo. Et si dicta mandata carent di-
cta facultate est dandus terminus viginti,
vel triginta dierum, aut alterius, arbitrio

60 *Pratica de celebrar Corts*

habilitatorum procuratoribus ad habendam dictam facultatem à suis principalibus. Vide in curijs anni 1552. in processu communi Regis Archiui, fol. 122.

28 Regula 31. est, quòd mandata eorum, qui non fuerunt citati non debent habere formam cōstitutionis, licet non noceat si dictam formam habeant. *a*

a, vide Cal. in 6. q. v. 48. & 49. vbi dicit, quod ille rex, debet recipere interpretationem & intentionem ad personas citatas, & quod non debet extendi ad personas non citatas.

b, Calici. in extrau. in 6. q. in forma dictæ procurationis, n. 10

29 Regula 32. est, quod procuratores citatorum possunt interesse, & interuenire in omnibus actibus curiæ faciendis, & peragendis, scilicet à principio, medio, & in fine, & ad prebendum cōsilium, assensum, & approbationem in constitutionibus, & statutis in ipsa curia ordinandis per dominum Regem cum tota curia, aut maiori, aut saniori parte eiusdem, & ad facienda omnia que per suos principales fieri possent. *b*

Circa repulso per contumaciam.

c, vt in cons. præterea cōfirmantes in fin. Reg. Pët. 3. in cur. Perpiniani.

Regula 33. est, quod repulsi per contumaciam non admittuntur, licet dominus Rex, & curia disponant. *c*

Circa substitutos.

30 Regula 34. est, quòd substituti in curijs non ad-

admittuntur. Vide in curijs anni 1547. quo ad substitutionem factam per nobilem Eleonoram de Castro. Sed limitatur hæc regula, nisi substitutiones fierent ob infirmitatem; quia constituto de infirmitate substituentis, dictæ substitutiones admittuntur, ut patet in curijs anni 1547. quo ad substitutionem factam per Syndicum villæ Pratorum Regis.

Circa recedentes illicentiatos.

31 Regula 35. est, quod recedentes illicentiat, reuersi non admittuntur, ut in curijs anni 1564.

Circa semel habilitatos.

32 Regula 36. est, quod semel habilitatus, non est amplius reprobandus, sed potius admittendus, ut patet in curijs anni 1564. quo ad certos ibi, & quo ad personam Hieronymi Desllor.

Circa processatos de regia.

33 Regula 37. & finalis est, quod processati de regia in dubijs, & donec constiterit de reductione, vel alia legitimatione personæ suæ repellun-

luntur à curijs , prout obseruatum fuit in curijs anni 1552. Et pro his facit processus curiæ anni 1534. fol. 117. quo ad personam Gasparis de Llordat, qui repulsus fuit donec constiterit de reductione , vel alia legitimatione suæ personæ , & quo ad personam Antonij Call, qui etiam eodem modo fuit repulsus.

Guardades les sobredites regles, y tenint aquelles en la memoria, apar impossible ques pugan errar acerca de habilitar , y legitimar les persones que pretendran poder entrar , y entreuenir en Corts.

Cap. XVII. En lo qual se tracten y proposen quatre questions en respecte dels habilitadors, y de llor judici, ab resolutio y diffinitio de aquellas.

1. *Supplicar se deu al senyor Rey, per hauerse de surrogar habilitador en lloch del qui se absentia.*
2. *Habilitador algu si se absentia, poden los altres que resten passar auant en lo judici.*
3. *Proues, en lo judici de la habilitatio deuant de qui se han de fer.*
4. *Dissentiment apposat en los braços, si se pot sospendre, quant à effeete de passar auant la habilitatio.*

Ref-

Resten ara quant à la mateixa matèria del judici de la habilitatio, y dels habilitadors, hauerse de resoldre quatre questions, que peral dit judici tenen necessitat de resolutio, y decisió.

1 La primera es, si quant algu dels habilitadors se absentia, anantse de la Cort, y en lloch de aquell sen surroga per lo bras vn altre, es dup^{te}, si se ha, y deu suplicar al senyor Rey, que aquell tal surrogat admeta, y accepte. O si basta que los altres habilitadors simplement lo admetē, y assosien. Responch, que en aquest cas se ha, y deu suplicar, y axi cōsta esser estat obseruat en les Corts del any 1547. sobre la surrogatio feta en lo bras militar, de la persona de don Marti Grau de Cruylles, en lloch de don Honofre de Rocaberti. Y lo senyor Rey ha y deu cometre la receptio del jurament y dels homenatges, à les persones à qui semblants commissiōs son acostumades fer.

2 La segona questio es, si faltant hu dels habilitadors en lo judici de la habilitatio, poden los altres proceir, y passar auāt en habilitar la Cort. Responch, que jo trobantme habilitador en les Corts de 1585. he vist, q̃ lo Baro de Eril, lo qual eretābe hu dels habilitadors per lo bras Militar se absentà,
y que

y que no obstant llur absentia se passa auant per los restants habilitadors, continuât lo judici de la habilitatio, y los actes per ells fets effer estats validos.

3 La tercera questio es, en cas que se necessari hauerse de fer proues en lo judici de la habilitatio, dubte es, deuant de qui se han de fer. Azzo se dubta en les Corts de 1585. perço que hauentse donat à alguns termini pera que prouassen de llur pretesa militia, y volent aquells donar proues, se posa en dubte deuant de qui se hauen de donar dites proues, ho si deuant del Canceller de sa Magesttat, lo qual presideix en lo dit judici de la habilitatio, ho deuant de tots los habilitadors. Y entre los altres que donaren occasio de aquest dubte, fou Pere Arles, de la militia del qual, y per ell pretesa se dubta. Y en resolutio, quant en aquest dubte, ço es deuant de qui se hauen de donar les proues, fonch per tots los habilitadors determinat, que la receptio dels testimonis, y de qualseuol altra proua fos comesa al Canceller de Catalunya, altre de dits habilitadors, com à cap del vn quarnijal dels habilitadors, anomenats per lo senyor Rey, y al Bisbe de Elna, qui les hores se trobaue cap del altre quarnijal dels habilitadors per los braços anomenats: los quals procehiren ab
scrits

scríts breu, y sumariament, y sens el trepit, y figura de juy, y conforme lo proces fonch apres declarat per tots los habilitadors, conforme los aparegue de justitia.

4 La quarta questio es, si lo dissentiment apposat en los Brassos, ho en algu de aquells sospen lo judici de la habilitatio, de la manera q̄ per dit dissentiment se sospenen tots los altres actes de la cort. Y en cas que dit judici per lo dit dissentimēt se sospenga, si aquell dissentiment se pot suspendre quant ha efecte de habilitar tant solament. Responch a la vna cosa y a la altra: y dich, que per lo dit dissentiment se suspen tot lo judici de la habilitacio, de la mateixa manera ques suspenē tots los demes actes, y tractats de les corts. Y mes auant dich, q̄ no obstant la dita suspensio lo dit dissentiment se pot suspendre, quant ha efecte de passar auant lo judici de la habilitacio. Y axi ho he vist practicar en lo vn cas, y en laltre en les corts de 1585. essent yo habilitador en aquelles.

Cap. XVIII. En lo qual se tracta si les persones citades, tant del bras Ecclesiastic, com Militar, y Real, pera la celebratio de les Corts son obligades a compareixer personalment lo dia prefigit y assenyalar pera comensar, y cōtinuar les Corts en lo lloch destinat per lo senyor Rey.

*Y si poden compareixer per Procurador, quant se troben
impedits de just impediment.*

- 1 Constitucions de Catalunya comensaren de ser pactio-
nades entre lo senyor Rey, y la terra en les corts que
celebrà lo Rey en Pere II. en Barcelona.
- 2 Citats pera corts han de compareixer personalment
lo dia prefigit.
- 3 Citats pera corts no son obligats à compareixer per-
sonalment si seran impedits de just impeciment, y en
dit cas podran per procurador.
- 4 Impediment perillos quin sia, y quant se diu just.
- 5 Impediment perillos y danyos quin sia, y quant se diu
just impediment.
- 6 Impediment vergonyos quin sia.
- 7 Procuress fetes per raho de impediments perillosos, y
vergonyosos, que han de contenir, y com han de estar
concebudes.
- 8 Impediment just se ha de exprimir en poder del No-
tari de la procura, per la mateixa persona citada,
y ve rificar aquell ab son propi jurament.
- 9 Impediment vergonyos, perillos, y danyos, no se ha de
exprimir al Notari, basta verificar aquell ab jura-
ment.

ENTRE altres coses ques ligen en les
Corts de Barcelona del Serenissim Rey
en Pere

en Pere Segon es, que les constitution generals de Catalunya comensaren les hores à ser pactionades, entre lo senyor Rey y la cort de Cathalunya: aparfe en lo capitol que comensa, Mes auant estatuhim, voleim è ordenam. Ahont se estatuheix, que en les constitutions, y estatuts que se hau de establir, y entreuinga la approbatio, Y consentiment dels Prelats, Barons, y Cauallers, y de les Ciutats de Catalunya en lo modo y forma en dit capitol contenguts. Y en lo capitol, Mes auant, lo que vna volta lo any. De la mateixa cort se disposa, que de les hores en auant en la celebratio de corts ab lo senyor Rey, y hajan de encreuenir Prelats, Religiosos, Barons, Cauallers, Ciutadans, y homens de les Viles. Y mes en lo capitol que comensa, Que com nos, del Serenissim Rey en laume Segon, en la cort de Barcelona està estatuhit, que los Prelats, Religiosos, y richs homens, Cauallers, Ciutadans, y homens de les Viles, de necessitar cridats, hajan de venir a les corts, y entreuenir en aquellas.

2 De aqui se ve à concloure que los citats pera les Corts son obligats de compareixer personalment lo dia prefigit, y en lo lloch destinat pera la celebratio de la dita Cort. Y proues esta conclusio, clara, y expressament per lo

cap. que comensa. Mes auant confirmants, del Serenissim Rey en Pere lo vltim, en la cort de Perpinya, ahont expressament disposa, que tots los Prelats, y Religiosos, y sos Capitols, y qualseuol persones Ecclesiastiques viuints en Catalunya hagen, y sien tinguts, y obligats de venir personalment a la cort.

3 Empero esta conc'usio se limita en cas que los citats pera la cort fossen impeditos de just impediment: perque les hores no son obligats a compareixer personalment. Y en dit cas poden compareixer per Procurador, o Syndich, ab que les procures vinguen, segons la forma de les còstitucions de Catalunya, *a*, la qual forma declarare, y aportaré baix en lo cap. seguent llargament.

Y perque aquesta dificultat, ço es, qual se diga just impediment, podria moltes voltes causar dubtes als habilitadors de la cort, perço he determinat de detenirme algun tant en asso, pera declarar quins y quals se diuen justs impediments.

Y venint a la dita declaratio, dich, que determinar, y declarar quin sia just impedimēt de dret, se deu deixar al arbitre del judicant. Perque poden ser tants los justs impediments que apenas se podrien comptar. *b*, Y en les ley sen ligen molts exemples: *c*. Empero per lo que toca à nostron institut

a, rex. est in cap. statimus etiā ac ordinamus R. laeobis i. in curia Herda, & in cōstitutio. praxera cōfir mātēs. R. Petri vltimi in curia Perpin. *b*, glos. in cap. si iusto impedimēto de electione. li. 6. in verbo iusto. vbi dicit, hoc iudicis arbitrio esse relin quendum. *c*, in l. 1. ff. si quis cautionibus, & vlt. rex. & glo. in cap. placuit 18 dist.

institut se ha de saber que los impediments dels quals entench à nostrò proposit parlar, son en tres differenties, es à saber, que ho son impediments perillofos, ho son perillofos y danyosos, ho son vergonyosos. Impediment perillos se diu, quāt en lo lloch destinat pera les corts, y ha pestilentia, y si moren de glanola engendrada de corruptio de ayre. Y sis demane si aquesta malaltia es just impediment, per raho del qual se puguen escusar los citats de no compareixer personalmēt, y que en dit cas los sie licit compareixer per legitim Procurador. Responch, que aquest perill de dita maleltia es gran, per raho de la intemperie del ayre,^a y axi me resolch esser lo dit impediment just. Ab tot no deixarè de aconsellar a les persones citades que consulten los Metges, y si aquells aconsellaran que anar al lloch infecto de pestilentia, es posarse en gran perill de morir, majorment si la persona citada per sa complexio està mes disposta de rebre ab facilitat la corruptio de tal ayre; perque les hores clarament se veura lo dit impediment esser just: y en dit cas serà licit compareixer per Procurador,^b. Altre exemple de impediment perillos pera nostron proposit tenim, y es, quāt lo qui està citat pera la cort ha de passar de necessitat, y per forsa per camins y llochs, en los quals estan sos enemichs,

^a, per glos. in cap. ad suppl. cationē de re nūciatio. cōiuncta textui, in c. quorūdā 74. distincō ibi morari for citā preter in tēpore actis. Pro quo etiā est tex. in l. sed sciendum verū. Sed etiā salutis, ff. ad trebellian. & ibi Bar.

^b, iuxta nota. per Anco. de Butr. in cap. si vero, de iure iurand.

¶ Ita Innoc.
& Anton. de
Burr. in c. cū
dilecti fido-
lo, & conu. vbi
dicūt q̄ prae-
ter hoc impedi-
mentū, nec
corā Papa quis
tenetur per lo-
naliter cōpa-
rere, sed de-
bet, & potest
Procuratorē
mittere.

¶ Ve in c. cū
olim d. testib.
& ibi Anto. d.
Burr. Quod
etiā procedit
de mēte cap.
praxerea cō-
firmat R. Pe-
tri j. in curia
Perpiniani.

¶ Ita videtur
esse de mente
Innoc. in ca.

quia praxer
de electio. su-
per verb. ius-
to, & pro hoc
est tex. in l. j.
ff. si quis cau-
tionib.

¶ Juxta glos.
in cap. fia. de
re iudic. lib. 6
in nota q̄ q̄
dicūt in fūxi-
li. DD. in l. i.
C. vnde vide

testis aut no
sibi in vase
per Ribaldū,
qui nō debet
lucere, sed of

enemichs, y aquest se diu just impedimēt, perço q̄
lo tal citat te justa escusa de no cōpareixer perso-
nalment, sino per Procurador, a, perq̄ si ha ell no li
es tuto y segur lo anar, ho serà à son Procurador. b

5 Impediment perillos, y danyos, juntament se
diu, quant lo qui està citat pera la celebratio de
corts està malalt, y los Merges aconsellan que sis
posa a cauall his transfereix del lloch hont està
en altre, se posa en gran perill: ho tambe si lo dit
citat te enemichs, los quals sabēt q̄ ha de fer cami,
lo podriā infidiar per lo cami, y aquests impedi-
mēts e onstār plenament dells los tinch per justs. o

6 Impediment vergonyos se diu, quant algu pa-
reix malaltia en les parts pudendas, y vergonyo-
sas, de tal manera, que ni pogues seure, ni anar aca-
uall, d, ho altrament se pot dir impediment ver-
gonyos quant vna persona Noble, y molt Noble
tingues alguna persona infima y vil per enemich,
de la qual se temes per lo cami de vna prompta
offensa. Y axi aquest impediment seria vergonyos à
vna persona Noble, si en la procura hauia de ex-
primir y declarar, q̄ per temor de vn home ribald
no es gosat anar a les corts. o

Axi que los sobredits impedimēts son dits justs
impediments, per raho dels quals los citats a les
corts, no son tinguts, ni obligats de compareixer
perso-

personalment, sino que poden per Procurador.

7 Ara necessàriament se ha de tractar y saber de quina manera han de estar concebudes les procures dels Procuradors que compareixen a les corts en nom dels impeditos, per raho dels sobredits impediments, perq̃ consta als habilitadors, q̃ los impedimèts són justs, y de manera que puguē fer bon judici, servades les cōstitucions de Catalunya, si los impedimèts assenyalats en les procures son perillous, y vergonyosos, y per consegüent admissibles.

8 Per lo qual se ha de saber, que los dits impediments se proven per lo propi juramēt de la persona impedida, y esta opinio en nostren proposit esta apronada, entenentse axi la constitutio del Serenissim Rey en Pere III. en la cort de Perpinya, que comença: Mes auant confirmants.

9 Y encara que per la dita constitutio consta, que la persona citada, ha y deu exprimir y declarar en la procura lo impedimēt, y verificar aquell ab propi juramēt prestador en poder del mateix Notari qui dita procura stipula. Lo qual ab lo mateix acte de procura ne ha de fer sè: tota via, quāt a la expressio, y declaratio fahedora del impediment al Notari de la procura està per altra constitutio

corregit.

sedem et big
nauter Syn.
super iquit.
et Vtch. tex.
in cap. quia
propriet d'ele
ctio, quamvis
aliquo modo
videatur, ad
uerlari tex in
cap. ex litem
ris de in inte
gr. restit. sed
solutio est, q̃
ille tex. in o.
c. ex litteris
intelligitur d'
impedimēto,
q̃ allegatur
ad retractatio
nē sententię, &
in hoc casu,
non sufficit
propiū iura
mētū cōdēna
ti, & allegatis
ad sententię
retractationē,
sed in c. quia
propter pretu
tabatur ad cō
tentionē cui
tationē tātū.
Et sic ad cōse
quendā nouā
dilationē, &
sufficit. Pro
quo facit l.
sire, § suffi
cie de excusa
tio. tutor. &
ibi Bar. cōtra
Iacob. d' Arg.
sequēdo Gui-

corregit. Quant lo impediment al qui fa procura li es vergonyos, ò perillos, perq̃ en tal cas no es tinguut, ni obligat de declarar, ni exprimir al Notari lo dit impediment, sino que basta que verifique aquell ab propri juramēt, prestador en poder del mateix Notari, y dit Notari deu fer fè en lo mateix acte de procura de la prestatio de dit juramēt. De tot asso cōsta, per la cōstitutio del mateix Rey en Pere, que comensa: Cōfirmants, feta en les corts de Ceruera.

Y mes los Notaris han de saber, que en dites procures han de insertar totes les clausules contingudes en les formes de les procures en lo seguent capitol insertades: perque dits Procuradors no venint en la forma deguda, y conforme generals constitutions de Catalunya, no sien per lo judici de la habilitatio repellits.

Cap. XIX. En lo qual se traëta de la forma de les procures fahedores per les persones citades, y conuocades pera les corts, que per alguns impediments no poden personalment compareixer en ellas.

Forma de la procura de persones conuocades pera les Corts, y que per raho de algun impediment no poden personalment compareixer en ellas.

Nouerint

NOuerint vniuersis, quod nos Ioannes Teres,
Dei gratia Archiepiscopus Sedis Metrapo-
litane Tarraconæ. Attendentes, quòd nos cum lit-
tera Regia sumus vocati per suam Regiā Maiesta-
tem domini nostri Regis Philippi nunc foeliciter
regnantis, vt die 15. Maij proximè instantis & ve-
nientis, simus personaliter in villa Mótiffoni in cu-
ria generali, quam ibidem idem dominus Rex Ca-
talanis indixit, & cōuocauit, ac tenore & celebra-
re intendit. Attendētes etiam quòd nos de præsen-
ti iusto febris magno impedimento detinemur, ta-
liter, quòd nec arquirare, nec à lecto surgere vale-
mus, & sic in ipsa curia adesse nō possumus, prout
dictū impedimentū Notario infra scripto clarè ex-
primimus & declaramus, ac de illo nostro pro-
prio iuramento eoram eo fidē facimus. Quare vos
venerabilem N. Archidiaconum maiorē, & Ca-
nonicum nostræ Ecclesiæ Tarraconæ præsentem,
& omnis huius mādati, ac procurationis suscipiē-
tem, procuratorem nostrum certum & specialem
ad infra scripta facimus, constituimus, creamus, &
deputamus: videlicet, ad comparendum, & inte-
ressendū pro nobis in curia dicta die 15. Maij præ-
fixa, & ad audiēdum propositionem per suam Re-
giam Maiestatem in eadem curia faciendam, & ad
deliberandū cum alijs brachijs, & tota curia super
k respon-

response eidem propositioni facienda, & ad
 ipsam propositionem concordandam, & facien-
 dam, & ad interessendum etiam pro nobis in ipsa
 curia, & in tractatibus eiusdē, & specialiter cū tota
 curia ad supplicandum dictę suę Regię Maiestati,
 quod absentes à curia die p̄fixa per terminum &
 terminos congruos expectentur, & ad eligendum
 & nominandum habilitatores & tractatores pro
 parte brachij Ecclesię, & etiam cū alijs brachijs:
 & insuper concordandum de potestate eorum,
 vel tractandi, vel referendi solum, vel tractandi &
 finiendi cum habilitatoribus, tractatoribus dictę
 suę Regię Magestatis, prout tota curia ordinabit
 & disponet, & adessendum & interueniendum in
 omnibus & singulis tractatoribus ipsius curię fa-
 ciendis & peragendis, scilicet à principio, medio
 & infine, & ad præbendum consilium, assensum,
 & approbationem in constitutionibus, & statutis
 in ipsa per dictam Regiam Magestatem cum tota
 curia, aut maiori & saniori parte eiusdem ordinan-
 dis, & ad supplicandum in curia, & extra curiam,
 cum tota curia, & sine ea, pro bono statu terrę,
 & quod grauamina nobis & Ecclesię nostrę
 Tarraconę & brachijs Ecclesię, militaris, & Vni-
 uersitatum illata & facta p̄ dictam Regiam Ma-
 gestatem

gestatem & suos Regios Officiales reparētur, & ad impetrandum prouisoires grauaminum cum plena potestate prouidendi ipsa grauamina in curia, vel coram ipsis prouisoribus extra curiam oblata, & ad offerendum in scriptis, vel verbo, quæcumque grauamina, & Ecclesiæ nostræ Tarraconæ per dictam Regiam Magestatem, & suos Officiales facta, tam in curia, quàm coram ipsis prouisoribus grauaminum deputandis ad ipsa grauamina prouidendum, & ipsa grauamina prosequendum, & eorum causas ducendum, tractandum & finiendum, litem & lites super eis & eorū propositione instituendum, ducendum, tractandum, & finiendum, iuramenta quæcumque in animam nostram præstandum, & ex aduerso præstari requirendum, & postulandum, & sententiam & sententias tam interlocutorias, quàm diffinitiuas ferri & promulgari petendum & postulandum, & ab eis latis, seu proferendis prouocandum, supplicandum, & appellandum, & de donatiuo dictæ suæ Regiæ Magestati faciendo, vel non faciendo, cum tota curia, aut eius maiori aut saniori parte deliberandum, tractandum, concordandum, & concludendum, & curiam etiam licentiari si opus erit petendum, supplicandum & obtinendum, & omnia alia

quacunque in ipsa curia, & factis curiæ gerendum
agendum, & procurandum existat, & quæ ibi im-
mineant gerenda, agenda, & procuranda, & quæ
nos personaliter constituti in ipsa curia ibidē age-
re, gerere, & facere possemus: dantes & concedē-
res vobis specialiter, & expresse in mandatis, vt
vices nostras supplere valeatis: et huic procura-
tioni addere, si quid substantiæ, vel solemnitatis,
quo ad expediendum contenta in præsentī procura-
tione, vel ex eisdem incidentia, dependentia, vel
emergentia posset esse necessarium, vel utile, vel
aliàs vobis videretur esse faciendum, per vos pro-
curandum, agendum, & expediendum, etiam si
mandatum exigent speciale, & per occupatio-
nem, obliuionem, vel aliàs sit omissum. Et sic vti
illa clausula per vos, vt præfertur addita, & effectū
illius, ac si fuisset vna cum alijs in dicto procura-
tionis instrumento apposita per nos met, speciali-
ter, & expresse. Quoniam nos de præsentī nunc
pro tunc, vt ex nunc supplicationi, & additioni
ipsius clausulæ per vos in futurum faciendis ex-
presse, & de certa nostra scientia consentimus, &
ea firmamus, & approbamus, ac si de verbo ad ver-
bum per nos huic procurationi essent singulari-
ter, & expresse adiecta, expressa, & firmata per ex-
tensum promittentes quacunque per vos in & cir-
ca

ca præmissa acta, gesta, & procurata semper habere grata, valida, rata, atque firma, & nullo tempore reuocare sub obligatione bonorum nostrorum, mobilium, & immobilium præsentium, & futurorum, habitorum, & habendorum. Actum est hoc Tarraconæ die viij. Aprilis anno M.D.LXXXV. Signum nostri Ioannis Teres Archiepiscopi prædicti qui prædicta firmamus in posse Notarij infra scripti. Et dictæ infirmitatis impedimentum clarè exprimimus, ac de ipso impedimento nostræ infirmitatis iuramento proprio ipsi Notario fidem facimus.

Testes huius rei sunt nobilis Petrus de Peguera, & nobilis Franciscus de Vilanna.

Signum mei Francisci Blanch Notarij publici Barcinonæ in posse cuius idem Reuerendissimus Archiepiscopus prædictam procuracionem firmavit, & impedimentum prædictæ suæ infirmitatis clarè expressit, & etiam in mei posse iuramento præstito mihi de dicto suæ infirmitatis impedimento fidem fecit, qui hanc propria manu scripsi, & clausi.

La sobredita forma va molt conforme dret, y della se infereix que los Prelats de les Iglesies Cathedals han y deuen constituhir lo procurador, que sie persona sufficient, y idonea de son capitol,

Quia probatur per text. in c. placuit 18. dist. 8. in c. si quis iusto de electio. lib. 6. & probatur in cap. statuimus etiam ac etiam ordinamus. R. Iacobi 2. in curia Illede, & in cap. prætera cõfirmantes R. Petri ultimi in curia Perpiniensi.

*a, iuxta etiā
tex. in d. cap.
præterea cō
firmātes dic-
ti Regis Petri
ultimi, in cu-
ia Perpinya.*

pitol, ò lo Vicari, ò Oficial seu mes principal, *a.* Per lo qual los Notaris que reben estes procures han de estar de aſſo molt aduertits, ço es, que les dites procures se fassen y firmen conforme la forma alt dita, y de la constitutio de la qual se compon, que es lo capitol que comensa, Mes auant confirmants, del Serenissim Rey en Pere III. en la cort de Perpinya.

Yperque dalt tenim dit y declarat que los impediments vergonyosos no se han de exprimir y declarar al Notari, sino que basta que lo impedit iure en poder del Notari que reb la procura del dit impediment, del qual jurament dit Notari ha de fer fè. Perço y perque millor se entenga, posarem aſsi la forma de la procura per raho de dit impediment vergonyos.

Forma de la procura ques fa per impedimēt vergonyos.

NOuerint vniuersi, quòd nos Ioannes Teres Archiepiscopus Tarraconæ. Attendentes nos cum littera Regia fuisset vocatos per S. C. R. Magestatem domini nostri Regis nunc foeliciter regnantis, vt xv. die Maij proximè instantis siue venientis, simus personaliter in villa Montifsoni in curia generali quam ibi sua Regia Magestas Catalanis indixit, & conuocauit ac tenere & celebra-

re intendit. Attendentes etiam, quòd nos de præsenti sumus detenti iusto impedimento, & quia verecundum, periculosum aut damnosum esset nobis dictum impedimentum sigillatim in præsenti procurationis instrumento exprimere. Ideo ita esse verum proprio iuramento quod præstamus in posse Notarij infra scripti asserimus, & certo affirmamus, quare in ipsa curia adesse non poterimus pro ut deceret, ideo venerabile, N. licentiatum in decretis Officialem nostrum principalem Ecclesiæ nostræ Tarraconæ absentem tanquam presentem, procuratorem certum nostrum specialem ad infra scripta facimus constituimus, creamus, & deputamus. Reliqua ponantur ut supra in alia forma usque ad firmam Archiepiscopi, & omisis usque ad finem, ponantur sequentia. Signum mei Ioannis Teres Archiepiscopi prædicti qui prædicta firmamus, & in posse Notarij infra scripti dictum impedimentum verecundosum, aut damnosum in persona nostra existere proprio iuramento per nos præstito in posse eiusdem Notarij asserimus & certo affirmamus.

Testes huius rei sunt nobilis Bernardus de Peguera, & nobilis Federicus de Villana.

Signum mei Francisci Blanch Notarij publici Barcinonæ in posse cuius idem Reuerendissimus Archiepiscopus presentem procurationem firmavit & dictum

& dictum impedimentum sue personæ tanquam sibi verecundum, damnosum, aut periculosum sigillatim non expressit, sed imposse mei Notarij, ita verum esse, suo proprio iuramento asseruit, & certo affirmavit. De cuius iuramenti præstatione fidem cum præsentem indubiam facio. Et hanc scribi feci, & clausi.

De la mateixa manera, y ab la mateixa forma se deuen fer y ordenar les procures dels Bisbes. Entestambe que han de fer y constituhir procurador persona suficient y idonea de son Capitol, ò lo Vicari, ò Official seu principal. *a*

a, Ita in cap. prætera confirmantes, R. Petri ultimi, in curia Perpiniani, vers. Quod si prælati fuerit.

Y lo mateix se ha de observar ab lo Castellà de Amposta, Prior de Catalunya, Abats, y altres Comanadors mudats los noms propis, y de la dignitat, ab que empero constituecan procurador vna persona idonea de son Conuent, ò Orde, ò de sa professio. *b*

b, Ita in conf. cap. prætera confirmantes, in vers. si vero regressus.

Y per quant dalt en lo capitol quart tinch dit y declarat, que los Synchs dels Capitols de les Iglies Cathredals se han y deuen conuocar a les corts, cosa conuenien serà, que alsí posem la forma que ha de tenir la procura, ò Syndicat de vn Capitol de Iglesia Cathredal.

*Forma de la procura, ò syndicat del Capítol de Iglesia
Cathedral pera comparexer per lo capítol en
Corts generals.*

N Querint vniuersi, quòd nos don Raphael de Rouirola Dei gratia Barcinonensis Episcopus, Canonici Sedis Ecclesiæ Barcinonensis cōvocati, & congregati more solito, hac die & hora ad sonum cymbali capituli, in capitulo claustrarū dictæ Sedis pro capitulo ibidem celebrando, & tenendo, ac ibidem capitulum facientes, & celebrātes, & tenentes. Attendentes, quòd Capitulum cū littera Regia est vocatum per S. C. R. Mag. domini nostri Regis Philippi nunc feliciter regnantis, vt xv. Maij proximè instantis, seu venientis inter sit in villa Montiffroni in curia generali, quam ibidem idem Serenissimus dominus Rex Catalanis indixit, & conuocauit, ac tenere, & celebrare intendit. Idcirco nos, Canonici prædicti, & præfatum venerabilem N. præsentem, & onus huius procurationis spontè in se suscipientem procuratorem, oconomum nostrum, ac totius dicti Capituli, certum & specialem ad infra scripta facimus, constituimus, creamus, & deputamus, videlicet ad comparandum, & interessendum pro nobis, & dicto Capitulo in curia ea. Ponantur

omnia, vt supra in prima forma, vsque ad versic.
Actum est hoc, & ponantur ibi sequentia. Actum
est hoc in Capitulo claustrarum Sedis Barcinonę
die xiiij. Aprilis M.D LXXXV.

Testes huius rei sunt venerabiles Iacobum Dal-
mau, & Ludouicus Ferran beneficiati eiusdem
Sedis.

Signum mei Saluatoris Coll Notarij publici
ciuis Barcinonę, qui premissis interfui, & hanc
scribi feci, & clausi.

Deuse pero aduertir, que en aquest cas lo pro-
curador, ò Syndich se ha de fer y constituyr, ha
de fer alguna persona idonea del mateix Capitol,
ho Collegi. *a*

a, vt in esp.
pentes co-
firmantes Re-
gis Petr. 4. in
Cur. Porpin.
in vers. Sive
ro religiosus
per quę reat.
dita forma
probat, &
facit text. in
c. edue. r. de
rescrip. & q
ibi nota. per
glo & tex. in
c. unic. de Syn-
dico.

Y per quant les persones militars citades, y cõ-
uocades pera les Corts, podrien tenir los mate-
xos impediments, y per ocafio de aquells, no po-
der acudir personalment, sino per procurador,
posarem alsı la forma, y clausules que ha de tenir
la procura, pera que en les Corts sie per los ha-
bilitadors admesa.

*Forma de la procura faedora per persona militar, quāt
per raho de just impediment no pot personal-
ment comparexer en Corte
general.*

NOuerint vniuersi, quod nos Geraldus à Peguera nobilis, & miles, ac Baro Baroniæ de Torrellas in Vicaria Villæ franchæ Peniten. sicut Attendentes, quod nos cum littera Regia sumus citati per S. C. R. Magestatem domini nostri Regis Philippi nunc foeliciter regnantis, vt die xv. Maij proxime instantis, siue venientis, scimus personaliter in villa Montifsoni in curia generali, quam ibidem dominus Rex Catalanis indixit, & conuocauit, ac tenere, & celebrare intendit. Attendentes etiam, quod nos de præsentis sumus detenti iusto impedimento infirmitatis pedum, propter quod equitare, nec etiam electo surgere valeamus, & sic in ipsa curia adesse non poterimus, prout deceret, vt de ipso impedimento claram expressionem Notario infra scripto, ac etiam fidem proprio facimus iuramento. Idcirco vos nobilem Philippum de Vilana præsentem, & onus huius procurationis suscipientem procuratorem nostrum certum, & specialem ad infra scripta facimus, constituimus, creamus, & deputamus, &c. Ponantur hic omnia, vt supra in prima forma Reuerendissimi Archiepiscopi, usque ad Actum est hoc, inclusuè. Deinde dicatur.

Signu nostru GERALDI à Peguera nobilis & mili

tis prædicti, qui prædicta firmamus in posse Notarij infra scripti, & dictæ infirmitatis impedimentum clarè exprimimus, ac de ipso impedimento nostræ infirmitatis iuramento nostro proprio ipsi Notario fidem facimus.

Telles huius rei sunt Philippus de Sorribes, & nobilis Ioannes à Peguera, nobilis, & milites omnes.

Signum mei Petri Puigvert Notarij publici Barcinonæ, &c. in posse cuius idem Geraldus à Peguera prædictam procuracionē firmauit, & impedimētum suæ prædictæ infirmitatis clarè expressit, & etiam in mei posse iuramento suo præstito mihi, de dicto suæ infirmitatis impedimento fidem fecit, qui hanc propria manu scripsi & clausi.

E per quant en lo mateix capit. que comensà; Mes auant confirmants, del senyor Rey en Pere lo vltim, en la Cort de Perpinya està statuhit particularment en lo versí. Si empero lo Baro, que lo caualler no sols persí, y en son nom, pero encara com à procurador de dos, ò molts cavallers, puga entrenenir en Corts: perço sera cosa conuenient amosttrar assí la forma com se dega concedre la tal procura, la qual sera com se segueix.

*Forma de la procura de molts cauallers citats en Corts,
que per just impediment no poden comparexer
personalment.*

NOuerint vniuersi, quod nos nobilis Hieronymus de Peguera, nobilis Bernardus à Peguera, nobilis Gispertus de Guimera, nobilis Dimas de Iosa, Gaspar de Caldes, & Iosephus Ferrer milites. Attendentes, quod nos cum litteris Regijs sumus citati per S. C. & R. Mag. domini nostri Regis Philippi nunc feliciter regnantis, vt die xv. Maij proxime futuri scimus personaliter in villa Montifsoni in curia generali, quam ibidem sua Regia Magestas Catalanis indixit, & conuocauit, ac tenere, & celebrare intendit. Attendentes quod quilibet nostrum est iusto impedimento impeditus, seu detentus, quia sumus in guerra cum honorabili N. milite, & sic accessus noster non est securus ad dictam villam Montifsoni, & sic in ipsa curia adesse non poterimus, prout deceret, vt de ipso impedimento claram expressionem Notario infrascripto, ac etiam fidem proprio facimus iuramento. Idcirco vos nobilem Henricum de Sanctominato nobilem, & militem absentem, tanquam presentem procuratorem certum nostrum specialem ad infrascriptura facimus, constitui-

mus,

mus, creamus, & deputamus, &c. Ponantur omnia vt supra in prima forma Archiepiscopi, vsque ad firmam. Deinde dicatur. Signum nobilis Hieronymi à Peguera. Signum nobilis Gisperti de Guimera. Signum nobilis Dimæ de Iosa. Signum Gasparis de Caldes. Signum Iosephi Ferrer militum, qui prædicta firmamus in posse Notarij infrascripti, & dictum impedimentum personale nostrum clarè exprimimus, ac etiam de ipso impedimento iuramento cuiuslibet nostrum proprio ipsi Notario fidem facimus.

Testes huius rei sunt N. & N. in valesio domiciliati.

Signum mei Petri Torras Not.&c. in posse cuius iam dicti milites prædictam procuracionem firmarunt, & impedimentum eorum personale clarè expresserunt. Et etiam in mei posse iuramento eorum præstito mihi de dicto impedimento fidem debitam fecerunt, qui hanc scribi feci, & clausi.

Ara perque fins afsi hauem tractat de les formes de les procures que se han de fer per les persones dels dos braços, ço es Ecclesiastich, y Militar citades pera les Corts, que per llurs justs impediments no poden entreuenir en aquellas, justa cosa sera, que afsi tambe tractem de la forma, modo

do, y manera, que acostumen, y deuen comparexer les Vniuersitats que podē entreuenir en Corts. Responch, que han de comparexer, y entreuenir en Corts per sos Syndichs, los quals pera la celebratio de les Corts, han de enuiar al lloch de la conuocatio, ab sufficient y bastant poder, *a*, y cōstituexen se los dits Syndichs en la congregatio *general* de tot lo poble de aquella Vniuersitat, ho per lo concell y orde, per los quals les Vniuersitats se gouernan, *b*, y han se de posar y scriurer en los dits poders, tots los noms dels qui en fer y cōstituyr los poders hi entreuenen, *c*, y la forma del Syndicat es la seguent.

NOuerint vniuersi, quòd congregata Vniuersitate ciuitatis Manresa, in domo eiusdē ciuitatis more solito ad sonum tubæ, & cāpanæ, provt in similibus fieri solitum est, præsentē honorabili Baiulo, & tales singulares, Vniuersitatem faciētes, & representantes. Attendentes, quòd ipsa Vniuersitas cum littera Regia est citata per S. C. R. Mag. domini nostri Regis Philippi nūc foeliciter regnātis, vt xv. die Maij proximē instantis, siue venientis intersit in villa Montifsoni in curia generali, quam ibide midem dominus Rex Catalanis indixit & conuocauit, ac tenere, & celebrare intendit. Ideo dicta Vniuersitas, & singulares, & seu eorum

maior,

a, vt in c. flauimus et c. ac etiam ordinamus, Regis Iacobi. 2. in cur. illerd. & in c. p. x. terea confirmandes, Reg. Pet. 3 in cur. Perpiniani.
b, glo. magistralis in l. ita tamen, & ibi Bar. ff. ad trebel. quā Bar. citat in l. omnibus cō. tit. & glo. & Bar. in l. nulli, ff. quod cuiusq. vniuersi. & in l. actor. ff. de ratam habe. & per Bar. in l. a quibus, C. de a quibus, & numerat. lib. 12.
c, vide Bart. in l. 2. ff. de albo scriben. & in c. fin. de procurator.

maior, & sanior pars Vniuersitatem facientes, & repræsentantes Anticum Sala ciuem dictæ ciuitatis præsentem, & onus dicti Syndicatus suscipientem, decreto & authoritate honorabilis Michaelis Cornet Baiuli dictæ ciuitatis, Syndicum & procuratorem totius dictæ Vniuersitatis fecerunt, constituerunt, crearunt, & deputarunt. Videlicet ad comparandum, & interessendum pro ipsa Vniuersitate dictæ ciuitatis. Ponantur omnia prout supra in prima forma, vsque ad versic. Actum est hoc, & ponantur sequentia: Actum est hoc in domo ciuitatis Manrresæ xij. die Aprilis anno M. D. LXXXV. Signum Petri Torras. Signum Gasparis Dalmau. Signum Francisci Casamijana. Signum Andreæ Sala Consiliariorum eiusdem ciuitatis. Et postea ponantur signa omnium qui in Syndicatu interfuerunt.

Testes huius rei sunt discreti Franciscus Pujol, & Iacobus Gomar Notarij publici dictæ ciuitatis. Signum Michaelis Cornet Baiuli eiusdem ciuitatis, pro S.C.& Reg. Maiestate, qui prædictis interponimus authoritatem nostram pariter & decretum.

Signum mei Raphaelis Torras Notarij publici, qui prædictis interfui, scripsi
& clausi.

Cap. XX. En lo qual se tracta si los qui no son estats ciutats, venir a les Corts en qualseuol temps que vinguen, poden entreuenir en ellas.

- 1 *Citats encara que no sien los qui poden entreuenir en corts, en qualseuol temps que vinguen han de esser admesos.*
- 2 *Citats pera les corts, y que comparegan pera cert dia, no comparexent dit dia, apres no han de esser admesos.*
- 3 *Citats encara que no sien los qui poden entreuenir en corts, no sols poden compareixer en ellas personalment, pero encara per procurador.*
- 4 *Procures dels qui no son estats citats en corts, no estan obligades a contenir la forma del capitol Mes auant confirmants, del Rey en Pere III. en la cort de Perpinya.*

Moltes voltes, y ab moltes esperiencias se es vist, que lletres de conuocacio y citacio de corts, se deixan de presentar a moltes persones, tant del bras Ecclesiastic com Militar, y encara a algunes Vniuersitats, y no per aixó tals persones no citades deixã, etiam en qualseuol dia los apar, apres del dia prefigit pera les corts, de comparexer a dites corts, pera entreuenir en ellas, y en tots

M y qual-

y qualseuol actes y tractats dellas. Pero posam así per dubte si les tals persones tindran interescencia en dites corts.

1 Y perque aquesta dificultat no tinga represats als habilitadors de les corts qui han de aquella coneixer, dich ab resolucio y responch, que los tals no citats ni cridats en qualseuol dia que vingan han de fer admesos; entes empero que per son propi dret y qualitat tinguen interescencia en les corts, es a saber, ho que sie Bisbe, Abad, o Caualler, ho Vniuersitat, que tenen ja dret acquirit de entrar en corts, y aço diem no obstant les constitucions de Catalunya, *a* ab les quals se disposa que aquells que lo dia y lloch assignats no compareixeran per si ho per llurs procuradors no puguén apres durant la cort esser admesos.

2 Perque les dites constitucions ja en lo marge allegades quant en aço, se entenen de les persones citades y requerides, y a les quals son presentades lletres citatorias de conuocatio de corts, y així la exclusiua que en dites constitucions se fa, tant solament se enten dels amonestats y citats, y no dels no citats, los quals la pena apofada en dites constitucions, no pot comprendre ni abraçar, *b* y aquest dret es lo ques vsa.

3 Mes auant se dificulta si los qui no son estats citats,

a, cap. Astutus etiam Regis Jacobi 2. in curia Illegit. & rex. in cap. praterea confirmantes sepius allegato Regis Petri. in curia Verpianensi.

b l. consummatia, §. 1. ff. de reiudi. l. de vnoquoque. ff. cō. tit. l. 1. §. ad dñ. ff. de re mili. pro quo facit etiam rex. in c. fin. de maiori, & obe dñ. cum ibi nota.

citats, y poden en qualseuol temps compareixer, y entreuenir en corts, poden compareixer per procurador. Y en aço se respon ab resolucio, que poden per procurador, cō se pot veure en moltes habilitaciōs dels tals fets en corts, y aq̄st dret se vfa.

4 Pero encara se ofereix major dubte, es a saber, si les procures dels que no son estats citats han de tenir la forma contenguda en lo capitol, Mes auāt confirmants, del senyor Rey en Pere III. en la cort de Perpinya. Al qual dubre se respō, que en les dites procures noy es necessaria la dita forma, y la raho es, perque la dita constitucio parla tant solament de les procures de les persones q̄ son citades pera les corts, y axi nos pot nis deu estendre a les q̄ no son estades citades, *a* per q̄ la dita forma en moltes coses deuia del dret comu, tenint respecte a cōstituyr lo procurador, y quāt a son exercisci. *b*

a, per tex. in c. susceptum de rescrip. li. 6. cū ibi vocat. per loā. Andr. in nouel. & per nota. p. Bar. & loā. de imo. in l. si verò, §. de viro, ff. solu. matri l. si sen ui, C. de no. xali p. Cain. Bar. & Bal. in l. omnes, ff. de iusti, & in re.

[Cap. XXI. En lo qual se tracta si lo senyor Rey es tingut y obligat de venir al lloch hōr se celebra la cort, pera fer

los actes della, ho si la cort ha y deu venir en son palau Real.

- 1 *Rey celebrant corts generals es tingut de venir a la cort, pera fer los actes della, y no la cort en son palau Real. Pero no proceheix quāt lo Rey està malalt, vt num. 2.*

b, patet ex serie dicti cap. & ex serie, l. 1. & l. filius familias, ff. de procura. & in §. si. in liti. per quas perit. cogere pos.

1 **P**Er indubitat se te, que pera proposar lo senyor Rey en corts, ho pera fer algun acte de cort, ha de venir al lloch de la cort, y no la cort en son palau real; porque nos te per lloch comu peral judici.

2 Empero de aquesta regla sen accepta, quant lo Rey esta malalt, de tal manera, que sens perill de sa persona no podria anar al lloch hont se celebre la cort.

Y perque de la malaltia del senyor Rey se tinga noticia verdadera, la practica es, que la cort deputa y assenyala algunes persones les quals, citats y cridats los Metges, reben informacio de aquella, y rebuda acostuma la cort de enuiar tres persones al senyor Rey per quel vejan, y reban dels criats y seruidors de la cambra, informacio de dita malaltia, y fet tot aço, y constant del impediment del senyor Rey, les hores la cort determina de anar al senyor Rey, y en son palau Real, y tots los quey van, entran en la cambra real, en la qual se fan los actes de cort de la mateixa manera ques farien en la mateixa cort, estant lo senyor Rey ab salut: y aixi fou obseruat, y practicat en la cort de Barcelona, celebrada per lo serenissim Rey don Iuan lo II. a 27. de Octubre 1477. y en la cort celebrada en Monço en lo any 1534. y he vist es-

fer

fer estat obseruat lo mateix en les corts de 1585. y tenimne tambe exemple ab la magestat del Emperador Carlos Quint, lo qual estant sa y bo vingue a la Esglesia de sancta Maria de Monço, lo qual es lo lloch comu a la cort, y alli proroga la cort para cert temps, per ço que volgue anar a veure la senyora Emperatriz confort sua, y en les corts passades de 1599. viu jo q̃ passada ja la mitjanit, celebrantse en aquella hora encara la cort, ague de venir sa Magestat a la Esglesia de sant Frācesch de Barcelona, ahont dita cort se celebraua, per a fer cert acte de cort, y de aço sen trobarien vna multitud de exemplars.

Cap. XXII. En lo qual se tracta si lo dissentiment posat en la cort, ho en algun bras de aquella, per lo qual la dita cort y progres della, quant a tots los actes se impedeix, se ha de llevar per lo sol judici del senyor Rey, ho si lo dit judici pera declarar y llevar dit dissentiment lo ha de fer lo senyor Rey ensems ab la cort.

- 1 *Traçtats de la cort .y reformacio de la terra los ha de fer lo senyor Rey juntament ab la terra.*
- 2 *Articles incidents en los traçtats de la cort que necessitan de declaracio, se han de declarar y conèixer*
per

per lo senyor Rey ensemps ab la cort, com se proua
tambe en aquest numero per molts exemplars.

- 3 Article incident en lo tractat de la cort, se ha de declarar per lo senyor Rey a joles, quant los braços entre
si litiguen, y se fan part.
- 4 Dissentiment aposat per algu en algun bras, y aquell
tal se absentia de la cort, se pot declarar nulle, y lleuar per lo mateix bras.

NO han faltat opinions de nostros predecessors ab les quals se ha pretes, que lo sol judici del senyor Rey bastaua pera declarar sobre los dissentiments que en les corts se aposauē, y q̄ per lo dit judici nos feya dany, ni agraui a la cort. Em pero perque les dites opinions may han tingut a martell, ans be del q̄ abaix se dira contarà plenament, que lo dit judici de lleuar dissentiments pertany al senyor Rey ensemps ab la cort. Perço de xades totes dificultats, contradicions y arguments, curare de refoldre solidament, y segons lo dret q̄ vsm aquesta questio proposada.

1 Y primerament dich que per constituciōs de Catalunya, *a* està disposat que los tractats de les corts y reformacio de la terra pertanyen al senyor Rey ensemps ab la cort. Y encara q̄ les paraules de dites constitucions sien indefinias, y absolutas, empero perq̄ son proferides per lo cōdidor de la ley,

a, cap. 21. Re.
gis Petri in
curia Barcin.
& in c. 41. Re.
gis Iacobi 1.
in curia etiā
Barcinone.

ley, y per modo de fer y establir ley, se igualē ab lo vniuersal, y perço lo vertader entenimēt de dites constitucions es, q̄ tots los tractats de la cort, y reformatio de la terra pertanyē al senyor Rey ensemps ab la cort. De hont se infereix per necessaria ² consequēcia, q̄ los articles incidēts en los tractats de la cort, q̄ necessitan declaracio, se hā de declarar y coneixer per lo senyor Rey ensemps ab la cort: y la raho tambe es, perq̄ lo Iutge del negoci, es tambe Iurge dels incidēts, encara q̄ los incidēts siē tals, q̄ sobre aquells lo Iutge del negoci no pogues principalment esser demanat per minoritat de sa jurisdicció y autoritat.

Aquesta interpretacio de les dites constitucions, han rebut lo vs, y estil de les corts: perq̄ se troben molts exēplars en diuersos processos de corts, ab los quals se apar que los articles incidents en los tractats, y progressos de les corts, de qualseuol pretēcio q̄ siē, son estats decidits y judicats per lo senyor Rey, ensēps ab la cort. Y aixi los serenissims Reys en les proposicions q̄ fan de corts hā acostumat de oferir, q̄ expedirà los tractats de les corts, y la reformatio de la terra ensēps ab la cort. Y aq̄sta opinio, y sentēcia q̄ los dissentimēts se hā de llevar per lo judici del senyor Rey ensēps ab la cort, proues per molts exēplars al proposit fets dels quals
ne re-

ne referire alguns, y son los següents.

Primerament com en la cort del any 1358. fos estat dubtat y altercat, que aquella cort era nullament conuocada, per ço que era conuocada per alguns particulars respectes, y no generalment per la publica vtilitat, lo senyor Rey en Pere declarà ab consell y assentiment de dotze persones, elegides per la cort, que la dita conuocatio de la dita cort era ben feta, y que los cridats estauen obligats a la conuocacio de aquella.

Mes auant com en les mateixes corts fos estat oposat per los procuradors del Comte de Ampurias, y altres, que no eren tinguts ni obligats de compareixer, perço que en les dites corts se trobauen presents, y potents enemichs seus capitals, y aslo aguessen oposat en la constitucio dels procuradors que feren per escusar la comparicio personal. Lo senyor Rey de consell y assentiment de dotze persones, elegides per la cort, declara que les procures no eren bastants, empero que poguessen allegar sobre lo punt, perque era conuocada la cort. E quant a la causa del procurador, que diu que los enemichs llurs qui eren en la dita cort, eren escusats de compareixer, è del denegament del guiarage, dona per nulla è insuficient causa.

E cõ en les mateixes corts fossen estades oposades

rades excepcions de sospites contra alguns dels tractadors del senyor Rey , declarà lo dit senyor Rey de consell y assentiment de diuuyt persones elegides per la cort, les rahons de les sospites proposades no valer ni procehir , y no hauer de esser admesos.

E mes com per part del Bisbe de Leyda fos estat suplicat a la senyora Reyna en les corts del any 1429. fos feruida sospendre y llevar la prorogacio de les causes de la real Audiència. Lo senyor Rey prouehi per acte de cort q̄ fos lleuada la prorogacio de dites causes , y que no obstât la absència del senyor Rey, se poguessen dites causes continuar, y tractar en dita real Audiencia.

Mes auant com en les corts del any 1421. y agues contencio en lo bras Militar sobre la eleccio de sis persones pera tractar , pretenêt lo Còte de Pallars que la electio per ell feta , se hauia de guardar, fahent lo Comte de Cardona ab altres lo contrari , la senyora Reyna sola senfe la cort declarà la electio feta per lo Comte de Cardona com ha feta per la mes sana part del bras hauer-se de feruar. E com de la dita declaracio aguessen los altres dos braços feta querimonia , per lo que fonch feta senfe la cort, la dita senyora Reyna reuocà aquella.

Item, com en lo mateix proces hiagues questio sobre la firma de cert Syndicat, altercantne entresi los Notaris, la senyora Reyna declarà ab aprobacio y consentiment de la cort, que lo dít Syndicat se firmas.

E mes com en la cort de 1419. essent elegides sis persones pera declarar lo modo de la distribucio de certa quantitat de pecunies, y les dites sis persones elegides discordassen entresi, fou declarat per lo senyor Rey Alfonso, lo vot dels quatre elegits, com a vot de la major part preualler. Y com fos estat oposat, que dita declaracio y sentencia ere nulla per moltes causes, y entre altres perque la feu lo senyor Rey sense la cort, y fora del lloch de la cort, lo mateix senyor Rey reuocà la dita sentencia.

Mes com en la cort de 1405. fos estada questio sobre la conuocacio de la cort, si ere valida ho no, lo senyor Rey declarà ab assentiment dels conuocats de la dita cort, que la cort era ben conuocada.

E com en la mateixa cort, hiagues questio en lo bras Militar sobre lo modo de mudar certa embaxada, la qual mutacio fou ja conuocada per los braços, fou declarat per lo senyor Rey, ab assentiment y aprobacio dels altres braços.

Mes auant, en la mateixa cort, y en lo bras Militar fou questio sobre electio de certes persones, y declarà lo senyor Rey sobre lo dit debat ab cōfell y assentimēt dels braços Ecclesiastich, y Real.

E tambe, cō en les corts del any 1454. hi agues debat en lo bras real sobre la admissio dels Syndichs de Barcelona, prenent los altres Syndichs que los poders dels dits Syndichs de Barcelona no eran suficients, fou declarat per lo senyor Rey ab confell, y assentiment dels altres braços Ecclesiastich y Militar, que los Syndichs de Barcelona podien entreuenir en les dites corts, no obstant la pretencio dels altres Syndichs.

E mes, com en les corts del any 1449. hi agues debat en lo bras Militar sobre la electio de certes persones disconcordadament feta pera regoneixer certes suplicacions per certs particulars donades, suplicant que de les pecunies del general de Catalunya fossen sobuinguts pera contruhir certas naus, y fou declarat sobre lo dit debat per lo senyor Rey, ab aprobacio, y assentiment dels altres dos braços, y declararen la eleccio feta per lo Comte de Prades, auerse de admetre y obseruar.

E tambe, com en la cort de 1368. hi agues

questio sobre la imposicio de la gabella de la sal, y per dita raho posat dissentiment, per lo qual fench turbada la cort, la dita cort feu commissio del dit debat al senyor Rey, y lo senyor Rey hi feu declaracio per commissio de dita cort.

Mesauant, com en la cort del any mil quatre-cents setanta y tres en lo bras Ecclesiastic hi agues debat sobre dos elections fetes en discordia de dotze persones en lo dit bras elegidores. Y com per la dita raho hi tinguessen posat dissentiment, la senyora Reyna Infanta celebrant corts per lo senyor Rey, declarà ab consell y aprobacio dels braços Militar y Real, la dita electio esser estada legitima.

E mes, com en les corts del any mil finchcents y vint, hi agues debat en lo bras Militar, perço que los Militars volien elegir en totes les elections vn Militar, y pretenies que los nobles eren los qui tant solament se hauien de elegir, fou lo dit debat declarat per lo senyor Rey, ab consentiment y concell del bras Ecclesiastic y real.

Y tambe, com en la cort del any mil finchcents quoranta set, hi agues debat entre los Syndichs de Barcelona, y la vint y quatrena de vna part, y tota la cort de part altra, sobre la presentacio de vns

memorials feta al senyor Rey, pretenent los dits Syndichs que fou mal feta, penjant lo dissentiment que ells tenien posat a tots los actes de la cort. Y declarà les hores lo serenissim Princep, ab consell y assentiment dels tres braços, que la presentacio dels dits memorials fou ben feta.

Finalment per les corts del serenissim Rey Alfonso, que foren començades en Barcelona en lo any mil quatrecents y denou, y finides en Tortosa en lo any mil quatrecents y vint, consta que lo senyor Rey tot sol, y sense la cort, declarà sobre cert debat, que en lo bras Militar penjaue. A la qual declaracio a 16. de Dezembre fou contradir, y dit de nullitat de aquella, y lo senyor Rey a 26. de Febrer 1420. reuocà la dita declaracio.

3 De la sobredita empero regla y conclusio, ab authoritat de constitucions, vs, estil, y reals proposicions comprobada, sen excepta y exceptar sen deu, quant sobre lo article incident en lo tractat y progres de la cort, los braços de aquella litiguen entresi, his fan part los vns als altres: y aixi consta, que lo judici fet per lo senyor Rey a soles en les corts de mil quatrecents y dotze, esser estat ben fet y donat:perque alli y hauie debat entre los tres braços. Perque com se preten-

tengues per lo bras Militar ques podia diuidir, y de vn bras fersen dos, lo hu es a saber de Barons y Nobles, y lo altre de Cauallers y domicellos, y contradien en aquesta diuisio los altres dos braços, noy ha que marauellar si lo senyor Rey tot sol declarà sobre lo dit debat: perque los dits tres braços los vns als altres se feyan part, y de semblant judici se apar en les corts del any 1436. litigant tambe entresi los braços.

4 Admet tambe la dita regla y conclusio vna altra excepcio, y es quant aquell qui ha posat dissentiment se absent de la cort: perque les hores, absent aquell, per son bras tot sol se pot declarar lo dit dissentiment nullo, y aquell lleuar: consta ab exemplar en lo proces del bras Militar de les corts de 1585. en fol. 274. en la primera pagina sobre lo dissentiment aposat per don Bernat Abella y de Guimera.

Cap. XXIII. En lo qual se tracta quant lo senyor Rey sen va de la ciutat ho vila, en la qual se celebra la cort, his troba fora de la vegueria, encara que sia per causa de pendre pler, ho altrament, si en lo entretant la cort se deu congregar.

Sempre se es vist practicar, que quant lo senyor Rey sen va de la ciutat ho vila hont la cort se cele-

celebra, y es fora de la vegueria per causa de solaci, o altrament, la cort nos congrega, ni los braços deuenhen conuenir en lo lloch acostumat, ans be si voldran entre si parlar, ha de ser fora del dit lloch.

Cap. XXIIII. En lo qual se tracta del que deu fer la cort quant lo senyor Rey se enmaleteix durant la celebracio de les corts.

DVràt la celebracio deles corts del any 1585. succehi que lo senyor Rey se enmalelti de vnes febres que les anomenaren terçanes, y encontinent que la dita maleltia vingue a noticia dels braços, y ben certificats que foren della, determina la cort que fossen elegides tres persones, ço es vna de cada estament, com de fet elegiren, y que dites tres persones en nō, y per part dels dits tres estaments, agueffen de anar cada dia dues voltes, ço es, vna demati, y altra despres de dinar al palau real, tant quant la dita maleltia duraria pera entendre, è informar se de la salut del senyor Rey, y que apres ho referissèn als braços, com de fet hi anaren y jon so testimoni de vista. Les tres persones, les hores elegides y anomenades, foren fra don Capilla prior de Scala Dei de la orde de
Cartoxa

Cartoxa per lo bras Ecclesiastich, y lo noble don Iuan de Icart per lo bras Militar, y N. Syndich de N. per lo bras real.

Cap. XXV. En lo qual se tracta si lo senyor Rey trobant-se per una dieta, ho mes fora del lloch de la cort, apres de ésser la cort formada, pot per commissio feta a altri prorogar la cort.

PEr resolucio solida de aquest dubte conue se sapia, que lo senyor Rey dō Iuan II. en lo any 1473. conuocà corts geneials en la vila de Perpinya, en la qual apres de hauer feta la proposicio continua la dita cort per alguns mesos, y com estigues assietat per los francesos, proroga aquella fins a tant que fos deslliurat del dit siti. Finalment feta pau ab lo Rey de França, mudà la dita cort en la ciutat de Barcelona, y prorogà aquella fins a 20. de Oçtobre, en lo qual dia com lo dit senyor Rey nos trobas present en la dita ciutat, perço que per conualescencia de la malaltia que hauie tinguda en la vila de Perpinya, residia y feya vida en lo Monestir de sant Hieroni de la Murtra, prorogà la dita cort per commissio que feu ha Iuan Terre Regent la Vegueria de Barcelona fins al dia de dimars primer venidor que comptauem 25. de dit mes de Oçtobre de dit any 1473. y entretant la con-

la continuatio de aquella. Lo ques feu per comissio feta al dit Regent la Vegueria, y feuse dita comissio per absentia del Vicecanceller, y Canceller, y per la altercatio quey haue entre Jaume Tarauan, y Iuan Andreu, Doctors en leys sobre lo offici de Regent la Real Cancellaria: perque cada hu ho pretenia ser, y se anomenaue Regent, de manera q̄ cada hu vsua de aquell offici. En lo qual dia de Dimars lo dit Regent la Vegueria feu altra prorogatio y continuatio fins lo dia de Disapte prop venidor, es a saber à trenta de dit mes y any. Y asso per noua comissio, com se duptàs sobre la primera. De hont se apar que trobantse lo Rey per vna dieta ho mes fora del lloch de la cort, apres de esser formada la cort, pot per comissio fahedora a altri prorogar la cort.

*Cap. XXVI. En lo qual se contè la forma de amonestar y requerir per part de sa Magestat los Brasos de les corts, pera que anomenen persones pera declarar ensems ab les nomenadores per lo senyor Rey, sobre los dissenti-
ments apofats en algu dels Brasos, per los quals se impedeix lo progres de la cort.*

LEgint lo proces del bras Militar de les corts del any 1585. en fol. 296. y en fol. 317. he
O vist

vist continuada la forma ques te en amonestar y requerir los Brassos per part del senyor Rey, que anomenen persones pera fer judici sobre les pre-tensions dels dissentiments de aquell Bras, y la forma es la ques segueix.

Lo molt illustre Hieronym Manegat Còseller, micer Miquel Cordellas Regent la Real Cancelleria en lo present Principat de Catalunya, lo noble don Miquel Climèt Prothonotari, Marti Iuan Franquesa Aduocat fiscal del còcell criminal de Catalunya, micer Francesch Puig Aduocat patrimonial de sa Magestat y del consell ciuil, lo noble don Luys de Peguera del consel Real de Catalunya, comparent en lo present Bras per part de sa Magestat, diem y expofam, com hauent entes sa Magestat que hauent en aquell Bras alguns dissentiments, y hauentlos donada forma los senyors tractadors de fer electio de persones pera compòdre y llevar dits dessentiments, y en aquest Bras nos sien curats de seguir lorde que per dits señors tractadors los es estat donat, ni se eren curats de llevar los dissentiments, que per sa Magestat, ho ells per part de aquella amonestauen, y requerien an aquest Bras anomenassen persones pera fer judici sobre les pre-tensions dels dissentiments de aquell Bras, y que les persones que eligirien no sien

lien personalment interessades en la materia dels dits dissentiments.

Cap. XXVII. En lo qual se tracta, quant lo senyor Rey vingut en lo lloch de la cort vol parlar als Brassos alguna cosa de son seruey, y demana que per part de dits se li enuïen persones per oïr, y entendre sa Real voluntad, ab quina forma se ha de fer la dita electio de persones, y ab quina forma se ha de anar à sa Magestat.

PResupostas quant lo senyor Rey ha de fer algun parlament als Brassos, ho mana primerament entendre als tractadors de les corts, ordenant y manantlos que aquells ho fassen a saber als Brassos: à fi y effecte que en lo entrejàt tarda sa Magestat à venir en los dits Brassos, respectiuament se anomenen persones les quals per part dels Brassos comparegan deuant sa Magestat, arribat que sia,

Les persones que pera la dita comparitio se han de anomenar conforme he vist en lo exemplar de les corts del Any 1585. en lo proces del bras Militar en fol. 326. son primerament los presidents dels Brassos, ab dos de cada hu de dits Brassos afossiats, de manera que vinguen à fer nou, ço es tres Ecclesiastichs, tres Militars, y tres del bras Real. Y arribat sa Magestat en la Esglesia y lloch hòt les

corts se celebrā, es a saber, ò en la Segrestia de dita Esglesia, ho en qualseuol altre aposento, mana à visar als Brassos de sa vinguda. La qual sabuda per los Brassos, en continent les persones elegides per aquells, ab ses masses altes van à sa Magestat, caminant en tres fileres, ço es en la primera lo Prelat en mig, y à ma dreta lo Titular, eo president del bras Militar, y à ma esquerra la persona que les hores se troba president en lo bras Real. Y en la segona filera van en lo mig lo Abat N. y a la ma dreta lo Noble N. y a la ma esquerra mossen N. Syndich de N. y en la tercera filera van lo Ardiaca N. en lo mig, y a la ma dreta mossen N. Militar, y a la ma esquerra mossen N. Syndich de N. lloch, y caminen en esta forma per al lloch hont sa Magestat aguarda, y ab la mateixa entren, y ouhen à sa Magestat, y ohit quel han, lo Prelat de la dita embaixada del Stament Ecclesiastich en nom de tots los Embaixadors que alli son presents, respon en la forma seguent. Los que así som presents referirem quiscu en son Stament lo que vostra Magestat nos mana, y besam les Reals mans de vostra Magestat per la merce nos ha feta en manarnos cridar, perque millor sabessem la sua Real voluntat: y dit aslo, y fet lo degut acato à sa Magestat, sen tornen ab la mateixa forma, y apres cada vns en sos Brassos

Brassos refereixen, com entraren en lo lloch hont ere sa Magestat, ab les massles altes, y que alli les feren abaixar, y que trobaren à sa Magestat assentat en vna cadira sota de vn docer de vellut negre, al qual feren lo acato y reuerentia deguda, y que sa Magestat los digue se acercassen, y q̃ tots axi com venien se acercaren al estrado Real, sobre lo qual estaua asentada la Real cadira, y que sa Magestat los digue semblants paraules. El Conde de Miranda y los otros tratadores hiran à vuestros Brassos, y os diran de mi parte cosas tocâtes à mi seruitio, sobre lo qual se hos leera vna escriptura, ruegoos hagays lo que se hos dixere con la breuedad possible, y como de vosotros se espera. E dites les sobredites paraules, lo sobredit Prelat respongue, com alt està dit.

Cap. XXVIII. En lo qual se contè la forma ab que han acostumat de venir los tractadors de sa Magestat als Brassos, per explicar alguna voluntat de sa Magestat, ho manar alli legir alguna escriptura per sa pars. Y del modo y forma que per dits Brassos son rebuts, y de entrar en aquells, y de la precedentia entre dits tractadors en lo assiento de dits Brassos. Y si hauentse de legir alguna scriptura, lo Protonotari de sa Magestat qui la lig ha de estar asentat y descubert deuant dits tractadors y Brassos.

- 1 *Traçtadors de sa Magestat venint als Braçsos per explicar alguna voluntat de sa Magestat, ab quina forma y acompanyament han de anar.*
- 2 *Traçtadors de sa Magestat anant pera representar alguna cosa als Braçsos, ab quina forma hã de ser rebuts.*
- 3 *Traçtadors de sa Magestat anant als Braçsos com han de estar aßentats, y en quina ma.*
- 4 *Prothonotari de sa Magestat legint en los Braçsos alguna scriptura en presència dels traçtadors y Braçsos ha de estar aßentat y descubert.*
- 5 *Resposta primera que acostumen los Braçsos de fer al que per part de sa Magestat sels proposa.*

LOS traçtadors del senyor Rey venint als Braçsos, per explicar alguna voluntat de sa Magestat venen acõpanyats del Concell supremo de Arago, y altres Officials preheminets, õforme se apar ab lo exẽplar de les corts del any 1585. ab lo qual consta cõ los illustrisims Cõtes de Miranda, y de Chinchon, lo molt illustre dõ Symon Frigola Vicecanceller de sa Magestat, micer Hieronym Manegat Canceller de Catalunya, micer Miquel Terça, micer Miquel Quintana, micer Cãpi, micer Çapena, y micer Marfilla Regents del dit Real Cõcell supremo de Arago, y altres Officials preheminentes, don Miquel Climẽt Prothonotari, Hieronym Gaçol Secretari de sa Magestat, micer
Marti,

Martí, Juan Franquesa, micer Francesch Puig Advocats fiscals de sa Magestat, y de son cõsell en Catalunya, y don Luys de Peguera tambe del consell Real, venint als Brassos, y essent arribats a la porta de quiscu dels Staments los hixen à rebre.

2 Y dire así la forma: la forma del Stament Militar, ço es que pera rebrels jsque fora lo Vescomte de Rocaberti president les hores en lo Bras, y sis, ò set Cauallers ab ell, los quals dexaren entrar primer tots los dits acõpanyaments q̃ venien ab los dits senyors tractadors, y quant fore passats, y entrat aquells, se posaren ells immediadament deuãt de dits tractadors, de manera que los qui entraren vltimement foren dits senyors tractadors.

3 Assentarense tots a la ma dreta del dit president del Bras, ço es, primer lo Comte de Mirãda, apres lo Vicecãceller, y apres lo Comte de Chinchon, y consecutiuaament los altres: y assentats que foren, lo dit Comte de Miranda digue en effeete les paraules següets. *Que* su Magestad quedaria seruido, que con la voluntad que del presente Stamẽto tenia le atendiesse à complir lo que cõ escriptura que leheria el Prothonotario se aduertiria.

4 Apres de les quals paraules lo Prothonotari de sa Magestat estãt en lo cap descubert y assẽtat legi la escriptura, q̃ aportaue, que es del tenor seguent.

Viendo

Viendo su Magestad lo que ha que se comensaron estas cortes, que hasta hora no se ha puesto mano en cosas graues, no porque sienta estar aqui, pues antes està de muy buena voluntad, sino porque el tiempo se aproueche en negocios importantes, y vtils, os ruega y encarga mucho, que pues lo que mas importa, y principalméte ha trahido a su Magestad ha estas cortes, es tratar de lo que conuiene al bien publico destos Reynos, y à su buena go-uernacion, y administracion de la justicia, de que depéde mucha parte de vuestra quietud y reposo, penseys, y trateys de lo q̃ para esto podra ser mas a prop osito, desnudandohos de toda pàsion, y afi-cion particular, y atendiendo solo al bien publi-co con mucho zelo y cuydado, y que asì se lo acordeys para mandarlo proucher, pues con nin-guna otra cosa puede recebir mayor seruicio que el que en esto le hareys. Y siendo de los mas prin-cipales el juramento del Principe, que Dios guar-de, holgaria su Magestad que le digays (pues nõ menos hos toca tambien à vosotros) quando hos parece que serà mejor jurarle, si agora, ò en otro tiempo, y en todo espera, que os haureys de vues-tra parte como es razon, y se deue, y os encarga que trateys de todo esto con mucha breuedad, y con ella respondays à ello, que no duda que serà
correspon-

correspondiendo al mucho amor que tiene su Magestad à estos Reynos.

Y oyda dita escriptura, y lo que dit Comte de Miranda abans haue dit, responen los Brassos per orgue del president de cada hu de aquells en la forma seguent.

5 Essent cosa tã justa lo que sa Magestat mana, desijant aquest bras feruir à sa Magestat, y inseguir en aquest particular, y en tot lo demes la innata fidelitat, y amor à sa Magestat, y als Serenissims Reys de Arago de immortal memoria, que los antipassats Catalans han tinguda, aquest Bras desija en tot complaure ab la voluntat de sa Magestat, y sobre asso tractar en lo present Bras.

Cap. XXIX. En lo qual se cõte la resposta q̃ los Brassos fan a la Scriptura en lo precedent capitol contenguda, y la diligencia que don Luys de Peguera Doct̃or del Real Consell per orde dels tractadors de les corts feu, pera que les Uniuersitats de Catalunya enuiasen expressos poders à sos Syndichs de Corts pera jurar al Serenissim Princep en les dites corts, y aquelles durant:

*com de fet sonch jurat en
aquellas.*

1 Poder e special han meneſter los procuradors, ò Syndichs de cort pera jurar en la cort lo Princep.

2 *Diligentia de don Luys de Peguera Doctor del Real consell, pera que los procuradors de cort tinguessen los poders pera jurar lo Princep en les corts de 1585.*

A Pres hauent conferit los tres Brassos per sos promouedors, sobre la resposta fahedora a la dita escriptura, determinaré se fes la seguēt resposta.

Los tres Brassos de Catalunya hauent entes per vostres Senyories la voluntad de sa Magestat, axi en lo que toca al bon progres de les corts, com en lo del jurament del Serenissim Princep, responen: que besan humilment les mans à sa Magestat per la bona memoria te del be de aquest son Principat: y quant al primer cap que per part sua han posat y posen tots los medis à ells possibles per llevar tots los destorps que se offereixen, com som certs ho ha entes sa Magestat per via de voses Senyories. Y en lo per venir, ab tota diligentia procuraran lo progres de les corts no sie destorbat, desijant sumament tinguen bo y breu succes.

1 Quant al jurament del Serenissim Princep, tots los Brassos per la innata fidelitat, y amor q̄ sempre los passats hā tingut als predecessors Reys de gloriosa memoria, y vuy los presents tenē a la Magestat del Rey nosttron senyor, desijariem en gran manera poder donar precisa resposta cōforme al ani-

mo de cada hu dels qui vuy se troben en los Brasfos. Pero com en lo Bras Ecclesiastich hi haja alguns ab poder dels Prelats absents, y dels Capítols de les Esglésies Cathedals: y tots los del bras Real entreuinguen ab poder de les Ciutats, y Vniuersitats Reals, als quals per ser la cosa de tãta importantia y contento, tenen obligatio de donar raho, no poden tornar la resposta al present, fins la tinguen de sos principals, esperan empero, la tindran tal, que serà al seruey de nostre senyor, y de sa Magestat, be y vtilitat de son Principat.

2 Y recortme yo, que encontinent per los senyors tractadors, se posà gran cura y diligentia, que los Syndichs, eo procuradors, tant del bras Ecclesiastich, com del bras Real procurassen de tenir de sos principals expres poder de jurar lo Serenissim Princep, que vuy es lo Rey nostre senyor. Y à mi que en dites corts de 1585. vaig feruir à sa Magestat en dita vila de Monço per dits senyors tractadors, me fou encomanat, y encarregat, y en particular per los senyors Comtes de Miranda, y de Chinchon q̄ fes molt particulars diligèties en q̄ les Vniuersitats de Catalunya enuiassen llurs poders peral dit efecte à llurs Syndichs deles dites corts, lo q̄ feu promptament, enuiant ab lletres mies, y de dits Syndichs porters Reals pera llurs

Vniuersitats, y recortme, que totes, no sols respongueren à dites lletres, pero encara enuiaren los poders à sos Syndichs pera fer y prestar lo dit jurament. Y les respostes que feren foren ab tanta dolçura, voluntat, amor, y zel de seruir à sa Magestat, que obligaren à que jo per consell de dit senyor Comte de Chinchon enuias les dites respostes à sa Magestat, com de fet ho feu, pera que sa Magestat entengues la gran fidelitat de sos vassalls, y lo gran amor y voluntat ab quel desijauen seruir: y à mi sa Magestat ab billets particulars me enuiava gracies per les diligencies que en son seruey feya.

Cap. XXX. En lo qual se tracta si los debtors del General de Catalunya, per ser à soles debtors, poden y deuen ésser repellits de no poder entreuenir en corts generals de Cataluna.

- 1 Debtors del General han y deuen ésser repellits de la interessençia de les corts.
- 2 Debtors de coses publiques no poden ésser admesos à honres de la Republica, que primer no hagen pagat.
- 3 Debtors de coses publiques com se entenen, pera que no sien admesos à honres.
- 4 Debtors de la Republica per causa de arredamets no poden ésser repellits de la interessençia de corts generals.

i Aquesta

1 **A**questa questio no deixa de tenir pro y cōtra. E prenēt primer la part afirmatiua diem, que los deutors del General, han y deuen esser repellits de la interessentia de les corts generals de Catalunya.

2 Y la raho es, perque los deutors de coses publiques no poden esser conuidats, ni admesos à honres, sino que primer hagen satisfet lo que deuen a la Republica. Y asso diem conforme doctrines textuals en lo marge citades, *a*, en les quals expressament està disposar, que lo deutor de la Republica conuengut, abans que no sia admes a les honres de aquella, ha y deu hauer pagat lo que deu à dita Republica.

a, l. rescripto;
§. debitores,
ff. de mune-
rib. & hono-
rib. l. 1. de de-
bitorib. ciui.
G. lib. 11.

3 Empero perque be se entenga esta veritat es menester se fassa distincio de deutors à deutors de la Republica. Perque ay deutors de la Republica, que son deutors per raho de alguna administratio de dita Republica, y aquestos se diuen deutors de coses publiques, los quals no poden, ni deuen esser admesos à honres de dita Republica, que primer no hagen pagat lo que li deuen per raho de dita administratio. Y aquest es lo cas, en lo qual parlen les doctrines textuals en lo marge de aquesta questio citades: y de aqui se veu claramēt, q̃ aquestos debito rs no podē, ni deuē eutrar en corts.

4 Ay tambe deutors de la Republica, que no son deutors per raho de administratio, que dita Republica los hagues comesa, sino per raho de tenir arrendat,ò comprat pera cert temps alsguns drets, com son en Catalunya, los arrendadors dels drets de les Bolles. Los quals encara ques poguessen dir deutors de coses publiques, no poden,ni deuen esser repellits de la interessentia de les corts generals, perço que tenen prestada cautio fidejussoria als Deputats y Oydors de comptes de Catalunya, de pagar los preus dels arrendaments en son temps,als quals per dita cautio està sufficientment prouchit, perço que qualseuol deutor basta en lloch de paga, que ho ab penyores, ho ab fermanfes ydoneas assegure son deute, conforme ho diu lo jure Consult en la dita ley, rescripto, §.debitores, in versicul. Plane, ff. de munerib. & honorib. ibi planè vice solutionis sufficit, vt quis, aut pignoribus, aut fideiussoribus idoneis caueat. ita diui fratres Claudio

Herennio rescripserunt.

(:.)

Cap. XXXI. En lo qual se tracta de la nominatio de persones pera rebre y recollegir los agravis, y si les tals persones han y deuen rebre memorials dels contumaces de no venir a la cort apres de esser estats citats.

1 *Persones se han de anomenar per rebre los memorials dels agravis.*

2 *Agravis nos poden rebre en la cort, dels contumaces, qui apres de ser citats no han comparegut en la cort.*

1 **E** Anantse continuant la cort, è en lo discurs della se proccheix tãbe en fer nominatio de nou persones per rebre y rellegir los memorials dels agraviats, y per ordenar los agravis, axi los que en general, com los que en particular son estats fets per lo senyor Rey, y sos Officials.

2 Les quals persones no podẽ, ni deuen rebre memorials de agraviats, qui son estats contumaces de no venir a la cort apres de esser estats citats. Empero asso se enten, quant als Archebisbes, Bisbes, y Comtes, dels quals tãt solamẽt parla la cõstitutio, ço es q̃ no se admetã à donar greuges si serã estats cõtumaces apres de esser estats citats, de no venir a la cort. Y axi parlãt la cõstitutio de aquestos, es vist denegarho dels altres contumaces: veritat es, que per als tractats de la cort ninguns sen admeten, si lo dia estatuit a la conuocatio de la cort no hauran comparegut. a

cap. Statutus R. Jacob. 2. in curia Lerda, vide Jacob. Cali. in extravagariar. in 7. Dubio principiæ pali.

Cap. XXXII. En lo qual se contè la forma que se ha de tenir y observar en fer nominatio de jutges, y prouisors de greuges.

- 1 Jutges de greuges han de ser diuuyt, nou per part del senyor Rey, y nou per part de la cort.
- 2 Nominatio de jutges de greuges com se ha de fer.
- 3 Jutges de greuges de que han de conèixer.
- 4 Jutges de greuges quins han de ser.
- 5 Jutges de greuges han de conèixer simplamēt, y de pla la sola veritat del fet atessa.
- 6 Jutges de greuges si hā de jurar y prestar sacrament y homenatge, y obir sententia de excommunicatio.
- 7 Iudici dels jutges de greuges es durador per deu mesos.
- 8 Jutges de greuges no poden cometre, ni delegar les seues causes.
- 9 Jutges de greuges han de acudir per fer son offici en lo lloch honi lo Cancellor voldrà.
- 10 Jutges de greuges en cars q̄ no vingā à fer llur ofici, de quina manera se hā de surrogar altres en son lloch.
- 11 Pena de perdre lo salari tenen los jutges de greuges si dins lo temps prefigit no declaren.
- 12 Sententias de jutges de greuges se deuen executar per los Officials à quis pertanga promptament, tota exceptio remoguda.
- 13 Actes tocāts al iudici de greuges se han de expedir franchs de sagell.

1 **L**OS Juges, prouedores, y reparadors de greuges acostumen de ser diuyns, ço és nou anomenats per part de la Cort, y non per part de la Magestat: lo offici dels quals es, conixer, y declarar sobre los agravis, tant generalment-fets, com dels fets en particular.

2 Y per hauerse de fer la nominatio de dits jutges, se ha y deu donar per part de la Cort à la Magestat vna supplicatio, insertant en aquella la nominatio dels jutges reparadors, y prouedores, è determinadors de greuges donats, y donadors, ab la qual se suplica à la Magestat se ferue sca de anomenar, y deputarne altres tants per sa part, y conforme en dita supplicatio se contè, la qual es del tenor seguent.

S. C. R. Mag.

3 **C**Om la prouisio dels greuges prouenints, axi per deutes deguts per la Magestat, ò predecessors de aquell, demandes, reuocatiõs de priuilegis, com aliàs, ho administratio de la justitia de aquellas breument fahedora, torne en gran seruey de Deu, merit y descarrech del anima, y conciencia de vostra Magestat, consolatio, repos, y benefici de sos vassalls, y subdits: perço sacra Magestat, los tres staments, ò braços del Principat de Catalunya, è Comtats de Rossello, è Cerdanya, con-

Q uocats,

uocats y congregats en la Cort general que vostra Magestat celebra en la present vila de Monço, supliquen à vostra Magestat q̃ li sia de merce de present deputar y anomenar per part de vostra Magestat, en reparadors, prouehidors, è determinadors de greuges donats, è donadors en la present Cort, axi per deutes, com per altres demâdes, per reuocations de prouisions, è priuilegis, & aliàs, algunes persones, è la dita Cort anomenarà altres per quiscun bras de aquella, de bona fama, scientia, y conciencia, Catalans tements Deu, als quals placia à V. Magestat donar, y atorgar, ab consentiment de la dita Cort, ple, bastant, absolut, è irreuocable poder, de conexas, determinar, disfinir, executar simplement, è de pla la sola veritat del fet atesta, tots, è sengles greuges, fets per V. Magestat, è per sos predecessors de gloriosa memoria, è per Lloctinents generals, Capitans generals, è lloctinets de aq̃lls, Governadors generals, portant veu de aq̃lls, è per altres oficials de V. Magestat, y per llurs lloctinets en qualseuol nom fets, y creats al dit Principat de Catalunya, y Côtats de Rossello, y Cerdanya, deutes, demâdes, per reuocations de priuilegis, ò prouisions, quàm aliàs, ò a qualseuol bras, stament, ò Vniuersitat, è singulars del dit Principat en qualseuol manera donats, è donadors, donades, è donadores

dores en la present Cort,ò deuant los dits prouehidors de greuges,deutes,demandes,reuocations de priuilegis,ò prouisions,& aliàs dins lo terme,ò termens q̃ à dar los dits greuges, ò demādes seran assignats,è de tots los merits, è dubtes deualants en qualseuol manera dels dits greuges, merits, è dubtes de aq̃lls,dependents,è emergents,è deutes,demandes,è reuocations de priuilegis,ò prouisions,& aliàs.Los quals prouehidors fassen,è hajan à fer è administrar sobre los dits greuges,deutes,demādes,reuocations de priuilegis,ò prouisiōs,& aliàs, dins lo terme,ò termens q̃ à dar los dits greuges,ò demandes serā assignats,è de tots los merits,è dubtes,deualants en qualseuol manera dels dits greuges,merits,è dubtes de aquells,dependents,è emergents,è deutes, demandes, è reuocations de priuilegis,ò prouisions,& aliàs. Los quals prouehidors fassen, è hajan à fer, è administrar sobre los dits greuges,deutes,demandes, reuocations de priuilegis,y prouisions,& aliàs,merits, è dubtes de aq̃lls dependents,y emergents,incidents,annexos,y cōnexos,ensem,ò departidament,als proposants los dits greuges,deutes,demādes,reuocatiōs de priuilegis,ò prouisions, iustitia desparxada, seruant los vltages de Barcelona,constitutions generals,y capitols de Cort de Catalunya, è altres leys del

Principa. Promettent vostra Magestat per parte
 special, que la commissio y poder no reuocará,
 empatxará, impugnará, ò contrauindrà, ne reuo-
 car, empatxar, dilatar, ne contrauenir permetrà
 per algun official de vostra Magestat, ni per altre
 qualseuol persona, directament, ò indirecta, ni per
 altra qualseuol via, ò manera, en algun acte, ò fet
 tocant lo dit poder, conexensa, decisió, determi-
 natio, è executio dels dits greuges, deutes, è demã-
 6 des predites, hajen prestar, ço es los laychs sagra-
 ment, è homenatge, è los Ecclesiàstich sagramet,
 y tots ohir sententia de excommunicatio, de pro-
 cehir, y declarar en los dits affers ab tota diligen-
 tia, segons drer y justitia, y bona equitat y raho,
 vsatges, cõstitutions, actes, y capitols de Cort, y vos,
 è costums tenguts, è seruats, en diffinir, è determi-
 nar los dits greuges, deutes, demandes, reuocatiõs
 de priuilegis, ò prouisiõs, en lo pus breu temps, è
 7 spay que poran, summariament, y de pla, durant la
 present Cort, ço es, ans que aquella sia finida, è clo-
 sa, è dins deu mesos, comptadors del dia de la cõ-
 clusio de la present Cort en auant, tot amor, y re-
 mor, odi, rancor, profit, esperança de aquell, ò de
 altra qualseuol desordenada affectio, y voluntat
 8 apart posats: entes empero, que dits prouehidors
 de greuges no pugan cometre, ni delegar les so-
 bre-

bredites cautes, à alguna persona, ans per ellsmatexos sien tinguts y obligats finit y determinar les dites causes. Los dits reparadors de greuges ques trobaran en Barcelona pogan fournir lo proces, fent les propicions necessaries fins à la sententia diffinitiva exclusiua: è los qui seran absents sien tinguts y obligats de venir, y residir à la ciutat de Barcelona, ò allà hont lo Cancellier voldrà, hauent pesta en dita ciutat de Barcelona, lo que Deu no vulla, dins set mesos, comptadors del dia de la conclusio de les presents Corts, pera que dins lo temps restant, residan, è fassan residentia en dita ciutat, ò lloch hont lo Cancellier voldrà, en lo dit cas de pesta en dita ciutat, y entengan en la expeditio de la justitia de dites causes. E si cas era, que dits reparadors de greuges, ò algu de aquells, dins los dits set mesos no venen, ò venien, y no residie en dita ciutat de Barcelona, è lloch sobredit, si aquell, ò aquells seran dels anomenats per vostra Magestat, lo Cancellier, Vicecancellier, ò Regent la Cancelleria, sie tingut de elegir, è nomenar altre, ò altres en lloch de aquell, ò aquells absents: è si seran dels anomenats per los dits tres statamēts, ò braços, los Deputats del present Principat fassen, è sien tinguts fer electio, è nominatio en lloch de aquell, ò aquells qui absents seran. E los dits
repa- 11

reparadors de greuges sien tinguts y obligats, en sententiar, diffinir, y determinar les sobredites coses dins los tres ultims mesos, sots pena de perdre ipso iure lo salari, vltra que sien tinguts y obligats de prestar sacrament y homenatge, y ohir sententia de excommunicatio, segons alt es dit. E lo Cancellor, Vicecancellor, ò regent la Cancellaria haja assignar lloch, ahont los dits prouehidors de greuges sien tinguts de ajustar-se cada dia vna vegada demati, y altra de vespre, per ohir les parts, sententiar, y diffinir dites causes. E perço los prouehidors de greuges Ecclesiastichs prestaran sacrament, è los laychs sacrament y homenatge. E mes placia à vostra Magestat ordenar, y manar à qual-seuol, que sera Lloctinent general, y als portant veus de Governadors, è als Cancellor, Vicecancellor, y en son cas regēt la Cancellaria, per bon sparxament dels dits greuges, que prestén sacrament, que encontinent quels seran trameses prouisions, lletres, è sententies, emanades, è promulgades per los dits prouehidors, aquelles hajan encontinent executar, sens dilatio, y exceptio alguna: è semblāt jurament hajan à fer, è prestar los Prothonotari, Lloctinent, Regent, secretaris, si ni haura, seruians de manament, y altres, tam com acquisit per carrech de son offici pertany, de lliurar totes y sen-

gles

gles provisions, è actes prop mencionats, franks de tots drets, de registre, è de sagell. Manant axi 12
mateix vostra Magestat ara per llauors, à tots officials ordinaris, è altres qual seuol, presents sdeueuidors, als quals la executso de les sententies dels dits jutges de greuges, y demandes se pertany, ò sera comesa, que aquelles hajan à fer, y fassen promptament, tota exceptio, y escusa cessants, segons per los jutges, ò prouehidors de greuges, deutes, ò demandes sera declarat, seruantho à la vngla com acte de Cort, y juy en Cort, donat per jutges elers per la Cort. E per lo semblant, que dits jutges executors hajan, è sien tinguts executar les sententies donades per los prouehidors de greuges de les Corts passades, en tot lo q̄ no seran executades: y los qui hā obtingut dites sentēties, y no hauran rebut, ni seran estats satisfets, que no sien tinguts ni obligats donar demandes, ni demanar, ni fer proces en lo que restaran à cobrar, deuant los prouehidors de greuges ara elegidors, ans dites sententies ja donades sien portades à executio. E los qui han obtingut dites sententies sien admesos en lo compartiment faedor de aquella quantitat que als agruiats, ò donants demandes, y altres en la present Cort sera reseruada, ò consignada, è sien satisfets, y pagats, axi com
si ara

si ara de nou obtenien sententia sols ab jutge executor,ò als qui faran dit compartiment fassen fe, y exhibitio de les sententies, y del que resten à cobrar: y la dita Cort anomena per sa part los següents, ço es per lo statmēt Ecclesiastich lo Reuerē A. Abad de, &c. mossen B. Canonge y Syndich del Capitol de la Seu de, &c. Fra C. Monjo y procurador del Reuerent Abbat, &c. Per lo bras Militar don Pedro T. mossen Miquel T. y mossen Francesch T. dōzells. E per lo bras Real mo. Iuan T. Syndich de la ciutat de T. mo. Antoni T. Syndich de T. y Genis T. Syndich de T. *Quæ lic. &c. Altissimus, &c.*

Plau à sa Magestat. y accepta la nominatio feta per la Cort, de prouehidors de greuges: y per sa part anomena lo Canceller, don T. mestre Rational de nostra casa y Cort Real, lo Doctor micer T. Regent la Cācellaria, y del supremo y Real Concell, lo Doctor T. Regent la Cancellaria en dit Concell, y micer T. regent la Cancellaria de Catalunya, lo regent la Thesoreria, misser T. Advocat fiscal, micer T. y micer T. de la Real Audiencia, als quals juntament ab los que la Cort ha donats, dona ple, bastant, è absolut poder, è irrevocable, de conixer, determinar, y diffinir, y executar simplement, y de pla, la sola veritat atesa, y con-

considerada, tots y sengles greuges, de reuocatiõs, de promissions, è priuilegis, eo administratio de la iustitia, è altres qualseuol greuges donats, y donadors, y encara de deutes, y demandes donadores, y tots los merits y dubtes, ab incidents, dependents, y emergents, dins lo temps de la present Cort, segons en les prop passades Corts per nos celebrades en la vila de Monço, sonch donat per nos, y es acostumat donar. Los quals greuges, reuocations de prouisions, y priuilegis, eo administratio de iustitia, & aliàs deutes, y demandes donats, y donades, donadors, y donadores, los dits proueidors de greuges, hajan, è sian tinguts per si mateix, sens tenir facultat de cometre, ni delegar à algu, declarar, decidir, y determinar, ans que la present Cort sie finida, è cloïda, ò dins deu mesos apres immediadament següents, comptadors del dia de la conclusio de la present Cort en auant: è que los dits prouehidors de greuges hajan, è sian tinguts jurar, è ohir sententia de excommunicatio en la forma acostumada: è que lo Cancellor, ò vicecancellor, ò regent la Cancelleria pugui surrogar en lloch dels absents impedits, ò sospitosos dels nomenats per nostra part: è los Deputats del Principat de Catalunya en

R lloch

lloch dels nomenats per part dels stataments de dita Cort absents, impedits, ò sospitosos, com dalt es dit altres persones habils, y sufficients, tenint les qualitats requesides; axi que tanta veu y potestat tingan los nomenats, y nomenadors per part dels dits stataments. E per lo còtrari encara que no fossen iguals en nombre per seruar igualtat: è los que seran absents sien tinguts y obligats de venir dins set mesos, comptadors de la conclusio de la present Cort, y en aquella residir lo restant temps dels dits deu mesos, ò allà hont lo Canceller, Vicecànceller, ò regent la Cancelleria en son cas voldrà, hauent iust impediment en dita ciutat de Barcelona, dins los quals set mesos, los dits prouehidors de greuges ques trobaran en Barcelona, ò en lo dit lloch elegidor, en cas de impediment en Barcelona, pogan instruir los processos, y encara passats los dits set mesos, si alguns ni restaran per instruir, si les parts ho voldran, pus empero hi resto temps pera veurer, regonexer, è sentenciar dits processos. Y en los dits tres mesos derrers los prouehidors de greuges entengan en la expeditio de la justitia de les dites causes. Entes empero, que en cars de iust impediment, com dit es, en Barcelona, se haja de elegir y nomenar pera la residentia, cognitio, y expe-

expeditio desús dites, aquella ciutat, vila, ò lloch hont sera, ho se celebrará la Real Audientia per lo Lloctinent general, ho en absentia de aquell, ahont lo portant veus de general Governador sera, ho tindra audientia. E lo que sera declarat per dits prouehidors de greuges, sie executat ab tot effecte, è sens impediment algu. Volents que les declarations per ells fetes hajan tanta força, è valor, com les sententies, y declarations donades per los prouehidors de greuges, en les vltimes Corts per nos celebrades en la vila de Monço, y en altres Corts elegits, è assignats han tingut.

13 Plau à sa Magestat, que totes les sententies, prouisions, y executorials, y qualseuol altres actes se han de expedir per la raho desús dita, se expedescan, y sien expedides franques de segell: prometent sa Magestat, que la dita commissio, ò poder no reuocarà, empatxará, ne reuocar, ò empatxar, impugnar, ò contrauenir permetrà per algun official, ne per altre qualseuol directament, ò indirecta: manant ab la present à tots y sengles officials nostros, que les declarations, prouisions è executions de, è per los dits prouehidors de greuges fetes, è faedores, hajan, è sian tinguts fer prestament, tota exceptio, y

excusa cessants, segons que per los dits prouchidors de greuges sera declarat.

Prouisa per suam Magestatem die t. mensis t. anno, &c. in Cur. Montissoni.

Miquel t. Prothonotario.

Cap. XXXIII. En lo qual se contè la forma del jurament que han de prestar los jutges y prouchidors de greuges.

- 1 Jutges de greuges Ecclesiastichs han de jurar que se hauran be y lealment en son offici.
- 2 Jutges de greuges laychs han de prestar sagrament y homenatge, que se hauran be en son offici.
- 3 Jutges de greuges en poder de qui han de jurar, y prestar los homenatges.

IN y N. y N. &c. constituits personalment en la Esglesia, y lloch ahòt lo solio Real està posat, present y cridat per les coses infrascriptes Miquel Amat scriua de manament per lo senyor Rey, y Notari publich per lo noble Prothonotari, juren per lo senyor Deu, y los seus sancts quatre Euangelis, es à saber lo Canceller, y Abbat

bat T. posades ses mans sobre los pits, y los restants jutges sobre vn diornal, lo qual te vbert lo 2
dit Cancellier, y los laychs prestan tambe homenatges, de mans, y de boca; ço es per lo regent la 3
Cancellaria en mans y poder del dit Cancellier, y per tots los restants en poder del dit regent la Cancellaria, que en lo examen y decisió dels greuges, y en lo exercici de son offici se hauran be, fael y lealment, segons Deu y ses bones concienties, y que segons la commissio los es estada feta, faran, y administraran dret y justitia à les parts, segons vsatges de Barcelona, constitutions de Catalunya, capitols, y actes de Corts, y que obseruaran tot lo demes à que de dret son obligats seruar, tot amor, fauor, odi, rancor, bona, ò mala voluntat y prechs postposats.

Y encontinent prestat lo dit jurament lo Official del Bisbe, precehint tres monicions, y peremptoriament, que dits jutges, y prouisors de greuges proceescan segons la commissio lo es estada feta, y obseruen tot lo que ab aquella los es estat comes, sots pena de excommunicatio, la qual los pronuntia à tots, y à quiscu de aquells en scrits.

Testes sunt r. & r. loci de r.

Cap. XXXIIII. En lo qual se tracta de les persones que se han de anomenar per ordenar les constitutions, y capitols de Cort, y de la forma que cerca de aço se ha de tenir, y observar..

- 1 *Nominatio de persones se ha de fer, pera fer y ordenar les constitutions, y han de ser diuuyt los anomenats.*
- 2 *Constitutions apres de fer ordenades han de passar primer per lo bras Ecclesiastich, apres per lo Militar, y apres per lo Real.*
- 3 *Notaris dels braços respectiuament prenen copia de les constitutions que se ordenen.*
- 4 *Original de les constitutions que se ordenan ordinariament resta en lo bras Ecclesiastich.*
- 5 *Nominatio de persones se ha de fer, pera concordar quant entre los braços y ha discordia, sobre lo fer y passar algunes constitutions.*

E Continuarse los-negocis de la Cort, y arribar al fi principal per lo qual se celebra dita Cort, que es fer y ordenar constitutiões, capitols, y actes de Cort, per al be, quietut, stat, y reformatio de la terra, se acostumen de anomenar persones, y aquestes solen ser diuuyt; ço es sis per cada bras y statment, les quals se ajuntan, y acostuman de ajuntar per

per al dit effecte en cert lloch particularment, per en aco. destinae.

Y axi se ha de saber, que en lo fer y deslberar les constitutions, y capitols de Cort, ordinariamēt se proposen entre dites diuuyt persones, y aquells se aporten als braços, y primer y ordinariament 2
passen per lo bras Ecclesiastich, en lo qual comu- 3
nament resta lo original, y los Notaris de cada 4
bras ne prenen copia.

Mes auant se aduerteix, que en lo passar per los 5
braços los capitols, ò constitutions, molts de aq̃lls passen concordés tots los tres braços, y en altres concordē los dos braços, y la hu, ò los dos discor denço es, en ajustar, ò lleuar algunes paraules, y quant nos pot fer conclusio, ni passar constitutio, en semblant cas se han de elegir persones, perque procuren y vagen per los braços concordant dites differenties, per al qual effecte se solen elegir tres persones per cada bras, y aq̃stes procuren donar fi y remato à semblâts discordies. Y desta manera se res, y concordades les dites constitutions, actes, y capitols de Cort se supplica à la Magestat, per medi dels presidents, done lloch, y consenta aquelles y aquells: y lo Prothonotari ho pren tot, tenintne copia de tot, los Notaris de cada bras; y se fa cōforme en lo capitol seguent se contè.

Cap. XXXV. En lo qual se tracta de quina manera se dona fi y conclusio à les Corts, y se licencian los qui han entreuingut en ellas pera que sen tornen en ses cases.

Fetes y ordenades les sobredites constitutions, actes, y capitols de Cort, volent sa Magestat donar fi y conclusio à les Corts, acostuma lo dia abans per sos sollicitadors, fer entendre als tres braços, que acudan al lloch del folio Real, en lo qual ell acudira, à fi y effecte de jurar les dites constitutions y leys, en dites Corts fetes, y licenciar à les persones que han assistit, y entreuingut en dites Corts, pera que sen tornen à ses cases.

Acuden y arriben primer en lo dit lloch del folio Real los dits tres braços, y se assentan ab les cerimonies y precedenties degudes, y acostumades, en vns banchs que peral proposit estan aparellats debaix del folio, y en lo paimet de la Iglesia.

Assentats, com està dit, los dits tres braços, arriben lo Prothonotari, y son lloctinent, y scriuhen los noms dels qui si troban presents.

Poch apres arriba sa Magestat acompanyat com te de costum ab sos reys de armes, huxes, y oficials y Cort, y puja en son folio Real, en les grades del qual acostuman estar los oficials Reals, y assentat
en

en la cadira real, q̄ en dit real folio està posada, los tres presidents dels estamēts se alsen de sos llochs, y en companyia de les persones eletas sen pujan en lo dit folio, his presentan deuant sa Magestat, ab lo degut acato, y caps descuberts, y lo president del bras Ecclesiastic apporta en sa ma vn quadern, en lo qual estan escrites y continuades les constitucions, y capitols de cort, fets en aquelles corts. Lo qual ab alta veu diu y parla les paraules següents. S. Magestat. Afsi se presenta a V. Magestat, de part de la cort aquest quadern, en lo qual estan continuades les constitucions, y capitols de cort, que vostra Magestat a fet merce atorgar; Suplica la present cort a V. Magestat li placia jurar aquelles, cō per V. Magestat y sos predecessors es fer acostumat. Y dites aquestes paraules les dona en más del Protonotari: y encontinent sa Magestat se alça, y va a vn setial posat en lo pla del dit folio a la ma esquerra, cubert de vn tapet de seda, y baix vn coxi de agenollar, y sobredit setial vn missal vbert, y la veracreu, y se agenolla, y posa les mans sobre lo missal, estant tots los estaments de peus, y caps descuberts: y estant aixi agenollat lo Protonotari ab alta veu llig lo jurament, y acabat, sa Magestat besa la veracreu, se alsa, è sen torna a son lloch.

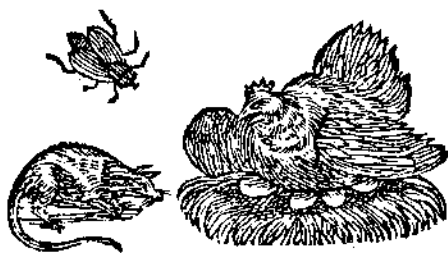
E tornats tots en son lloch, se tornen alçar los

S presi-

presidents y elets, y dit president Ecclesiastich ab la mateixa forma, y cerimonia aporta lo capitol de la oferta que la cort fa a sa Magestat, suplicant lo mane legir, y llevar acte. Y encontinēt lo Protonotari pren aquell, y per manament de sa Magestat lo llig, tornant tots en sos llochs.

Y passada tota esta cerimonia, y solemnitat, lo dit Protonotari se posa al canto de dit folio real, y ab veu alta girant la cara als estamēts diu; sa Magestat dona licencia a la cort pera que sen tornen a ses cases.

Y dites aqueixes paraules, encontinent los dits presidents començant lo Ecclesiastich, y apres per son orde seguint a cada hu dels presidents, los de son bras sen van a besar les mans a sa Magestat, y desta manera se despedeixen dell.

SEGONA PART

EN LA QVAL SE TRACTA DE
materia de Parlament, la qual se resol ab lo
discurs de quatre capítols.

*Cap. 1. En lo qual se ensenya que cosa es Parlament,
y quantes significacions te aquest nom de
Parlament.*

- 1 *Parlament se diu lo consell Real.*
- 2 *Parlament se diu lo parlar, y xarrar ques fa en la
Esglesia de Deu.*
- 3 *Parlament se diu allo ques parla publicament per lo
senyor Rey, ho altri per ell, a tot lo poble conuocar.*

PEraque millor se entenga esta materia, conue
primerament saber que cosa sia Parlament, y
com se enten esta paraula Parlament. Sapia dóchs
lo lector, que aquesta paraula Parlament se pot en-
tendre en tres maneres: y se li poden donar tres
significacions que son les següents.

- 1 La primera significacio es, q̄ Parlament se diu
S 2 lo que

lo que nosaltres diem en la corona de Arago cōsell real, y lo que en Roma diuen la Rotta, y en Mila lo Senat, en Castella la Chanchilleria, y en França lo Parlament. Y de aquesta significacio parlen Bar. en la l. & hoc Tyberius Cezar. ff. de heredibus instituen. y Guido Papæ en la decisio 43. y Guilermo Benedicto en lo cap. Raynutius in verbo, & vxorem nomine Adelasiam. in secunda decis. num. 485. ahont dona la raho de aquesta significacio dient, que parlamentum se diu quasi parium lamentum, perço que lo parlament se es estatuhit, perque totes les causes parium Franciæ fossen tractades y decidides en parlament, y no en altra part, ni los dits pars de França son obligats de litigar en altra part, actiuè nec passiuè. De hont ve aquesta paraula parlament, quasi contra pares Franciæ audiuntur lamenta pauperum subditorum.

2 La segona significacio de aquesta mateixa paraula de Parlament es, y se enten per los parlamès ques fan en las Esglesias de nostre Senyor Deu, en les conuocacions y congregacions que alli se fan, conforme ho diu lo Romano Pontifice en lo capitol decet, *Domum Domini*, de immuni. Ecclesiar. ahont diu dit Romano Pontifice, cessent in templis Domini, vniuersitatum & societatum quarumlibet,

rumlibet, concilia, conciones, & publica parlamenta. Y alli la Glos. en la paraula, parlamēra, nota contra les Vniuersitats de Italia, les quals souint fan en les Esglesies semblants parlaments. Y jo tābe dich per experiēcia, que aço mateix se vsa molt per las Esglesias de Espanya; y reprovant aço Valerio en lo cap. 1. diu, que Cayo, y Cypio foren priuats del Consulat que gosauen, perço que teniē y feyan parlaments en lo temple.

3 La tercera significacio de parlament es, quant lo president de la prouincia conuoca parlament vniuersal pera proposar algun dubte, y demana consell sobre alguna cosa que te respecte a la utilitat publica: y diu se vniuersal, no perque tots los de la prouincia se hagen de congregar, perque aixó seria cosa dura, sino tant solament algunes persones deputades, com ha embaixadors de totes les ciutats, ho com ha Syndichs representant aquelles, aixi com ho diu Bar. en la l. siquid. C. de legationib. lib. 10. en lo principi en lo num. 1. ab los següents fins a la fi. Y lo mateix Ioan de Platea en la mateixa l. diu, que quant se ofereix algun extraordinari, sobre lo qual se ha y deu prouehir per utilitat de tota la prouincia, lo president de aquella deu fer congregar general consell, ho parlament de tota la prouincia, en lo qual lo dit president

dient deu proposar allo , sobre lo qual se deu pro-
uehir, y sobre lo qual se demana fa, y madur cōfeli.

*Cap. II. En lo qual se tracta de quina manera, y en
quin lloch, y ab quines persones se deu fer la con-
uocacio de Parlament.*

- 1 *Parlament se fa per lo Princep per alguna necessitat,
ho utilitat del Rey, ho de la republica.*
- 2 *Parlament se conuoca per certes causes, no expresa-
des, dient sols que vol tenir Parlament.*
- 3 *Prelats, Barons, y homens de les ciutats, y viles se
han de conuocar pera celebrar Parlament.*
- 4 *Parlamēt nos pot cōuocar per vniuersitat de causes.*

DE quina manera se deu conuocar lo Parla-
ment, y en quin lloch, y quines persones son
les q̄ se han de conuocar, y ab interuencio de qui
se deu celebrar, ho diu y aporta Mieres en la con-
stitucio que comēça, Ab aquesta, de la serenissima
Reyna Maria, cōfort y lloctinent general del Rey
Alfons IIII. en la cort de Barcelona, any 1422,
ca. 3. collocat sots lo titol, de celebracio de corts.
En la qual constitucio se fa mencio de cort, y de
Parlament, y diuho Mier. en lo nu. 4. 5. y 7. colla.
1 10. ahont diu q̄ lo Parlament se fa per lo Princep
per

per alguna necessitat, ho vtilitat del Rey, ho de la Republica : y conuokes per certes causes no expressades, diēt q̄ vol tenir Parlamēt ab los Prelats, Barōs, y homēs de les ciutats y viles de Catalunya. Los quals lo Princep prega, amonesta, y requereix q̄ vinguen a dit Parlament, en tal ciutat, ho vila, q̄ dit Princep pera la celebracio de aquell designa, pera donarli consell, fauor, y ajuda, ho que enuien sos procuradors ab bastant poder peral dit Parlament. Pero se ha de saber q̄ nos pot conuocar Parlament per vniuersitat de causes, sino tant solament per certes, y particulars al dit Princep occorrents : perque sis conuocas per vniuersitat de causes, no seria Parlament, sino conuocacio general de corts, la qual pertany al sol Princep : vejas a Miquel Ferrer, lo qual confirma y aproua tot lo sus dit en les seues obseruances, en lo cap. 14. de la primera part.

Cap. III. En lo qual se tracta de la forma y estil ques te, y obserua en conuocar, y celebrar Parlaments.

- 1 *Parlament se conuoca ab lletres conuocatories, pera tots los tres estaments.*
- 2 *Parlament conuocat, sis pot prorogar no venint lo se-*

lo senyor Rey lo die prefigit al lloch destinat.

- 3 *Proposicio feta per lo senyor Rey, tenint y celebrant parlament.*
- 4 *Resposta dels braços a la proposicio feta per lo senyor Rey en lo parlament.*

ENcara que entre parlament y corts generals se constituhesca diferencia, que lo parlament tant solament se conuoca per certas y particulars causes al Princep ocurrents, ho concernents lo be y vtilitat de la Republica, y corts generals se conuocquen pera tractarse en ellas vniuersitat de causes, y negocis, com alt en lo proxim capitol ho he dit y assenyalat: tota via en lo modo de procehir se tenen gran semblansa, en moltes coses. Perque aixi com les corts generals se conuocquen ab lletres per als estaments, y persones particulars de aquells, de la mateixa manera tambe se fa la conuocacio del parlament, escriuint als Prelats, Barons, Cauallers, y Vniuersitats: y aixi com tambe no venint lo senyor Rey lo dia destinat, y assenyalat a la cort, pot per altri continuar, y prorogar la cort, com tinch dit y amostat en lo cap. 7. de la primera part del present llibre, pot fer lo mateix en lo parlament, de manera que no acudint anaquell lo dia assenyalat, pot cometre a altri que en
nom

nom seu prorogue lo dit Parlament. Y així mateix
cō a la celebració de corts generals se dona prin-
cipi per la proposició del senyor Rey, y resposta
que li fan los braços a la dita proposició, se fa tam-
be lo mateix pera celebrar se lo parlament: y final-
ment encara que no sie sino tractar vn negoci en
lo Parlament, en lo procehir en aquell, y fins a
donarli sa deguda conclusió, se frisa molt ab lo
modo del procehir, a cerca los negocis que se
atraueſſan en la celebració de corts generals. Cō-
forme se pot veure en vn proces del Parlament,
conuocat per lo Rey Alfonso Quart, en la ciutat
de Barcelona, per ha 15. de Setembre 1416. Es lo
proces de dit Parlament en lo Archiu real, en vn
llibre intitulat translat del proces, del general
Parlament, ajustat en Barcelona, en lo Monestir
dels frares de Predicadors, per lo molt alt senyor
Rey Nalſonso, encontinent fet Rey, per mort del
molt alt senyor Rey en Ferrando, de bona memo-
ria, que morí en la vila de Igualada, a 4. de Abril
1416. Apar en dit proces, que per efecte de dit
Parlament, foren despachades lletres pera tots
los tres estaments de Catalunya. Apar mes auant,
que per no venir lo senyor Rey lo dia preſegit al {2
lloch destinat per al dit Parlament, cometè al Vi-
cicancellor, y al Veguer de Barcelona, que en

nom del senyor Rey prorogassen lo dit Parlamét, lo que en efecte feren, pero a la dita prorogacio dissentiren los conuocats, y consta ab lo mateix proces, ques feren moltes prorogacions, y que totes foren dissentides.

3 A la fi arriba lo senyor Rey, y no obstant dits dissentiments feu la proposicio del que pretenia dels estaments, que en efecte fou demanar consell y ajuda contra Genouesos, perço que sobre treues hauien fet robos y vltres en perjudici de sa corona Real, y dany de sos vassalls.

4 A la qual proposicio respongueren los braços singularment, que agut acort sobre les coses proposades, plaurà ha nostre Senyor Deu que fassen tal resposta, que sera seruey, gloria, è llaor sua, è honor, è exaltament de vostra corona, è vtilitat de vostros formesos.

Y llig se mes auant en lo dit proces, que requerintse per molts dies la resposta fahedora per los dits estaments a la dita proposicio, la anaren los predits estaments moltes voltes diferint, y abans de donarla suplicaren al senyor Rey los fes merce de tenir corts, y lo dit senyor Rey los oferi, com consta de sa resposta en lo mateix proces de dit Parlament, que es en lo dit translat en lo fol.
20. pag. 2.

E finalment consta en lo mateix proces, q̄ apres de esser estat celebrat en lo lloch acostumat moltes voltes, y molts dies lo dit Parlamēt, los tres estaments, cada hu de per si feren sa resposta a la dita proposicio del senyor Rey, com consta de la del bras Ecclesiastich en lo mateix transllat en fol. 28. ab la qual se oferiren al senyor Rey: y de la del bras Militar consta en lo mateix folio, ab la qual digueren que no eren obligats al que pet lo senyor Rey los era demanat, è en lo mateix lloch consta de la del bras Real, lo qual se aderi ab lo bras Ecclesiastich.

Aixi que de tot lo sobredit se trau, y colligeix hauerhi agut en Catalunya lo dit Parlament. Y perque se entenga que no es estat sol lo dit Parlament, ne posarè, è incertarè alguns altres (per diferents respectes tinguts) en lo capitol seguent.

Cap. II. En lo qual se contenen altres Parlaments tinguts en Catalunya, vltra lo mencionat en lo sobre proxim capitol.

- 1 *Parlament tingut per fer nominacio de persones per part de Catalunya, per tractar y dispondre aqui tocane la successio dels Regnes de Arago apres de la mort del Rey en Marti.*

- 2 *Persones anomenades pera determinar la successio dels regnes de Arago , apres de la mort del Rey en Marti.*
- 3 *Electio del Rey Ferrando Princep de Castella , per Rey de Arago , feta en la vila de Casp.*

1 **I**Aume Calis, en lo grauatori curiarum, en lo 4. dubte principal, en lo cap. fin. refereix, que lo noble don Grau de Ceruello , portant veus de general gouernador en Catalunya , mort que fou lo Rey en Marti Rey de Arago , y sens dexar successor en lo Regne , conuocà Parlament pera la ciutat de Tortosa.

La causa y necessitat de aquest Parlament fou, perque apres de seguida la mort de dit Rey en Marti , se mogue y suscita contencio sobre la successio del Regne, entre lo Comte de Urgell, don Federich de Arago Comte de Luna, y successor de la ciutat de Sogorb, y la Comtessa de Foix, y don Ferrãdo Princep de Castella: fonch necessari que los tres Regnes respectiuament se ajuntassen per anomenar persones , pera determinar, y declarar a qual dels pretendors tocava , y pertenia la successio de dit Regne de la Corona de Arago. Com de fet en dit Parlament conuocat en dita ciutat de

2 Tortosa, foren anomenats per Catalunya Pere de Sagar-

Sagarriga Arcabisbe de Tarragona , Guillem de Vallseca Doct̃or en lleys, y Bernat de Gualbes Doct̃or en drets, y per part del Regne de Arago foren anomenats Domingo Ram, Bisbe de Osca, Francesch Daranda donat de porta Coeli, del Orde de Cartoxa, nat de la ciutat de Turol, y Berenguer de Bardaxi. E per part del Parlament de Valencia, foren anomenats y elegits, lo don de Cartoxa, fra Vicens Ferrer vuy fant canonizat en la Esglesia de Deu dela Orde de Predicadors, y Pere Bertran Doct̃or en canones: y comptarè assi la historia del que aquestos aixi elegits, apres feren, per ser apassible, y agradable.

3 Los predits elegits per part dels dits tres Regnes se ajuntaren, y congregaren en la vila de Casp, cerca del riu de Hebro, que fou lo lloch destinat, per hoyr, y decidir la causa de dita successio, entre dits pretensois: y apres de hauer hoydes plenament les dites parts per sos embaixadors, vists y regoneguts tots los actes, y escriptures, q̃ per pro-ua de llur intencio respectiuament exhibiren, y produhiren, y finalment apres de effer estat fet, y fulminat gran proces sobre dites pretencions, y apres aquell ben vist, y regonegut, y totes les coses que veure, mirar, y considerar, se deuien vn dia de disapte, que comptauen vint y finch del mes

mes de Juny 1412. a les tres hores apres de dinar feren la conclusio en dita causa, y apres dia de Dimars que comptauem a vint y vuyt del dit mes Juny mil quatrecents y dotze, conuocats molts embaixadors en dita vila de Casp, que foren estats tramesos a les dites nou persones, y tot lo poble, y particularment en la plaça de dita vila, y molt ben parat y ornat lo altar de la Esglesia de dita vila, lo dit sant Vicens Ferrer qui ere lo hu de les dites nou persones, predicà deuant tot lo poble, lo qual prengue per tema del sermo. Gaudemus, & exultemus, & demus gloriam Deo, quia venerunt nuptiæ agni, Apocalyp. capit. 19. y sermonant publicà ab alta è intelligible veu, llegint de paraula en paraula la sentencia per les dites nou persones, a cerca la successio del dit Regne, donada y ordenada, proferint ab gràs y altes veus, gran goig y alegria denotants, dient, ab repetides veus per gran estona durants. **VIVA LO NOSTRO REY, E SENYOR DON FERRANDO.** La qual publicacio feta, encontinent lo dit fra Vicens Ferrer, y los demes que alli eren donant gracies al Senyor, cantaren los genolls per terra vn Tedeum Laudamus, y altres oracions, y lo Castella y guardes del Castell de Casp, alçaren vna bandera ab les armes del Rey de

de Arago prop del altar de la Esglesia. Y no res manco hi ague gran tocament de campanes, rohidó de trompetas, y fonido de diuersos instruments de musica. De tot lo qual consta en lo original proces, recódit en lo Arxiu Real de la ciutat de Barcelona. En lo qual he vist tota aquesta historia autentica.

Aixi que de tot lo sobredit se enten quant necessaria fench la causa del dit Parlament, no hauenthi Rey, ni Virrey en la terra, y feuse per dit Governador, com ha tenint y exercint sa jurisdicció ordinaria, la qual li competeix, à lege, çoes, conforme les generals constitucions de Catalunya, y per dita raho trobarse Presidēt en la Provincia.

4 Mes auant refereix Antoni Amat en lo seu reportori, in verbo, curia, com ell ven en lo any 1438. per lo mes de Octubre, que gran poble de gent armada amenaçaua de entrar en Catalunya, per lo qual la serenissima Reyna Maria conuocà consell en son palau Real, en lo qual entrevingueren lo Archebisbe de Çaragoça, lo Bisbe de Leyda, los Concellers de Barcelona, los Diputats de Catalunya, lo noble N. de Moncada, lo Vescomte de Euol, lo Vescomte de Rocaberti, los Oydors de comptes, Pere de S. Climent mestre
racion-

racional, Matheu Pujades Caualler, Galceran de Requesens, lo Balle General de Catalunya, Iuan de Bellafilla en dret canonich licenciati, lo dit Antoni Amat, com Aduocat dels Diputats de Catalunya: lo Regent la real Cancelleria, Pons de Fonollet, Conseller del Rey, y alguns altres; en lo qual consell, per estar malalta la dita Reyna, lo dit Archebisbe de Çaragoça feu la proposicio, de part de dita senyora Reyna, en la qual fou parlar de la gent de armes, que se entenien volia entrar en Catalunya, a fi ques procuras remey per obuier al dit ingres, y fou per tots los de alli conuocats, vnanimis y concordades, respost, y vorat: que ates que los Diputats per capitol de cort, per lo dit efecte no podien gastar, ni la senyora Reyna tenia facultat, ni possibilitat de gastar per altres necessitats, ques fes conuocacio de Parlament. Empero, los Diputats digueren ques fes allo, per medis condecents, es a saber, que no fos allo contra llibertats de la terra, ni contra vsatges, y constitucions de Catalunya, que altrament ells com ha Diputats, haurien de defensar lo contrari: y aço fonch reputat per bo, y fa consell. Los empero, Concellers de Barcelona, ab sa y madur consell, se retingueren major deliberacio, dient, que sense lo con-

lo con-

lo consell de la Ciutat no podien donar son vot pera tenir parlament, ni pera fer semblants coses, lo que tambe fou reputat per sa consell, y notable practica. Apres empero que la ciutat de Barcelona hague tingut consell ab sa forma acostumada, los dits Consellers feren de resposta al dit Archebisbe, qui la rebè per dita senyora Reyna, que la Ciutat dubtava que fos veritat, que gent armada volgues entrar, y que no fos cosa ficta pera introduhir parlament debaix de aquell color, y que ells no donarien vot ni consell pera tal conuocatio, abans encautauen à sa reuerentia, que volgues veure ab quin poder podia la dita Reyna fer la dita conuocatio. Y mes auant respongueren que creyan que no era expedient ques fes parlament sense prouisió de tants agravis com se pretenia eren estats fets al dit Principat, y que perço abans de totes coses se tractas de tots aquells. Y han volgut dir asso, perque en lo esdeuenidor nos pogues dir que ells perturbauen los negocis Reals. Y sobre asso lo dit Archebisbe respongue, y digue, que pus axi era, que ells prouehissen en ques sobrefegues en la conuocatio de dit parlament. Y dits Consellers altra volta respongueren, que ells, ni volien consentir, ni dissentir a la dita conuocatio. Empero no obstant tot lo alt dit, y contradict se feu la di-

154 *Segona Part de Palamonte.*

ta conuocatio, y foren donats y prefigits quinze dies, conforme ab la forma de les lletres se pot veure.

5 De altra conuocatio de Parlament se fa mencio in lib. curiæ 7. 1465. vsque 9. en lo Archiu Real, ques feu pera la ciutat de Tarragona en lo mes de Octubre de 1467. empero nos troba que haja tingut effecte dit Parlament, ni que sen sia fet proces.

TERCERA PART

EN LA QVAL SE FA LLARGA
descriptio y compte de tots los llochs, tant Reals
com de Barons, de tota la Prouincia de Catalunya:

Perque así se veja la grandesa y magnificencia
de dita Prouincia.

HAuent tractat de la forma y estyl ques te en
celebrar corts generals en la Prouincia de
Catalunya, en les quals se dona estat, y reformatio
à tota la dita Prouincia, establintse pera ella leys
necessaries y conuenients pera son gouern y quie-
tut, apar ara que serà cosa conuenient, y posada en
son lloch, amostar que cosa es dita Prouincia, y
en quines terres y llochs, tant Reals com de Ba-
rons consisteix. No perque entenga ab asso voler
fer llarchs y verbosos commentaris, sino perque
entenche que allo es mes perfet que consta de to-
tes ses degudes parts. Y per lo tant conue primer
saber, que Catalunya ajuntada ab los Comtats de
Rossello y Cerdanya, es tinguda y reputada per
vna sola Prouincia: la qual se diuideix per Ve-

guerries, dins les quals tots los llochs, tant Reals, com de Barons estan constituïts. La qual diuisio per nostros antipassats es estada feta, è inuentada, en respecte de la jurisdicció ordinaria se deu practicar y exercir per benefici dels poblats en ella; perque en continent foren tambe constituïts y creats Veguers, ço, es hu en cada Vegueria, los quals respectiuament administrassen, tant en ciuil com en criminal justitia, als estants y habitants en ellas: y aquestos son dits propiament, conforme nostres leys, jutges ordinaris de Catalunya. Y axi inseguint esta diuisio, y posant aldeuant totes les dites Vegueries anire amostrâr la grandesa y magnificencia de dita Prouincia.

VEGVERIA

DE BARCELONA.

Del Senyor Rey.

- **B** Arcelona.
- **B** Badalona.
- Tiana.
- Taià.
- Alella.
- Los 2. següents una Ballia.*
- Vilassar.
- Cabrils.
- Cabrera.
- Argentona.
- Mataro.
- Sant Martí.
- S. Andreu de Palomar.
- Ripoll.
- Sabadell.
- Mata de Pera.
- Granolles.
- Dorrius.
- 2. següents una Ballia.*
- Cardener.
- Vilamajor.

Premia.

- Los 2. següents una Ballia.*
- S. Andreu de Llavaneras.
- S. Vicès de Llavaneras.
- 5. Llochs la Ballia de la*
- Roca.*
- La Roca.
- Orrius.
- S. Esteve de Vilanova.
- S. Agnes de Malaneres.
- Valldariol.
- La Garriga. *Vna Ballia.*
- Los 3. següents una Ballia.*
- Vallcarcar.
- Monmany.
- Montegàs.
- Palou.
- Caldes de Monbuy.
- Sant Iulia del Fou.
- S. Sufanna de Moseny.
- Los 5. següents llochs de la*
- Ballia de les Franqueses.*
- Corro

Corro deuall.

Del senyor Rey.

Corro demunt.

Rubi.

Llarona.

Belloch.

Marata.

Sant Iuan de Orta.

sant Iust Defuern.

. Sant Genis de Gudells.

Canouellas.

. Sant Geruasi

Llissa Iussa.

. Sarrià.

Llissa demunt.

. Spitalet.

Los 3. seguēts una Ballia . Lo Prat.

Mollet.

. Splugues.

Parets.

. Sant Boy.

Gallechs.

. Cornellà.

Los 2. seguēts una Ballia . Sant Iuan Despi.

Tagamanent.

Pelejà.

la Mora.

S. Eularia de Ronçana.

Los 2. seguēts una Ballia . Sans.

Montornes.

Santiga.

Vallromanes.

Rexach.

Los 7. seguēts una Ballia Polinya.

Terrassa.

Los 2. seguēts una Ballia.

sant Pere de Terrassa.

Plegamans.

sant Iulia Daltura.

Palau Solitar.

Iunqueres.

sant Llorens Çauall.

Sant Quirfe.

Torrellas.

sant Marti Desorbet.

Vilardell.

sant Miquel de Taudell

Valldaura.

de Catalunya. 159

LLOCHS DE BARONS DE
la mateixa Vegueria.

<i>Lo següent de Baro.</i>	<i>ciuil, y lo criminal del se-</i>
Barbarà.	<i>nyor Rey.</i>
<i>Los 2. següents De Baro.</i>	Sant Cugat del Valles.
Samalus.	Valldoreix.
Canoues.	Campanyà.
<i>Los 2. següents de Baro.</i>	Sant Medir.
Serdenyola.	Sant Feliu de Vila de
Sant Iscla.	mil anys.
<i>Los 12. següents dels Con-</i>	<i>Lo següent de Baro.</i>
<i>cellers de Barcelona.</i>	Sammenat.
Moncada.	<i>Los 3. següents de Baro.</i>
Caldes Desterachs.	Sant Feliu del Reco.
S. Feliu de Codines.	Castellar.
Riells.	Clasqueri.
Bigues.	<i>Los 5. següents de Baro.</i>
santa Eulària.	Linas.
la Mella.	Far.
Palaudaries.	Coll de Sabadell.
santa Iusta.	Fou del Coll.
Monbuy.	Sanat.
S. Barthomeu Morans.	<i>Los 14. següents son del</i>
<i>Los 5. següents del Pabor-</i>	<i>Marques de Aytona, y sō</i>
<i>dre major de S. Cugat te lo</i>	<i>del Vescotat de Cabrera,</i>
	Sant Saloni.

Portagas.	<i>Los 3. següents del Capitol</i>
S. Saluadors de Breda.	<i>de la Seu de Barcelona. en</i>
Palau Tordera la següera.	S. Cóloma d Gramanet
Palau Tordera la parro	Sant Just del Vern.
quia.	S. Feliu de Lobregat.
S. Steue de Palau Tor-	<i>Lo següent de la pia Almoy</i>
dera.	<i>na de la Seu de Barcelona.</i>
sant Steua de la Costa.	Valluidrera.
Fogas de Monclus.	<i>Los 6. següents de Baro.</i>
Moscaroles.	Castell de Fels.
Alsinellas.	La Prunya.
Vallgorgina.	Gaua.
Vilalba.	Viladecans.
Santa Maria de la Serra.	Sant Climent.
Monfeny.	Begas.
<i>Los 3. següents de Baro.</i>	<i>Los 2. següents de Baro</i>
Monnegre.	Papiol.
Fuiroles.	Quadra de Roquers.
la Valloria.	<i>Los 9. següents diuise son</i>
<i>Lo següent de Baro.</i>	<i>de la Còrtesa de Benaucnt.</i>
Corbera.	Martorell.
<i>Lo següent del Monastir</i>	Molin de Rey.
<i>de nostra Senyora de Mō-</i>	Santa Creu del Orde.
<i>ferraz, lo civil, y lo criminal</i>	S. Andreu de la Barca.
<i>del senyor Rey.</i>	Campins.
Aulesa.	Castellui de Rosanes.
	Castellui

Castell Bisbal.	<i>Los 3. següents de Baro.</i>
Sant Pere de Brea.	S. Vicens de Llobregat
Sant Steuè de Çarroira.	Ceruello.
	La Plana.

SOTSVEOVERIA DE IGUALADA,
y es de la Vegueria de Barcelona.

Lo següet es la jurisdicció del senyor Rey. *Los 8. següents son del Duch de Cardona.*

- Carma.
- Castell Oli.
- Fillol.

Igualada.

Lo següet es la jurisdicció civil plena del Pabordre de sant Cugat, y lo mer imperi del Duch de Cardona.

- La Spelt.
- Odena.
- Orpi.

Lo següet es la jurisdicció civil de Baro, y lo mer imperi del Duch de Cardona.

- Pobla de Claramunt.
- Splugues.

Capellades.

Los 2. següents es la jurisdicció civil plena de Baro, y lo mer imperi del Duch de Cardona.

- Torra de Claramunt.

Lo següet es la jurisdicció civil de Baro, y lo criminal del Duch de Cardona.

- Vilanova Despoia.

Vilanoua del Cami.

162 *Discripió de la Frouincia*

Lo seguent es del Monas- *tas Creus.*
tir y Conuent de sant Hie- *-Roqueta.*
ronym de la Murta. *Los 2. seguenis del Cõte*
-Tous. *de Cenella.*
Lo seguent es del Monas- *Robio Dardefa.*
tir y Conuent de San- *Spelt.*

S O T S V E G V E R I A D E M O Y A,
y es de la mateixa Vegueria
de Barcelona.

Los 9. seguenis del *Sant Pere de Marfa.*
senyor Rey. *Caldes.*
Sant Feliu de Monistrol.
Moya. *Sant Pere de Vila de ca-*
Sant Feliu de Rodos. *ualls.*
Sant Pere de Ferrerons. *Castellsir.*
Santa Coloma Sacerra.

VEGUERIA

DE LEYDA.

Los 12. següents son del senyor Rey.

L eyda Ciutat.	Ruffea.
Vilanoueta delorta.	Almenar.
Burfenit.	Almassellas.
Los Alamus.	Les Borges blanques.
Bell lloch.	Torres de Senahuy.
Vilanoua del Picat.	Baldomar.

LLOCHS DE BARONS DE

la mateixa Vegueria.

Los 31. llochs següents son del Abat de Poblet.

L o Cugul.	Castellserà.
Vinbodi.	Albages.
Belcayre.	Tornabous.
Verdu.	Sant Domi.
Terres.	Boldu.
Les.Beccs.	Menargues.
Vellucell.	Los Trons.
Vinaxa.	Iunquosa.
La Foliola.	Pobla de Sieruoles.
Bellmunt.	Senant.

Soleras.

Samalcoreix.

Miramar.

Los 7. següents del Prior de Catalunya.

Prenafeta.

Corbins.

La Fullea.

Torra Ferrera.

Cisquella.

Vilanoua de la Barca.

Monblanquet.

Cafes de Corbins.

Vallclara.

Sudanell.

Trago.

Rossello.

Sant Domi.

Artefa.

Boxols.

*Los 2. següents es lo civil del Abat de Poblet, y lo criminal del Archebisbe de Tarragona.**Lo següent es de la Religio de sant Iuan, y de son Comanador.*

Figuerola.

Torres de Segre.

Bursenit.

*Los 3. següents de Baro.**Los 2. següents del Duch de Cardona.*

Poal.

Giminells.

Arbeca.

Termens.

Iuneda.

*Lo següent del Bisbe de Leyda.**Los 5. següents del Marques de Ayrona.*

Aspa.

Sunyer.

Aytona.

Miraualls. *De Baro.*

Ceros.

Albararra. *De Baro.*

La Granja.

Montoliu. *De Baro.*

Almatret.

<i>Los 8. següents del Capítol de la Seu de Vigell.</i>	<i>Lo següent es de la ciutat de Barcelona.</i>
Belluis.	La Palma.
Sofes.	<i>5. següents del Monastir de les Mōjes de Alguayre.</i>
Alfes.	Alguayre.
Archs.	Ratera.
Alcano.	Corrego.
Suchs.	La Portella.
Raymat.	Vilanoua de Segria.
Monta gut.	<i>Lo següent es del Abat de les Auellanes.</i>
<i>Los 3. següents del Monastir de Scala Dei.</i>	Santa Linya.
Puiguert.	Binfaro. <i>Es de baro.</i>
Castelldefens.	<i>Los 2. següents de baro.</i>
Torrabesses.	Sarroca.
<i>Los 2. següents de Baro.</i>	Lardecans.
Alfarras.	<i>Lo següent es lo ciuil de les Monjes de lunque: de la ciutat de Barcelona, y lo criminal dels Pahers de Leyda.</i>
Andani.	Alcollegieta.
Huars. <i>De Baro.</i>	<i>Lo següent es del Camarer de la Iglesia de Solsona.</i>
Torra de Fluuiá. <i>de Baro</i>	La torra de santa Maria
<i>Los 4. següents de Baro.</i>	Alcarras.
Granyena.	
Granadella.	
Pobla.	
Douera.	
Figuerola. <i>De Baro.</i>	

116 *Descriptio de la Prouincia*

Alcarras. <i>De Baro.</i>	Baldomar.
<i>Los 2. següents de Baro.</i>	Torracerona. <i>De Baro.</i>
Benauent.	Omelons. <i>De Baro.</i>
Alandir.	Puig gros. <i>De Baro.</i>
<i>Los 3. següents del Mar-</i>	<i>Lo següent de Baro.</i>
<i>quesat de Camarasa, y di-</i>	Santa Maria de Meia.
<i>se es de son Marques.</i>	Maials. <i>De Baro.</i>
Camarasa.	
Cubells.	<i>Lo següent es del Capitol</i>
Mongay.	<i>de la Seu de Urgell.</i>
<i>Los 2. següents son del Ca-</i>	Vilanoua de Meia.
<i>pitol de la Seu de Urgell.</i>	Laclua. <i>De Baro.</i>
Alos.	Torra grossa. <i>De Baro.</i>

SOTVEGVERIA DE PALLARS,
y es de la sobredita Vegueria
de Leyda.

Los dorse següents llocs son del senyor Rey, y diuen se lo quart quarter del Vescomtat de Castell bo: lo qual se diuideix ab sinch quarters, ço es ab aquest, y lo proxim deuall escrit, y ab tres situats en la Vegueria ampla de Puigcerda.

Rialp.
Xurp.

Bermú.
Sauri.

La fuy.

La suy. *del senyor Rey.*

Manauri. Guardia.

Altron. Lemiana.

Bereni. Sancerui.

Roni. Sorp.

Vayasca. Talarn.

Areftuy. Vallferrera.

Biuse. *Los 3. següents de Baro.*

Abella.

Los 11. següents llochs se Boxols.

dinen, lo quint quarter del Santroma.

Vescomtat de Castellbo.

Los 76. llochs següents
son del Duch de Cardona.

Tiruia. Aramont.

Burch.

Ferrera. Arnau.

Mallolis. Aynet.

Arahos. Auros.

Aynet. Arcos.

Befant. Arreu.

Alins. Aydi.

Areu. Anas.

Norris. Alos

Tor. Ballust.

Bretuy.

Los 6. següents llochs son Bastida desort.

Boldis.

Boldis.	Moncortes.
Benaftarre.	Montanorto.
Boren.	Monrros.
Berros juffa.	Ortoneda.
Burgo.	Olp.
Castelluil.	Pobla.
Cabestany.	Parameia.
Quafibros.	Pujalt.
Dorbe.	Puyol.
Enviny.	Pobellar.
Erba Sabina.	Pahuls.
Eftabon.	Robio.
Grammanet.	Ribera.
Genefarre.	Rodes.
Gauas.	Salas.
Iunyent.	Sant Saluador.
Isauarre.	Soriguera.
Ifil.	Sterri.
Ion.	Stahon.
Laborfi.	Scalo.
Llaborre.	Sort.
Llagunes.	Spot.
Ladore.	Sterridaneu.
Lladros.	Scallarri.
Lleret.	Santa Arada.
Montardit.	Sãt Iuan de Vilaprefol.
	Son.

Son.	Ayguabella.
Santa Gracia.	Auellanos.
Sofis.	Benauent.
Serui.	Bestus.
Sorpe.	Berruera.
Stays.	Bofi.
Tornafort.	Benes.
Tabascan.	Conques.
Vilanoua de Pefonada.	Codolla.
Vilamur.	Capdella.
Vnarre.	Castellnou.
Valentia.	Durro.
<i>Los 4. següents de Baro.</i>	Herill.
Alfemora.	Castell.
Eroles.	Font sagrada.
Garp.	Figuerola.
Sant Adria.	Gauet.
<i>Los 2. següents de Baro.</i>	Malpas.
Castellnou.	Manyanet.
Estorn.	Naens.
<i>Los 45. següents son del</i>	Orcau.
<i>Comte de Erii.</i>	Orrit.
Aranfis.	Pinyana.
Abella.	Perues.
Aulas.	Paranea:
Adons.	Spluga freda.

Y

Spills.

Spills.	<i>Lo seguent del Comte de</i>
Sarrays.	<i>Sastago.</i>
Spuy.	<i>Castissent.</i>
Sercoles.	<i>Los 4. següents del Com-</i>
Sas.	<i>te de Vallfogona.</i>
Sant Bartomeu.	<i>Arcalis.</i>
Sglesias.	<i>Stach.</i>
Sutarranya.	<i>Scos.</i>
Tarraça.	<i>Monhuy.</i>
Torra de Tamusi.	<i>Los 5. següents de Baro.</i>
Torra de Capdella.	<i>Carreget.</i>
Torroella.	<i>Escas.</i>
Tahul.	<i>Peracals.</i>
Viu.	<i>Sorre.</i>
Vilancos.	<i>Rodes.</i>
<i>Los 10. següents de Baro.</i>	<i>Los 3. següents de Baro.</i>
Antist.	<i>Castella.</i>
Agiror.	<i>Botella.</i>
Bastida de Bellera.	<i>Castello sobirats.</i>
Castell Staho.	<i>Corrotnuy. de Baro.</i>
Castellui.	<i>Figols. de Baro.</i>
Oueig.	<i>Lo seguent es de la Du-</i>
Sarroca.	<i>quesa de Pastrana.</i>
Santa Coloma.	<i>Mur.</i>
Stauill.	<i>Los 8. següents del val-</i>
Stell.	<i>uessor Luys de Toralla.</i>
	<i>Clauerol.</i>

de Catalunya.

1-1

Clauerol.	<i>Los 2. següents de Baro.</i>
Frinya.	Castellonues.
Mennuy.	Puiguert.
Pobleta.	<i>Los 8. següents son de la</i>
Requart.	<i>mēsa Episcopal de la Sen</i>
Serradell.	<i>de Leyda.</i>
Toralla.	Cassos.
Torallola.	Castell de tor.
Malmercat. <i>de Baro.</i>	Coll.
<i>Lo següent del Castellà</i>	Llesp.
<i>de Amposta.</i>	Sarroca de Barraues.
Palau.	Senet.
Sapeyra. <i>de Baro.</i>	Vilaller.
Leruent. <i>de Baro.</i>	Viu de Barraues.
Mahull. <i>de Baro.</i>	<i>Los 3. següents son de la</i>
Scarlar. <i>de Baro.</i>	<i>mēsa Episcopal de la Seu</i>
<i>Los 2. següents de Baro.</i>	<i>de Vrgell.</i>
Bresui.	Galliner.
Schui.	Tremp.
Beramuy. <i>de Baro.</i>	Vilamijana.
Claret. <i>de Baro.</i>	<i>Los 2. següents son del</i>
<i>Los 4. següents de Baro.</i>	<i>Abat de la O.</i>
Castellet.	Castarner.
Spluga.	Llastarri.
Ruert.	Sat Roma. <i>Es del Abat</i>
Torrego.	<i>de Sant Cerni.</i>

<i>Lo seguent es del Abat</i>	Puy.
<i>de sant Esteue.</i>	Sant Marti de canal.
S. Esteue de la Sarga.	Sant Seballia.
<i>Los 11. següents son del</i>	Vfeu.
<i>Abat de la Baix.</i>	<i>Los 5. següents son del</i>
Cardet.	<i>Capitol de la Seu de Vrgell.</i>
Castellas.	Tendruy.
Frill auall.	Bescarri.
Erta.	Conet.
Esperant.	Isona.
Gotarta.	Lordat.
Irgo.	<i>Lo seguent es de la Pa-</i>
Masuiert.	<i>bordria de Terri.</i>
Pont de fuert.	Terri.
Rahons.	<i>Lo següent es de la Pabor-</i>
Ventola.	<i>dria de Meia.</i>
<i>Los 9. següents son del</i>	Sant Christophel.
<i>Abadiat de Gerri.</i>	<i>Los 3. següents son de la</i>
Arnes.	<i>Pabordria de Mur.</i>
Baen.	Alfina.
Buseu.	Morar.
Envall.	Puig gercos.
Fexa.	

VEGVERIA

DE GIRONA.

Los 49. següents son del senyor Rey, y son de la Vegueria estreta de Girona.

G irona Ciutat.	S. Andreu deirauors.
Salrra.	Fornells.
Bordils.	Moncal y Monbo.
Flaçà.	Canet.
Madremanya. <i>Auget-</i>	Biert.
Iuya.	Adri.
Medinya.	Monnegre.
Seruià.	Sallitja.
Vilobi.	Mollet.
Ayguaviva.	Orriols.
Vilabrareix.	Sant Iulia de Rama.
Sant Gregori.	Palol de Reuerdit.
Castellar.	Campllonch.
Cartella.	Ridellots de la Selua.
Sant Medir.	Monfulla.
Ginestar.	Bescano.
Tayala.	Stanyol.
Sant Marti de Ilemenà.	Vilanna.
Llora.	Sant Andreu de Salou.
Domeñy.	Lambilles.
	Rocacorba.

Rocacorba.	toles, y de S. Felix de Pallarols.
Sant Marti vell.	S. Felix de Pallarols.
Lampalles.	S. Miquel de la pineda.
Veinat del Vilar.	S. Christofol d' eugolls
Vilafrafer.	S. Christofol de les planes.
Rabos.	S. Pere Sacoſta.
Sant Andreu deſterria.	Los 2. ſegüents es una Ba
Los 2. ſegüents es una Ba	llia, y es del ſenyor Rey.
llia, del ſenyor Rey.	Amer.
Sant Vicens de Camos.	Vall de Amer.
Santa Maria de Camos.	Los 6 ſegüents del Rey, y
Los 10. ſegüents ſon del ſe-	diuſe la Vall de Cornella.
nyor Rey, y es la Bullia	Sant Pere de Cornella
forana de Girona.	Sant Steue de Sorts.
Serria.	Santa Maria de Pujals
Camdora.	dels Pageſos.
Palol de Onyar.	Santa Maria de Pujals
Monjuich.	dels Cauallers.
Palau Sacoſta.	Sant Iuan de Burgunya
Quart.	Sant Iulia de Corts.
Santa Augenia.	Los 4. ſegüents del Rey, y
Lo pla de Girona.	gouernas eſta terra per
Sant Daniel.	
Vilaroja.	
Los 7. ſegüents del Rey, y es	
la Bullia de la vall Def-	

<i>un Procurador Real.</i>	Buada.
Torroella de Mongri.	S. Sadorni. <i>del Rey.</i>
Gualta. <i>muert</i>	<i>Los 5. següents del Rey, y</i>
Fontanilles.	<i>diuse la valldaro.</i>
Sobrellany.	Santa Christina de aro.
<i>Los 4. següents del Rey, y</i>	S. Marti de Romanya.
<i>diuse la ballia de Vllestret</i>	Sãta Maria de Bell loch
Vllestret. muert	Sãta Mari adels Fanals.
Llabia.	Sãta Agnes de Solius.
Serra.	Cassa d'ela selua. <i>del Rey</i>
Casauells.	Corfa. <i>del Rey.</i>
Salt. <i>del senyor Rey.</i>	<i>Los 6. següents del Rey, y</i>
Monells. <i>del senyor Rey.</i>	<i>diuse la ballia de Cruilles</i>
<i>Los 4. següents del Rey, y</i>	Cruilles. muert <i>es de 10</i>
<i>diuse la Ballia de Pera-</i>	S. Miquel de Cruilles.
<i>tallada.</i>	San Lluís de falellas.
Peratallada.	Sant Cebria dels Says.
Canapost.	Paltells.
Sant Climent.	Rabioses.
La Bruguera.	<i>Los 3. següents una Ba-</i>
<i>Los 5. següents del Rey, y</i>	<i>llia, y es del senyor Rey.</i>
<i>es la ballia de Palau sator</i>	La Pera.
Palau sator. muert	Sant Andreu de Pedri-
Sant Feliu de Buada.	nya.
Font clara.	Sant Marti de cassa de
Pantalén.	perlas.

175 *Discriptio de la Prouincia*

Los 2. següents es una Ba- Tallada.
llia, son del senyor Rey. Belcayre.

Vila dafens. Canet.

Sant Marti de Fallines. Iaffre.

Los 3. següents del Rey, Vilopriu.
y diuise la Ballia de santa Camallera.

Pelaya. Saus.

Santa Pelaya. Garrigollas.

Sant Cebria. Marenya.

Santa Agada del Coll. Tor.

Los 2. següents es una Ba- Colomes.

llia, son del senyor Rey. Guahuses.

Canet de Adria. del Rey.

Los 13. següents del Rey, y Lo següent del senyor
diuise la Ballia de Verges. Rey.

Verges. Sant Feliu de Guixols.

cosa de Baro -

L L O C H S D E B A R O N S

de la mateixa Vegueria.

Lo següent de Baro. Lo següent, lo ciuil del Bisbe
S. Coloma de Fernes. be de Girona, y lo criminal

Granullers del Empur-
da. de Baro. nat del senyor Rey. -

Vila.

Los 2. següents de Baro. Los 3. següents del Bisbe
Sanmori. de Girona, y es una Ballia

Vilahir. Rupia. murat - 1300 del

Viltramort.

Vitramort.

de Palamos.

Parlaua.

Palamos. — *marat*.

Los 4. següents son del
Bisbe de Girona, y es una
Ballia.

Calonja.

Lo següent de Baro.

La Bisbal. — *marat*

Sãt Steuc de Guialbes.

Matajudaica.

Lo següent del Prior de
santa Anna de Barcelona.

Fonolleras.

Palafrugell. — *marat* 200

Santa Iscla.

Lo següent es lo ciuil del

Lo següent del Capitol
de la Seu de Girona.

Pabordre de Lloret, y lo

Subiranegas.

criminal de don Graude

Los 2. següents de Baro.

Crailles Comte de Mon-

Foxa.

tegut. ~~de don Graude~~

La fala.

Lloret. ~~de don Graude~~

Constantins. de Baro.

Los 2. següents del Com-

Pelhòl. de Baro.

te de Montegut, y de don

Sant Iordi. de Baro.

Francisco de la Nuca. —

Los 2. següents son de la
Pabordre de la Seu de
Girona.

Caldes de malaucella.

Les Poses.

Lagostera. — *marat*

Banyola.

Los 49. següents son del

Albons. de Baro.

Marques de Aytona, y

Los 2. següents s' del Duc
de Cofa, y es lo Caritat

son llochs del Descomtar

de Cabrera.

Los 2. següents son ballia

Hostalrich.

Fogas

Blanes.	<i>una Ballia.</i>	<i>unt Los 11. següents una</i>
Los 2. següents	<i>una ballia</i>	<i>Ballia, y diuise de Tordera</i>
Massanet.		Tordera.
Martorell de Massanet.		Valmanya.
		Verdoli.
Los 5. següents	<i>una ballia</i>	Cabanyes.
Riudarenas.		Gasolues.
Sils.		Vilanoua.
Valcanera.		Cantallops.
La Sparra.		Ritort.
Castanyet.		Graualosa.
Los 12. següents	<i>una</i>	Terrabona.
<i>Ballia; y diuise de Norri.</i>		Cassellas.
Arbúcies.		Los 2. següents <i>una ballia</i>
Llors.		S. Genis de Palafolls.
Cerdans.		Malgrat.
Sant Pere despla.		Los 2. següents <i>una ballia</i>
Gasarans.		Sant Marti de Arenys.
Massanes.		Santa Maria de Arenys
Raminyo.		Los 8. següents <i>una ballia,</i>
Riells.		<i>y diuise de Mompalau.</i>
Viabreda.		Pineda.
Griens.		Sant Pere de Pineda.
Sant Feliu de Bofalliu.		Orfeuinya.
Iuanetas.		Sant Pol.
		Sant Cebria de vallalta.
		Canet

Canet.	Santa Mans.
Calella.	<i>Los 2. següents una ballia</i>
Sant Iscla.	Vidreras.
<i>Los 2. següents una ballia</i>	Caules.
Angles.	

SOTSVEGVERIA DE BESALV,
y es de la sobredita Vegueria de Girona.

<i>Los 60. següents del Rey.</i>	Lledo.
Besalu.	Sagarro.
Parrochia de Besalu.	Meia.
Mieres.	Beuda.
Crespia.	Argelaguer.
Vilert.	Laminyana.
Folgons.	Palau.
S. Miquel de Cāpmajor	Toralles.
Cāpmajor.	Torn.
S. Marti de cursaueu.	Vantaicla.
Llorona.	Pujarnol.
Sant Marti Sacetra.	Alcals.
Lastella.	Seruinya.
Quexas.	Mata.
Cassamor.	Santenys.
Vilademires.	Vilauenut.
Cabaucellas.	Fontcuberta.

Faras.	Vilajuan.
S. Martí de Capellades.	Los 12. <i>seguents la ballia</i>
Lligorda.	<i>de Figueras.</i>
Palera.	Figueras.
Riu.	Vinyonet.
Los horts.	Tarauaus.
Falgas.	Vilafant.
Los 8. <i>seguents una ballia,</i>	Santa Llogaya de Al-
<i>y diuse de Ciurana.</i>	gama.
Ciurana.	Palol de la Baldoria.
Bassella.	Sistella.
Vilamalla.	Biure.
Garrigas.	Massanet de Cabrenys.
Santa Eulària.	Fontfreda.
Arenys.	Tapies.
Armadas.	Oliueda.

LLOCHS DE BARONS DE la mateixa Sotvegueria.

Los 3. <i>seguents del Bisbe</i>	Los 36. <i>seguents del Duch</i>
<i>de Girona.</i>	<i>de Cardona, y es lo Com-</i>
	<i>tat de Ampurias.</i>
Dofques.	Castello de Ampu-
Pedrinya.	ries.
Bascara.	Sant Pere Pescador.

Lo seguent es lo civil del	Banyuls.
Abat de sant Pere de	Vilacolum.
Galligans.	Palacals.
Sant Miquel de Fluvià.	Rimors.
Vilafacra.	Far.
Sant Thomas.	Vilamocolum.
Garriguella.	Vantallo.
Robos.	Spolla.
Pedret.	Los 2. següents es lo civil
Lo castell de Ampuries	de sant Pere de Roda.
Vilademar.	Llança.
Montiro.	La selua.
Palau.	Lo seguent es lo civil ple
Borrell.	de don Francisco de Ro-
Palau Sauardera.	caberti, y de Pau.
Vilarobau. lo civil del	Pau.
Abat de sant Pere de Ga-	Cadaques.
lligans.	Armentera.
Fortia.	Lo seguent del Arxipestre
Sant Climent çacebas.	de Vilabertran ab lo civil
Marfa.	ple, y lo criminal
Rosas.	
Torreella de Fluvià.	Dalphia.
Vilaiuigua.	Palau. de Baro.
Sancliment.	Los 2. següents del Arxi-
Vila ortali.	pestre de Vilabertran, lo
	civil

lo civil y criminal.

Serinya.

Vilabertran.

Vfay.

Vilars.

Foncuberta.

Sponalla. *de Baro.*

Porqueres.

Calabruig. *de Baro.*

Camos.

*Los 3. següents de Baro.**Los 5. següents son del*

Pontons.

Comte de Montagut.

Borraça.

Castellfollit.

Romanya *de Baro -*

Montagut.

Vilanoua. *de Baro. Comte*

Sant Iuan cesfons.

Los 8. següents de Baro.

Baguda.

Santa Pau.

Castellar.

Batet.

Los 27. següents son del

Sant Iulia del mont.

del Comte de Peralada,

Sacot.

y es lo Comtat de Pera-

Sobreroca.

lada.

S. Esteua de Llemená.

Peralada. *- Vila ferria*

Sant Aniol.

Los 4. següents una ballia

Finestras.

Nauata.

Los 10. següents son del

Ordis.

Abat de Banyoles. Comte civil

Spinauesa.

Banyoles.

La Palma.

Vilert.

Los 7. següents una ballia

Llauanera.

Viladamuls.

Mieres.

Tarradellas.

Alcellent.

Sant Marçal.

Vilamarí.

de Catalunya.

123

Vilamari.

Cabanes.

Vilademi.

Iuanetas. de Baro.

Gallines.

Lo següent es del Abad

Parets.

de sant Benet de Bages.

Sãta Locaia de Sterria. - Las Presas. *lo que p[er] la llorençina l'he amba-*

Orfàs.

Los 5. següents son del

Los 2. següents una ballia Marques de Aytona, y

Olles.

son los llochs del Vescomat de Bas.

Vilauener.

Los 5. següents una ballia Sant Privat del Mallol.

La Iunquera.

Sant Esteue de Sahull.

Agullana.

La Pinya.

Cantallops.

Los Balps.

Canadal.

Puig Pardines.

Darnius.

Los 5. següents de Baro.

S. Llorens de la Muga.

Salas.

Bassagoda.

Toralla.

Albanya.

Sadernas.

Pincaro.

Entroperas.

Tarrades.

Gitarriu.

*Los 5. de la pte de m[un]do la
lorençina. (y tota l'altre)
p[er] de m[un]do -*

V E G V E R I A

D E V I C H.

Los 20. següents del Rey. Sāt Christofol de Vespella.

VIch Ciutat. S. Esteue de Granolles.
Malla. Sant Boy de Luçanes.

Los 2. següents una ballia Orista y Tornamira,
Tona. Sederra.

Sant Cugat. La Vola.

Folgaroles. *Los 2. següents una ballia.*

Vilalleons. Sant Iulia de Vilatorra.

Santa Euginia. S. Marti de Riudeperes.

Gurb. Sant Quirse de Besora.

Los 3. següents una ballia S. Iulia de Vilamirosa.

Sant Iulia Sacorba. Sant Foras.

L L O C H S D E B A R O N S

de la mateixa Vegueria.

Los 2. següents de Baro. Fornils.

Sora. Proit.

Sant Hilari. Susqueda.

Los 6. següents de Baro. Viladrau.

Ropit. Taradell.

Los

Discriptio de la Prouincia 185

<i>Los 20. següents son del Marques de Aytona, y son llochs del Vescomtat de Cabrera.</i>	<i>Los 3. següents una ballia</i>
<i>Los 6. següents una ballia</i>	Sant Pinalbes.
Roda.	Sant Sadorni.
Torello.	Sant Feliu.
Sant Feliu de Torello.	<i>Los 9. següents son del Bisbe de Vich.</i>
Sant Pere de Torello.	Santa Eularia de Riuprimer.
Sant Vicens.	La Castanya.
	<i>Los 2. següents una ballia</i>
	Seua.
<i>Los 3. següents una ballia</i>	Lo Brull.
Manlleu.	<i>Los 3. següents una ballia</i>
Sant Marti Çescorts.	Sant Hippolit.
Vilafetru.	Sant Miquel de Ordeig.
<i>Los 2. següents una ballia</i>	Santa Cilia.
Corco.	Vinyoles.
Cabreres.	S. Marti de sobremunt.
<i>Los 2. següents una ballia.</i>	<i>Los 8. següents son del Comtat de Centelles.</i>
S. Bartomeu del Grau.	<i>Los 6. següents una ballia.</i>
Alboques.	Centelles.
<i>Los 4. següents una ballia.</i>	Balanya.
Dosmunts.	Sant Marti.
Sogorga.	Sant Quirse Çafaya.
Serres.	Barti.
Çescorts.	

Valldaneu.

S. Andreu de balfells.

*Los 2. següents una Ba-
llia.*Monfoliu. *2/3 racu**Los 2. següents una Ba-
llia.*

Sant Andreu de Tona.

Tauertet. *y 2/3 de S. M. de Vila*

La quadra de Aguilar.

Serarols.

*Los 9. següents de Baro,*Ayguafreda. *de Baro 2/3**y los 2. següents una Ba-
llia.*Oris. *de Baro. 1/2 de 2/3*

Cauaffona.

Munter. *de Baro. 1/2 de 2/3*

Tauernoles.

*Lo següent es de la Ca-**Los 3. següents una Ba-
llia.*

mereria de Mer.

Ordeig.

Sau.

*2/3 de S. M. de Vila**Lo següent es del Abas*

Vilanoua.

Stany.

Caros.

Montanyola.

187

V E G V E R I A

D E M A N R E S A .

*Los 19. següents són del
senyor Rey.*

MAnresa Ciutat.
Sant Pedor.
S. Juan de Vilatorrada.
Salellas.
Sant Iscla.
Iuncadella.
Viladordis.
Guardiola.

Massana.
Monistrollet.
Vallformosa.
Mura.
Castell adral.
Orriols.
Valldeperes.
Sant Cugat del Reco.
Castellar.
Castellterçol.
Gaia.

L L O C H S D E B A R O N S D E

de la mateixa Vegueria.

Los 2. següents de Baro
Rajadell.
Vallhonestà.
Los 4. següents de Baro.
Balfareny.
Muial.
Sarraqans.
Argensola.

Los 3. següents de Baro.
Vacarisses.
Rellinas.
Castellbell.
Lo següent de Baro.
S. Vicens de Castellet.
Castellgali. *de Baro.*
Callus. *de Baro.*

Los 7. següents son del Abat
de sant Benet de Bages.

Rocafort.

Nauarcles.

Sant Fruðuos.

Sant Benet de Bages.

Les valls dels orts.

Torroella.

Maïans.

Lo següent de Baro.

Sant Matheu de Bages.

Los 4. següents son del
Abat del Stany.

Aulo.

Santa Maria de Aulo.

Lo Stany.

S. Feliu de Terrassola.

Auinyonet. de Baro.

Los 2. següents de Baro.

Granera.

S. Iulia de Vxols

Cornet. de Baro.

Marles. de Baro.

Lo següent es del Hospi-
tal de Barcelona.

Castellfollit del boix.

Los 4. següents son de nos-
tra senyora de Monferrat
Monistrol.

La Guardia.

Santa Cilia.

Marganell.

Lo següent es del Pabor-
dre de la Seu de Mârzsa.

Aguilar.

Lo següent es de la Came-
raria del Stany.

Olsinellas.

Los 4. següents son del
Bisbe de Vich.

Artes.

Cellent.

Castellnou.

Sarrayma.

Lo següent dela Pia almo-
na dela Seu de Barcelona.

Graulosa.

Talamanca. de Baro.

Los 7. següents son del
Duch de Cardona, y son
del dit Ducat de Cardona

Soria.

Coaner.	Camps.
Fals.	Fonollosa.
Castelltallat.	Torroella.

SOTVEGVERIA DE LLVÇANES,
y es de la prop dita Vegueria de Manresa.

<i>Los 18 següents del Rey.</i>	Sant Augustí.
Sant Feliu Ça cerra.	Perafita.
Sãta Eugenia de Relat.	Aulost.
Sant Marçal.	La Cirera.
Prats.	Sãt Andreu de Llanos.
Santa Eularia de Par-	Sant Pau de Pinos.
dines.	Santa Cren de Iutglas.
Luça.	Sant Marti del Bas.
Salcellas.	S. Christofol de Bor-
Santa Eularia de Puig	rassas.
Oriol.	Parrochia del Pi.

SOTVEGVERIA DE BERGA,
y estambe de la sobre dita Vegueria
de Manresa.

<i>Los 22. següers del Rey.</i>	Casserres.
Berga.	Hostalnou.
Via.	Puig Reig.
	Sarrateix.

190 *Descriptiodela Prouincia*

Sarrateix.	Vilacirera.
Sant Juan de Mondarn.	Mirapol.
La quadra.	Bulner.
Monmajor.	Serdanyola.
La Spunyola.	Malanyeu.
Cofforp.	Sant Marti de lanou.
Spinalbet.	Pedret.
Castellar.	Madrona , y Carbesi.
Castell de fraumir.	

L L O C H S D E B A R O N S
de la mateixa Sotuegueria.

<i>Viver. de Baro.</i>	<i>Los 12. seguentes son del Duch de Alba.</i>
<i>Los 9. seguentes son del Comte de Vallsogona.</i>	Baga.
Palmerola.	Gisclarei.
Borrada. <i>lo comit del flar de</i>	Broca.
Castell. <i>riposillo criminal del</i>	Saldas.
Vilada. <i>simple de Vallsogona.</i>	Maffanes.
Laquar.	Iofa.
Segas.	Gozol.
Biura.	Lafpa.
Marles.	Fanes.
Vallariola.	La Pobla de Illet.
	Castellar de Rus.
	Vilaseco

de Catalunya.

191

Vilaseco de Oraiols.	Vallsebra.
<i>Lo següent es del Prior</i>	Figols Subira.
<i>de Frontanya.</i>	Peguera.
Frontanya.	Fumanya.
<i>Los 10 següents de Baro.</i>	<i>Lo següent es de la Pa-</i>
Gironella.	<i>bordria de Ripoll.</i>
Lovan.	Albions.
Serchs.	Monclar. <i>de Baro.</i>
Labacells.	<i>Lo següent es del Prior</i>
Sân Saluador de la Va-	<i>de Valldaura.</i>
della.	Valldaura.
Figols Iussa.	Querol. <i>de Baro.</i>

VEGUERIA

DE CERVERA.

Los 7. següents del S. Rey. Monmaneu.
Paladella.

Cervera.
Copons.

Monfalcon, Logros.

Los 2. següents una ballia.

Los 2. següents una ballia.
Cedo.

Riber.

LLOCHS DE BARONS

la mateixa Vegueria.

Los 7. següents son del
Bisbe de Vrgell.

Guiffona.

Los 3. següents una ballia

Sanahuja.

Granolles.

Saluanera.

Torrafeta.

Guardaciuenes.

Palou de Sanahuja.

Los 2. següents son de la

Religio de sant Iuan.

Albio.

Cabestany

Los 2. següents, es lo civil
del Abat de Monserrat,
lo criminal del S. Rey.

Sant Pere de Arquells.

Lindas.

Los 6. següents, es lo civil
del Abat de Santes Creus,
y lo criminal del Rey.

Montoliu.

Vilagrasseta.

Gramuntell.

Gramuntell.	Rocamora.
Altarriba.	Castellnou de Porquarissès.
Sant Gallart.	Sauit.
Figarola.	<i>Los 3. següents de la Religio de sant Iuan.</i>
<i>Los 12. següents son de la mēsa Episcopal de Solsona</i>	Granyena.
Sant Feliu.	Guardia Elada.
Portell.	Porquerissès.
Comabella.	<i>Lo següent es del Comanador de sant Antoni.</i>
Far.	Robio.
Malgrat.	<i>Lo següent es del Prior de S. Llorens de Murull.</i>
Prunyanosa.	Pere Camps.
Viuer.	<i>Lo següent, es lo civil de la Abadessa del Pedragal, y lo criminal del S. Rey.</i>
Olius.	Riudouelles.
Naues.	<i>Los 4. següents san del Abat de Cardena.</i>
Terraçola.	Robiola.
Solsona en la meitat.	Amoros.
Albets.	Conill.
<i>Los 9. següents son de nostra senyora de Maferraa.</i>	Prades.
Artesa.	<i>Lo següent del Pabordre</i>
Bellmunt.	
Carbesh.	
Santa Maria del camí.	
Castellnou de S. Maria.	
Albarells.	

de Ripoll.

Sorba.

*Los 71. seguentes son del**Duch de Cardona, y son**llochs del Ducat.*

Cardona.

Solsona en la meytat.

Calaph.

Cisquer.

Castelluell.

Clara.

Cambril.

Coaner.

Castelltallat.

Codonyet.

Carol.

Castellfollit de Riba-

gorça.

Calonia.

Capolat.

Correa.

Castello.

Alminya.

Aguilar.

Amfesta.

Ardeuol.

Besora.

Brichs.

Bitfret.

Fontanet.

Fals.

Ferran.

Guixes.

Guargualla.

Iuorra.

Ioual.

La coma.

Llobera.

La aguda de tora.

La pedra.

La corriu.

Llinas.

Ladur.

La llena.

La valdora.

La coromina.

Linya.

Monpolt.

Mirambell.

Monfalco del Duch.

Molsosa.

Ortoneda.

Orden.

de Catalunya.

195

Orden.	<i>Lo següent es del Comte</i>
Puigredon.	<i>de Perclada, y del Comte</i>
Palau de tora.	<i>de Eril per indiu.</i>
Pampa.	Anglesola.
Perecamps.	<i>Los 4. següents son del</i>
Pallares.	<i>Comte de Eril.</i>
Perles.	Sant Antolí.
Pegueroles.	Robinat.
Pilots.	Pallerols.
Pujalt.	Timo.
Riner.	<i>Lo següent es de tres se-</i>
Soler de Pujalt.	<i>nyors, del Comte de Eril,</i>
Sant Llorens de Mu-	<i>de T. Gualba de la Vello-</i>
rull.	<i>ria, y de dō Carlos Copōs.</i>
Sant Iuan de Bergus.	Ortalets.
Soria.	<i>Lo següent del Comte de</i>
Santa Suffanna.	<i>Eril, y de Copons de la</i>
Su.	<i>Manresana, y lo crimi-</i>
Sant Iust.	<i>nal del senyor Rey.</i>
Tora.	Monlleo.
Tarroja.	Pomar. <i>de Baro.</i>
Torrents.	<i>Los 2. següents, es lo ci-</i>
Timonedá.	<i>vil de Baro, y lo criminal</i>
Torroella.	<i>del senyor Rey.</i>
Vilamantell.	La Manresana.
Viladeny.	Monrros.

<i>Los 5. següents, es lo ciuil de Baro, y lo criminal del senyor Rey.</i>	Montargull.
Olujes altes.	Les Roques.
Castell de Santa Maria.	Aguilo.
Monpalau.	Bellprat.
Rabassa.	<i>Los 4. següents de Baro.</i>
Palamos.	Castellar de Ribera fada.
<i>Lo següent, es lo ciuil de Baro, y lo criminal del senyor Rey.</i>	Madrona.
Olujes baixes.	Sant Pere Sacerra.
<i>Los 4. següents, es lo ciuil de Baro, y lo criminal del senyor Rey.</i>	Pinos.
Loberola.	<i>Los 5. següents de Baro.</i>
Belluehi.	Claret dels Cauallers.
Aranyo.	Valldaries.
Castellnou deles olujes	Salo.
<i>Lo següent, es lo ciuil de Baro, y lo criminal del senyor Rey.</i>	Meia.
La Cardosa.	Matamargo per meitat
<i>Los 5. següents son del Comte de santa Coloma.</i>	<i>Los 2. següents, es lo ciuil de Baro, y lo criminal del senyor Rey.</i>
Santa Coloma.	Vergos guerrejat.
	Astor.
	Guspi. <i>de Baro.</i>
	<i>Los 3. següents de Baro.</i>
	Iorba.
	Sant Genis.
	Trauer.

- Los 3. següents de Baro. del Duch de Cardona.*
 Talauera. Llanera.
 Pauia. Sant Serni.
 Suro. Argenfola. *de Baro.*
Los 5. següents de Baro. Lo següent, es lo ciuil de
 Biosca. *Baro, y lo criminal del se-*
 Taltaull. *nyor Rey.*
 Massateras. Meia.
 Palou de Guiffona. *Los 2. següents, es lo ciuil*
 Soler. *de Baro, y lo criminal del*
 Çellent. *de Baro. senyor Rey.*
Los 4. següents, es lo ciuil Tordera.
de Baro, y lo criminal del Curullada.
senyor Rey. *Lo següent, es lo ciuil de*
 Senguim de la Rabassa. *Baro, y lo criminal del se-*
 Tadill. *nyor Rey.*
 Frexanet. Fonolleras.
 Melio. *Lo següent, es lo ciuil de*
Los 2. següents, es lo ciuil *Baro, y lo criminal del se-*
de Baro, y lo criminal del *nyor Rey.*
senyor Rey. Estaras.
 Santa Fè. *Lo següent, es lo ciuil de*
 Sant Sepulchre. *Baro, y lo criminal del se-*
 Monfar. *de Baro. nyor Rey.*
Los 2. següents, es lo ci- Senguim de la plana.
uil de Baro, y lo criminal

<i>Los 4. següents, es lo ciuil</i>	<i>senyor Rey.</i>
<i>de Baro, y lo criminal del</i>	<i>La tallada.</i>
<i>senyor Rey.</i>	<i>Durban. de Baro.</i>
<i>Moncortes.</i>	<i>Lo següent, es lo ciuil de</i>
<i>Canos.</i>	<i>Baro, y lo criminal del se-</i>
<i>Clariana.</i>	<i>nyor Rey.</i>
<i>La goda.</i>	<i>Malacara.</i>
<i>Los 3. següents, es lo ciuil</i>	<i>Lo següent, es lo ciuil de</i>
<i>de Baro, y lo criminal del</i>	<i>Baro, y lo criminal del se-</i>
<i>senyor Rey.</i>	<i>nyor Rey.</i>
<i>Claret.</i>	<i>Llar.</i>
<i>Cellers.</i>	<i>Gauer. de Baro.</i>
<i>Figuerola.</i>	<i>Lo següent, es lo ciuil de</i>
<i>Lo següent, es lo ciuil de</i>	<i>Baro, y lo criminal del se-</i>
<i>Baro, y lo criminal del</i>	<i>nyor Rey.</i>
<i>Duch de Cardona.</i>	<i>Canalda.</i>
<i>Vallferosa.</i>	<i>Lo següent, es lo ciuil de</i>
<i>Los 2. següents de Baro.</i>	<i>Baro, y lo criminal del</i>
<i>Sancliment.</i>	<i>Duch de Cardona.</i>
<i>Mirauet.</i>	<i>Quadrells.</i>
<i>Pinell. de Baro.</i>	<i>Lo següent, es lo ciuil de</i>
<i>Lo següent, es lo ciuil de B^a</i>	<i>Baro, y lo criminal del se-</i>
<i>ro, y lo criminal del Rey.</i>	<i>nyor Rey.</i>
<i>La mora.</i>	<i>Mas den Vx, y terme</i>
<i>Lo següent, es lo ciuil de</i>	<i>de la Sisquella.</i>
<i>Baro, y lo criminal del</i>	<i>Mas den porta.</i>

Les tapies. *de Baro.* Lo Pujol. *de Baro.*

S O T V E G V E R I A D E L P R A T

del Rey, y es de la sobredita Vegueria
de Ceruera.

*Los 6. següents son del se-
nyor Rey.*

Prats del Rey.

Manresana dels prats.

Solanellas.

Puig de Mager.

Los Segues.

Quadra de Gali.

*Lo següent, es lo civil de
Baro, y lo criminal del se-
nyor Rey.*

Puig fenes, y les coro-
mines.

*Los 2. següents, es lo civil
del Abat de Monferrat,
y lo criminal del senyor
Rey.*

Sant Pere desuim.

Valmanya.

Los 3. següents de Baro.

Sant Pere y Salauinera.

La Fortesa.

Boxados.

Los 6. següents de Baro.

Vilamajor.

Segur.

Veciana.

Miralles.

Sant Marti Sesgaioles.

Guardia Pelosa.

*Lo següent es del senyor
Rey, y la jurisdicció civil
plena la exerceix lo Sotue-
guer dels Prats del Rey,
y lo mer imperi se exer-
ceix per lo Sotueguer de
Copons.*

Monfalco lo gros.

VEGUERIA

DE TORTOSA.

*Los 11. següents del se-
nyor Rey.*

Tortosa Ciutat.
Aldouer.
Xerta.
Benifallet.

Tiuenys.
Perello.
Fullola.
Masos de Barbens.
Godall.
Amposta.
Galera.

LLOCHS DE BARONS DE

de la mateixa Vegueria.

*Los 8. següents de la Cas-
tellania de Amposta.*

Mirauet.
Benissanet.
Ginestar.
Corbera.
Gandesa.
Lo Pinell.
Pinyeres.
Batea.

*Los 6. següents son de la
Religio de sant Joan.*

Vildecana.
Fereginals.
Ventalles.
Cenia.
Canar.
Asco.
Orta.
Bot.
Prat de Compte.

Arnes.

de Catalunya.

201

Arnes-

sellars de la ciutat de Barcelona.

Los 5 següents son de la

Flix.

Religio de sant Iuan.

Lo següent es de la ciutat de Tortosa.

Cassorres.

Vilalba.

Alfarra.

La fatarella.

Pahuls. *de Baro.*

Riba roja.

Lo següent es del Duch de Cardona.

Pobla de Massaluca.

Lo següent es dels Con-

Mora.

VEGUERIA

DE TARRAGONA.

*Los 3. següents del se-
nyor Rey.* Monbrió.
Cambrils. Tarragona per indius
ab lo Archebisbe.

LLOCHS DE BARONS

de la mateixa Vegueria.

<i>Lo següent, es lo ciuil del</i>	La Pineda.
<i>Dega de la Seu de Tarragona, y lo criminal del</i>	La Bola.
<i>Archebisbe.</i>	<i>Lo següent, es lo ciuil del</i>
La Masó.	<i>Benefici de S. Jordi fundat en la Seu de Tarragona, y lo criminal del</i>
<i>Los 7. següents, es lo ciuil de la Seu de Tarragona, y de son Capítol, y lo criminal del Archebisbe.</i>	<i>Archebisbe.</i>
Puigdelphi.	Ardenia.
Pallaresos.	<i>Los 3. següents, es lo ciuil de Baro, y lo criminal de</i>
Vilallonga.	<i>Archebisbe.</i>
<i>Los 2. següents una ballia</i>	Ferran.
<i>Perafort.</i>	Montoliu.
Codony.	Vergili.

<i>Los 2. següents, es lo civil</i>	Moster.
<i>de Baro, y lo criminal del</i>	Mila.
<i>Archebisbe.</i>	Pla.
Renau.	Picamoxons.
Cuquons.	Reus.
<i>Los 33. següents son del</i>	Riu de canyes.
<i>Archebisbe de Tarragona.</i>	Riudoms.
Argentera.	Selua.
Alforia.	Vilabella.
Albiol.	Valls.
Alcouer.	Vilafeca.
Arbos.	Vinyols.
Burgar.	Vilanoueta.
Burguet.	Vilanoua de scornalbou
Colldejou.	<i>Lo següent ; es lo civil de</i>
Castellvell.	<i>Baro, y lo criminal del</i>
Dos Aygues.	<i>Archebisbe.</i>
Font Albella.	Mulnas.
Fons Caldes.	<i>Los 2. següents son del Cõ-</i>
Gostanti.	<i>te de santa Coloma.</i>
Les Voltes.	Callar.
La Riera.	Argilaga.
Tamerit.	<i>Los 7. següents es lo civil</i>
Les Borges.	<i>del Abat de S. Creus, y lo</i>
Masmulets.	<i>criminal del Archebisbe.</i>
Monroig.	Guarridells.

Peralta.	Religio de S. Luã, y lo criminal del Cõte de Çauellà
Los 4. seguẽts una ballia.	Puigpelat.
Vistabella.	Lo seguent, es lo ciuil de
Secuita.	Baro, y lo criminal del
Pontarro.	Archebisbe.
Bunyolas.	Botarell.
La grania.	Los 2. seguent, es lo ciuil
Lo seguent, es lo ciuil de	de Baro, y lo criminal del
Baro, y lo mer imperi del	Archebisbe.
Archebisbe de Tarragona	Riudecols.
Morell.	Les Irles.
Lo seguent, es lo ciuil de	Lo seguent, es lo ciuil de
Baro, y lo criminal, del	Baro, y lo criminal del
Archebisbe.	Archebisbe.
Rourell.	Masricart.
Lo seguent, es lo ciuil de	Lo seguent, es lo ciuil del
Baro, y lo criminal del	Cabiscol de la Seu de
Comte de Çauellà.	Tarragona, y lo criminal
Casafort.	del Archebisbe.
Los 4. seguent del Comte	La Canonja.
de Çauella per sa muller.	Lo seguent, es lo ciuil de la
Vallmoll.	ciutat de Tarragona, y lo
Erafi.	criminal del Archebisbe.
Nulles.	Monjons.
Bellauista.	Buella. de Baro.
Lo seguent, es lo ciuil de la	

205

V E G V E R I A

D E V I L A F R A N C A D E

Panades.

*Los 32. següents son del
senyor Rey.*

Vilafranca de Pa-
nades.

Girbals.

Auinyonet.

Arbos.

Pax.

Les cabanyes.

Gunyoles.

La granada.

La bleda.

La vit y pla.

La vall.

Lo pla.

Mogjua.

Masquesa.

Puigdalber.

Sant Miquel Derdola.

Santa Margarida, y los.
Monjos.

S. Jaume dels domenys.

Sant Cugat Çescarrigues

Castellui extrem de la

Marca.

Los 4. següents una ballia

Cubelles.

Vilanoua.

Iultru.

Cunit.

Subirats.

Sant Pau.

Labern.

Sant Sadorni.

Santa Fè.

La Pobla.

Calaphell.

Banyeres.

LLOCHS

LOS LLOCHS DE BARONS

de la mateixa Vegueria.

Los 5. següents son de la menja Episcopal de Barcelona.

Vilarodona.

Aulesa de bonesvalls.

La granada.

Ribes.

Monmell.

Los 4. següents son de la Pia Almoyna de la Seu de Barcelona.

Sant Marti Sarroca.

Oliuella.

Sitges.

Vilobi.

Los 5. següents son del Abat de sant Cugat del Valles.

Vendrell.

Sant Vicens de Caldes.

Albinyana.

Bonastre.

Santa Oliua.

Los 3. següents, es lo civil

del Abat de Monserrat, y lo criminal del S. Rey. Sparaguera.

S. Pere de Riudebilles.

Tarraçola.

Lo següent, es lo civil del Abat de Sātas Creus, y lo criminal del senyor Rey.

Puigtinyos.

Los 3. següents sō del Col·legi de Bethlē de Barcelona

Crexel.

Roda.

Bara.

Los 9. següents son del Abat de Santas Creus.

Los Monjos.

Santas Creus.

Ayguamuria.

Los ordes.

Lacuneta.

Pontons.

Sant Pere de mollanta.

Pobla de Montornes.

Clara.

Clara.	Vescòte de loch, y de dona
Los 2. següents son del	Blāca Despalau per indiuis
Abat de Monferrat.	Gilida.
Collbato.	S. Llorès dels cortons.
Bruch.	Los 3. següents de Baro.
Lo següent es del Monas-	Albareda.
tir, y Convent de les Mō-	Querol.
ges de Pedralbes.	Esblada.
Piera.	Lo següent del Comte de
Los 4. següents son del	Çauellà.
Duch de Cardona.	Marmella.
Sant Quinti.	Los 3. següents son de dō
Sant Iuan de cunilles.	Garau de Peguera.
Sant Pere facerra.	Torrellas.
Mediona.	Foix.
Lo següent, es de la Com-	Sacabechs.
tesa de Benauent.	Albareda.
Abreira.	La Llombarda.
Lo següent es del Comte	Torra dē barra. de Baro
de Quirra.	Los 2. següents de Baro.
Pierola.	Grabuach.
Los 2. següents son del Ba-	Font rubia.
ro de la Lacuna.	Lo següent, es lo ciuil de
La Lacuna.	Baro, y lo criminal del se-
Miralles.	nyor Rey.
Los 2. següents son del	Rocacrespa.
	Monrgaut.

Montegut. <i>de Baro.</i>	Beltey.
<i>Los 3. seguentes de Baro.</i>	Gornal.
Alba.	<i>Los 2. seguentes de Baro.</i>
La Bisbal.	Altafulla.
Los destres.	Lanou.
Rodonya. <i>de Baro.</i>	<i>Los 4. seguentes de Baro.</i>
<i>Lo seguent , es lo ciuil de</i>	Lorens.
<i>Baro, y lo criminal del se-</i>	Lletger.
<i>nyor Rey.</i>	Cabrera.
Salamo.	Vallbona.
<i>Los 2. seguentes de Baro.</i>	Iafra. <i>de Baro.</i>
Vilardilla.	
Vespella.	<i>Los 2. seguentes de la Re-</i>
<i>Los 2. seguentes, es lo ciuil</i>	<i>ligio de sant Iuan.</i>
<i>de Baro, y lo criminal del</i>	Selma.
<i>senyor Rey.</i>	Vila de llops.
Torregassa.	
Giminells.	<i>Los 2. seguentes son del</i>
<i>Los 2. seguentes de Baro.</i>	<i>Comte de Queralt.</i>
Canyellas.	Bellprat.
Ortigo, y quadra de fra	Castell de Queralt.
ser.	<i>Lo seguent de Baro.</i>
<i>Los 3. seguentes de Baro.</i>	Monistrol de Noia.
Castellet.	

VEGUERIA

DE MONBLANCH.

Los 8. següents del se- Cabra.
nyor Rey. Lilla.
MOnblanch: Rojals.
 Blancafort. Cugullons.
 Sarreal. Conesa.

LLOCHS DE BARONS DE

de la mateixa Vegueria.

Los 2. següents son del Ar- La Bisbal.
chebisbe de Tarragona. La Figuera.
 Vilauert. Vilella de vall.
 Pradell. *Los 3. següents son de la*
Lo següent es del Bisbe Religion de sant Iuan.
de Vich. Spluga de Francoli.
 Nalech. Belltall.
Los 5. següents son del Glorieta.
Bisbe de Tortosa, y lo cri-
minal del Comte de Pra-
des. *Los 7. següents son del*
Abat de Santas Creus.
 Cabaffes. Guardia dels Prats.
 Margaleph. Fores.
 Dd Fonoll.

Fonoli.	<i>Lo seguent es de la Reli-</i>
La Sala.	<i>gio de sant Iuan.</i>
Pont de Aarmentera.	Belianes.
Fons Caldes.	<i>Los 6. següents son del</i>
Çauella.	<i>Prior de sant Iuan de Ca-</i>
<i>Los 6. següents, es lo ciuil</i>	<i>talunya.</i>
<i>del Monastir y Conuent</i>	Barbera.
<i>de Scala Dei, y lo crimi-</i>	Valluert.
<i>nal del Dnch de Cardo-</i>	Pira.
<i>na.</i>	Biure.
Taroja.	Olles.
Gratallops.	Monbrió de la Marca.
La Morera.	<i>Lo seguent es de la Reli-</i>
Vilella damunt.	<i>gio de sant Iuan.</i>
Poboleda.	La Spluga calua.
Porrera.	<i>Los 2. següents del Coma-</i>
	<i>nador de Asco.</i>
<i>Los 6. següents son del</i>	Vinebra.
<i>Monastir y Conuent de</i>	Torra den Spanyol.
<i>les Monges de Vallbona.</i>	<i>Lo seguent es de la Reli-</i>
Vallbona.	<i>gio de sant Iuan, y de la</i>
Homells denagaia.	<i>Comanda de Barcelona.</i>
Rocafort de Vallbona	Passanant.
Rocallaura.	<i>Lo seguent es de la Reli-</i>
Llorens.	<i>gio de sant Iuan.</i>
Vilamanvao.	Vallfogona.

de Catalunya

211

*Los 20. següents son del
Duch de Cardona, y son
llochs del Còrat de Pra-*

des.

Prades.

Cornudella.

VII de Molins.

Alexar.

Maspujols.

Los 2. següents una Ba-

llia.

Monreal.

Axauega.

Guirana.

Capafons.

Albarca.

Vilanoua.

Herboli.

Vilaplana.

Almçarra.

Riba.

La febrofa.

Cabrera.

Semunta.

La plana.

Farena.

*Los 8. següents son del
Duch de Cardona, y son
llochs de la Baronia de
Antensa.*

Falset.

Tiuissa.

Carfia.

Masroig.

Marca.

Capfana.

Pratdit.

Loberia.

*Lo següent es del Comte
de Guimerà.*

Pobla de Ferran.

Los 2. següents de Baro.

Rocafort de Queralt.

Salmella.

Los 2. següents de Baro.

Albi.

Seruia.

Llorach. *de Baro.*

*Lo següent es del Comte
de Santa Coloma.*

Raurich.

Ciudadilla. <i>de Baro.</i>	Soliuella. <i>de Baro.</i>
Los 5. <i>següents son del</i>	Segura. <i>de Baro.</i>
Comte de Çauella.	Vall Spinosa. <i>de Baro.</i>
Çauella.	Seguer. <i>de Baro.</i>
Les piles.	Los dos <i>següents de Baro.</i>
Guiálnons.	Malda.
Fontils.	Maldanell.
Santa Perpetua.	Cirera. <i>de Baro.</i>

V E G V E R I A

DE TARREGA.

Lo seguēt del senyor Rey.

T Arrega.
Vilagrassa. *de Baro*

Los 7. següents de la Religio de sant Iuan.

Taladell.

Montornes.

Mas de bondia.

La Amella.

Barbens.

Sidamunt.

Lo palau.

Lo següent es del Bisbe de Solsona.

La Figuerosa.

Lo seguēt, lo civil del Capítol de la Seu de Urgell, y lo criminal del senyor Rey.

Iuars.
Lo següent es del Abat de Santas Creus.

Montalba.

Los 2. següents son de la Abadesa de Vallbona.

Prexana.

Exades.

Altet. *de Baro.*

Lo següent es del Comte de Çauella, y q̄ ho te per credit del Baro de la Lacuna.

Miralcamp.

La Fandarella. *de Baro.*

Mollerussa. *de Baro.*

Los 2. següents son del Comte de santa Coloma.

Monroig.

Belluer.

Los 6. següents son del Duch de Cessa, y diuise la Baronia de Bellpuig.

Bellpuig.

Castellnou de Ceana.

Vilanoua de Bellpuig.

Golmes.

Golmes.	Guimera.
Sant Marti de Malda.	<i>Lo seguent, es lo ciuil de</i>
Linyola.	<i>Baro, y lo criminal del se-</i>
Lo bollidor. <i>de Baro.</i>	<i>nyor Rey.</i>
<i>Lo seguent es del Comte</i>	Claraualls.
<i>de Guimera.</i>	

V E G V E R I A

D E B A L A G V E R.

Los 2. següents del senyor
Rey.

B Alaguer Ciutat.
Lo corp.

L L O C H S D E
Barons de la mateixa
Vegueria.

Los 4. següents son del
Abat de les Auellanes.

Vilanoua de Vellpuig.

Os.

Les Auellanes.

Tartareu.

Los 2. següents sō del Duch
de Alba, y dels Pabers de
Castello de Farfanya.

Castello de Farfanya.
Torres dels homs.

Los 4. següents son del
Abat de Poblet.

Algerri

Gerp.

Trago.

Boix.

La figuera. *de Baro.*

Los 4. següents son del Ar-
chebisbe de Tarragona.

Ager.

La vall de Ager.

Blancafort.

Mila.

Orones. *de Baro.*

Albela. *de Baro.*

*Lo següent es de la Reli-
gio de sant Iuan.*

La torra de la meu.

Santuíisme. *de Baro.*

V E G V E R I A

DE AGRAMUNT.

Lo següet del senyor Rey.

Agramunt.

Lo ladrell.

Tanca la porta

Puigvert. *de Baro.*

LOS LLOCHS
de Barons de la mateixa
Vegueria.

Los 3. següents de Baro.

Monfalco.

Castellnou.

Malfer.

Los 9. següents de Baro.

Rialp.

Miralpeix.

La serra.

Polix.

Cero.

La donzell.

Lo tarros,

*Los 2. següents son del
Bisbe de Urgell.*

Oſſo.

Castellnou.

Gra. *de Baro.*

<i>Lo seguent es de cert</i>	<i>Priorat de Gualter.</i>
<i>benefici de la Iglesia de</i>	<i>Gualter.</i>
<i>Guiffona.</i>	<i>La torra de Nadal.</i>
<i>Ratera.</i>	<i>Los 4. següents de Baro.</i>
<i>Los 5. següents de Baro.</i>	<i>Guardiola.</i>
<i>Les Pallargues.</i>	<i>Ribellas.</i>
<i>Los falcons.</i>	<i>Vilalta.</i>
<i>Cestero.</i>	<i>Lalsina.</i>
<i>La Pobla de pradell.</i>	<i>Tiurana. de Baro.</i>
<i>Palagalls.</i>	<i>Los 2. següents de Baro.</i>
<i>Los 9. següents son del Ca-</i>	<i>Guardiola.</i>
<i>pitol de la Seu de Vrgell.</i>	<i>Mirambell.</i>
<i>Sant Martí.</i>	<i>Los 4. següents de Baro.</i>
<i>Vilamajor</i>	<i>Augern.</i>
<i>Bassella.</i>	<i>Pinell.</i>
<i>Oliana.</i>	<i>Madrona.</i>
<i>Gauarra.</i>	<i>Altes.</i>
<i>Carreu.</i>	<i>Los 4. següents de Baro.</i>
<i>Cosco.</i>	<i>Peramola.</i>
<i>Ostafranchs.</i>	<i>Trago.</i>
<i>Les Anouas.</i>	<i>Les torres de peracols.</i>
<i>La Morana. de Baro.</i>	<i>Peracols.</i>
<i>Florejachs. de Baro.</i>	<i>La Clua.</i>
<i>Les Sirges. de Baro.</i>	<i>Aguilar.</i>
<i>Cabanabona. de Baro.</i>	<i>Vilaplana.</i>
<i>Los 2. següents son del</i>	<i>Los 2. següents de Baro.</i>
	<i>La Valldan.</i>

La Vall dan.	<i>Los 9. següents son del</i>
Monpolt.	<i>Comte de santa Coloma.</i>
<i>Los 4. següents de Baro.</i>	Oliola.
Monmagastre.	Malauella.
Aninya.	La claret.
Montargull.	La canosa.
Comiols.	Pons.
Alentorn. <i>de Baro.</i>	Plandefau.
<i>Los 2. següents son de nos-</i>	Lo gos.
<i>tra Senyora de Moferrat.</i>	Gratallops.
Vilues.	Les mollerigues.
Collfret.	Les puelles. <i>de Baro.</i>
<i>Los 8. següents de Baro.</i>	<i>Lo següent es del Hospi-</i>
Torrech.	<i>tal de Agramunt.</i>
Luças.	Rocamarti.
Buada.	Monclar. <i>de Baro.</i>
Lo coll del rat.	Morcauau. <i>de Baro.</i>
Tudela.	Vernet. <i>de Baro.</i>
La sentia.	<i>Los 2. següents de Baro.</i>
Flix.	Monsonis. <i>lo qual és lo següent</i>
Benfa.	Foradada. <i>del de Baro.</i>
<i>Los 3. següents de Baro,</i>	Prexens. <i>de Baro.</i>
Lo Toçal.	Pradell. <i>de Baro.</i>
Laforça.	<i>Los 2. següents son del</i>
Torrablanca.	<i>Prior de Catalunya.</i>
Castellaou. <i>de Baro.</i>	Les ventoses.
	Ee La guardia.

La guardia.

Gollifas.

*Los 2. següents son dels
Canonges de Castellbo.**Lo següent es del Bisbe
de Solsona.*

La Donzell de Rialp.

Talam.

Sant Christofol.

*Los 2. següents de Bro.*Robio. *De Baro.*

Montodo.

La rapita. *de Baro.*

Castellblanch.

*Lo següent del Duch de
Casta.**Renant. de Baro.*

Ballestar.

Spigol.

La fayda.

*Vall llebrera. de Baro.**Lo següent es del Monas-
tir de Agramunt.**Le següent de Baro.*

Lo pedris.

Almenara la alta.

*Los 2. següents son del Ca-
pitol dela Seu de Leyda.**Lo següent es del Abadiat
de Poblet.*

Lo penal.

Almanara la Baixa.

*Salauert. de Baro.**Concabella. de Baro.*

V E G V E R I A

DE CAMPRDON.

*Los 37. següents son del
senyor Rey.*

Vilallonga.

Bella

CAmprodon.

Lo cros.

Llanas.

Lebora

Valuigil.

Valuigil.	<i>Los 10. llochs següents se governan, no obstant que sia de la Vegueria de Cāp rodon per un Veguer Real home plebeyo, lo qual exerceix jurisdicció en los homens plebeyos destos llochs.</i>
Set cases.	
<i>Los 6. següents son la vall de Biana.</i>	
Sāt Marti de Salomal.	
Sāt Marti de Capsech.	
Sant Pere Despuig.	
Santa Margarida.	
S. Andreu de Socarrats.	Sant Llorens de camp de Vanol.
Les Illes.	
<i>Los 3. següents es lo veinat de Frexanet.</i>	S. Christofol de camp de Vanol.
Puigfrancor.	Sant Pere Duiro.
Tauolat.	San Marti de Armen- ties.
Rials.	
Rocabruna.	Sant Julia de Saltor.
Baiet.	Santa Eularia de Vila- donja.
Bolos.	Santa Maria de Vida- bona.
S. Miquel de Cauallera.	Sant Esteue de la Ribā
S. Andreu de Porreras.	Sant Quinti de Puig- rodon.
Sant Pere y Sant Feliu.	
Santa Maria de Sacot.	
S. Miq̃l de Vella ^{na} corba.	
S. Christofol de Cre- xanturri.	

L L O C H S D E B A R O N S

de la mateixa Vegueria de Camprodon.

Los 2. següents, es lo civil Las llofías.
del Abad de Ripoll, y lo Vallspirans.
criminal del senyor Rey. Los pens.

S. Chrittofol desfont. Souelles.
 Sant Andreu del coll. Vinyoles.

Los 6. següents son del Boatella.
Abadiat de Ripoll. Commia.

Mollo. Serrallonga.

Fauas. Massanos.

Ginefosa. Matamala.

Moxons. Stiula.

Spinauell. Corrobi.

Fabert. Puigbo.

Lo següent de Baro. 10. següents del Abadiat

La Roca de palanca. *de S. Iuã delas Abadesas*

Los 2. següents son del S. Iuã de las Abadesas.

Comte de Vallfogona. Gombreny.

Vallfogona. Aranyonet.

Vidra. Laers.

Ridaura. Tragura.

Los 15. següents son del S. Saluador de Biana.

Abadiat de Ripoll. S. Marti de Tornadissa.

Ripoll. Sant Pons de Olija.

Aulot. *la qual es de la Vegueria* Sãta Lucia de Puigmal.

Salarça. VEGVE-

VEGVERIA

DE PVIPCERDA.

*Los 54. següents son del
senyor Rey, y son llocs de
la Vegueria estreta de
Puigcerda.*

PVigcerda.
Salagossa.
Roset.
Ro.
Santa Locaya.
Caldegas.
Onfes.
Ix.
Nahuia.
Ofseia.
Vallsabollera.
Aia.
Vilallobent.
Alp.
Stol.
Scadars.
Xuriguera.

Xuriguerola.
Mossoll.
Sanauastre.
Das.
Tartera.
Prats.
Samfor.
Palmanill.
Angustringa.
Dorras.
Vilanoua.
Les Caldes.
Seneia.
Senilles.
Santa Eularia.
Querol.
Lator.
Trauals.
Carbassil.
Rialtes.
Salit.
Ques.

Smt Pere de sedret.

Cellent.

Porta.

Remolins.

Portefa.

Montenissell.

Valltorta.

*Los 3. següents llochs son
també del primer quarter
de Castellbo, y son dels
Canonges de Orgonya.*

Ventellola.

Ger.

Crexer.

All.

Ares.

Alph.

Fontanet.

Maranges.

Ganyellas.

Isouol.

*Los 27. següents llochs
son del senyor Rey, y diuē-
se aquestos llochs lo segon
quarter del Vescomtat de*

Eller.

Castellbo.

Talltendre.

*Lluia. - ~~Sanja de Noya~~ -
~~Sanja de Noya~~ -
Sereya. - ~~Sanja de Noya~~ -*

Castellbo.

*Los 8. següents son del se-
nyor Rey, y diuen se aquest-
tos llochs lo primer quar-
ter del Vescomtat de Cas-
tellbo, y son de la Vegue-
ria ampla de Puigcerda.*

Vilamijana.

Sarcedol.

Carmeniu.

Torbias.

Sant Andreu.

Organya per la meitat.

Santa Creu.

La vall de Cabo.

Six.

Lo Puy den Vilar.

Albet.

Anell.

Solanel.

Coll de Nargo.

Sendes.

Sellent.

Auellanet.

Guils.

Vilarubia.

Vescarbo.

Castellas.

Solans.

Los Castells.

Tabus.

La Guardia.

Teriuuell.

Beren.

Mirauall.

Spaen.

Noues.

Bellpuy.

Los 11. següents son del senyor Rey, y diuēse aquestos llocs lo tercer quarter del Vescōtat de Castellbo.

y son tambe de la Vegueria ampla de Puigcerda.

Aduerteixse q̄ lo dit Vescōtat de Castellbo, re aleros dos quarters de llocs Reals, los quals estā situats en la Sotuegueria de Pallas, y en ella de sobre estant continuats.

Ciutat.

La Bastida.

Adrahen.

Stamariu.

Sant Iuan.

Ars.

Manistrells.

Seuis.

Ahos.

Ballestar.

Arauell.

L L O C H S D E B A R O N S.

Los 2. següents, es lo civil de Baro, y lo criminal del senyor Rey.

Arseguel.

Aranfer.

Los 2. següents de Baro.

Vilanoua.

Benat.

*Los 3. següents, es lo ciuil
de Baro, y lo criminal del
senyor Rey.*

Prullans.

La ferra.

Ambret.

*Los 4. següents son del
Comte de Guimera.*

Lo quer foradat.

Baianda.

Enfouell.

Eftauar.

Los 4. següents de Baro.

Lles.

Valiella.

Lo Vilar.

Trauefferas.

*Los 2. següents son del
Bisbe de Vrgell.*

Couoriu de Golph.

La lloça.

Castellnou. de Baro.

Sagua. de Baro. *del Rey*

*Lo següent es de la prepo-
situra de Ager.*

Planes.

*Los 7. següents son del
Abadiat de sant Miquel
de Cuxà.*

La Baronia.

Sant Pere de forcats.

Vrus.

Riu.

Riu de pedra.

Regoliça.

Boluir.

*Los 8. següents son del
Collegi dels Capellans de
la Vila de Puigcerda.*

Err.

Palau.

La Perera.

Quexans.

Vrx.

Lo Vilar.

Bolquera.

Guils.

*Los 3. següents sō del Abat
de sant Marti de Canigo*

Odello.

Targassona.

Egat.

de Catalunya.

225

<i>Los 5. seguentes de Baro.</i>	Llo. de Baro.
Enveig. <i>—</i>	Vedrenyas. de Baro.
Bena. <i>—</i>	<i>Lo seguent de Baro.</i>
Les cafes. <i>—</i>	Lo Vilar de la perxa.
Fanes. <i>—</i>	<i>Los 2. seguentes de Baro.</i>
Brangoli. <i>—</i>	Vr.
Via. de Baro.	Flori.
<i>Lo seguent diuise es del</i>	<i>Los 2. seguentes de Baro.</i>
<i>Priorat.</i>	Olopta.
Eyna.	Cortas.

C O M A R C A D E L A S E V

de Urgell, y de la Vegueria ampla
de Puixcerda.

<i>Los 17. seguentes son del</i>	Arfa. <i>—</i>
<i>Capitol de la Seu de Ur-</i>	Laparrochia.
<i>gell.</i>	Basqueran.
Alas. <i>—</i>	Coma denabies.
Tuxent.	Seroh.
Cornellana.	Ges.
Montallar.	Ortedo.
Fornols.	Llato.
Lauanqa.	Toft.
Monferrer.	<i>Los 2. seguent son del Ca-</i>
Adral.	<i>pitol de la Seu de Urgell,</i>
	Ff y de

y de T. Aguilar de Or-	Llirt.
ganya.	Fenes.
Figols.	Los 4. següents son del Abà
Senjunts.	diac de sant Serni de Ta-
Los 5. següents son de la	uernolas.
menja Episcopal de la Seu	Anseral.
de Urgell. — 4. 60 case) —	Mortes.
La Seu de Vrgell ciutat.	Staradell.
Arcauèll.	Cortinguas.
La vall darques.	Lo 4. següent de Baro.
Pla de Sentirs. — 100	Camp major.
Alnurri.	Gramos.
Los 3. següents de Baro.	Conarbau.
Caluinya.	Lles en la vall Daran.

SOTVEGVERIA

DE RIBES.

Los 8. egüents son del se-	Campellas.
nyor Rey.	Bruguera.
Ribes.	Pardines.
Los 2. següents una ballia	Los 2. següents una ballia
Planolas.	Queralps.
Ventola.	Fultanya.
Los 2. següents una ballia	

VEGVERIA

VEGVERIA

DE ROSSELLÓ, Y SOT.

uegueria de vall Spir.

Los 12. següents son del Salses.
senyor Rey. Opol.
PErpinya. Castell vell.
 Ilauro. Tuir.
 Monbolo. Tolúes.
 Prats de Mollo. Coplliure.
 Bolo. Argelles.

LLOCHS DE BARONS

de la mateixa Vegueria.

Los 2. següents de Baro. Pontalla.
 Maurallas. Millas.
 Calsa. Naphiach.
Los 4. següents de Baro. Reglella.
 Pertus. Stagell.
 La Clua. *Los 4. següents de Baro.*
 Homs. Cerrallonga.
 Tellet. Cabrenys.
 Ceret. *de Baro.* Montalba.
Los 6. següents de Baro. Fontanils.
 Raynes.

*Los 4. següents son del
Baro de la Lacuna.*

Illa.

Bula ternera.

Bula de munt.

Sant Miquel del oris.

Los 3. següents de Baro.

Sant Iuan de plande-
corts.

Sant Steuc.

Vilarfell de baix.

Viues. *de Baro.*

*Los 5. següents son del
Abat de Arles.*

Los banys.

Arles.

Sant Llorens Cerdans.

Forças.

Sant Andreu.

Palauda. *de Baro.*

Corsoni. *de Baro.*

Los 3. següents de Baro.

Vilamulassa.

Trafferra.

Monestir del camp.

Los 2. següents de Baro.

Banyuls.

Sant Iuan la senya.

Pollestras. *de Baro.*

*Los 10. següents son de la
Religio de sant Iuan.*

Nils.

Masdeu.

Terrats.

Santa Coloma.

Cabestany.

Sant Nafari.

Bon pas.

Sant Hyppolit.

Orla.

Palau.

*Lo següent, es del Pabor-
dre Perapertusa.*

Canues.

Los 7. següents de Baro.

Lupia.

Pia.

Castellnou.

Camelas.

Bellpuig.

Taulis.

Prunet.	<i>Lo següent es dels Conjols</i>
<i>Los 3. següents son del</i>	<i>de Perpinya.</i>
Capitol de la Seu de Elna.	Vernet.
Trullas.	<i>Los 3. següents son del</i>
Salellas.	<i>Comte de Valfogona.</i>
Baxas.	Canet.
<i>Les 2. següents de Baro.</i>	Santa Maria la mar.
Feras tortas.	Torrellas.
Bages.	<i>Los 4. següents de Baro.</i>
<i>Los 4. següents son del</i>	Vilallonga.
<i>Capitol de la Seu de El-</i>	Taltahull.
<i>na.</i>	Vingrau.
La torra del Bisbe.	Tatso de vall.
Montescot.	Garrins. <i>de Baro.</i>
Elna.	<i>Los 2. següents son del</i>
Sant Cebria.	<i>Abat de la Real.</i>
<i>Lo següent es de la Pia</i>	Spira.
<i>Almoyna de la Seu de</i>	Vilanoua de la ribera.
<i>Elna.</i>	<i>Los 4. següents de Baro.</i>
Cornella.	Clayra.
<i>Los 3. següents de Baro.</i>	Sant Llorens.
Vilanoua de la raho.	Vilallonga del mon.
Corbera.	Montesquiu.
Mulner.	
Alanya. <i>de Baro.</i>	Ff 3 <i>Los</i>

- Los 4. següents son del Camarçer de la Grassa, que*
com es lo Cardenal de Lo-
rosa.
 Ribas altas.
 Stagell.
 Pafilla.
 Cornella de la Ribera.
Lo següent es del Aba-
diat de sant Miquel de
Cuxà.
 Baho.
Los 2. següents de Baro.
 Sant Feliu de baix.
 Sant Feliu de munt.
Lo següent es del Bisbe
de Elna.
 Lo Soler.
 Santa Augenia. *de Baro.*
 Calmella. *de Baro.*
 Marfàl. *de Baro.*
- Monferrer. de Baro.*
Sureda. de Baro.
 Pano.
 Tatso de munt. *de Baro.*
Lo següent es del Comte
de Guimerà.
 La Roca.
Lo següent es del Aba-
diat de sant Genis.
 Sant Genis.
Los 3. següents de Baro.
 Ortasa.
 Cabanes.
 Trullas.
 Les fonts. *de Baro.*
Lo següent de Baro.
 Castell Rossello.
Lo següent es del Abat
de la Grassa.
 Cornella.

VEGUERIA

DE VILAFRANCA

de Conflent.

Los 23. següents son del senyor Rey.

Vilafrañca de Conflent.

Serdinya.

Iuncet.

Flaçà.

Marinyans.

Claranell.

Cornella.

Vinça.

Marfeuol.

Prada.

Bell lloch.

Los 2. següents son la Ba-

ronia de Conat.

Conat.

Orbanya.

Nohèdes.

Vellans.

Vitefa.

Arletes.

Nabilles.

Eroles.

Santa Margarida.

Los 3. següents es la Sotuegueria de Capsir.

Puig valedor.

Riutort.

Vilanoua.

LLOCHS DE BARONS.

de la mateixa Vegueria.

Los 8. següents sō del Abat

de S. Marti de Canigo.

Castell.

Vernet.

Marcaxanes.

Llunat.

Auellanet.

Auellanet.	Bressès.
Lo Roure.	La bastida de mascarda
Iunçet.	Los 8. següents de Baro.
Orella.	Anyer. <i>los castells de la muntanya</i>
Los 5. següents de Baro.	Real. <i>del Rey</i>
Sahorra.	Odello. <i>del Rey</i>
Torrent.	Los cortals de ouansa.
Fulla.	Los castells de la roca.
Pi. <i>los castells de la muntanya</i>	Cerola.
Manter. <i>los castells de la muntanya</i>	Porcinyans.
Los 10. següents sō del Cōte	Carenfa.
de Guimerà, y son llochs	Los 8. següents de Baro.
del Vescomtat de Euol.	Molix.
Euol.	Campoma.
Tuhir.	Coma.
Aulera.	Paracols.
Labastida.	Fornols.
Los horts.	Cruells.
Sauto.	Collsendres.
Fetges.	Maranconfent.
La poma.	Los 7. següents son del
Font Rabiosa.	Vescomte de Ioch.
Sposolla.	Ioch.
Los 3. següents son del	Finestret.
Comte de Montegut.	Riguarda.
Mosser.	Rodes.
	Rupidera.
	Glo-

Glorianes.	Sant Thomas.
Sahorla.	Toçs.
<i>Lo següent es del Baro</i>	Canauelles.
<i>de la Lacuna, y es lloch</i>	Soanyes.
<i>del Vescomtat de Illa.</i>	Marfàns.
Stoher.	En.
<i>Los 33. següents son del</i>	Escaro.
<i>Abadiat de Sant Miquel</i>	Lo Mas den Alfinà.
<i>de Cuxà.</i>	Sant Miquel dels plans
Codolet.	Talau.
Callar.	Mahunilles.
Ria.	Theuol.
Sirach.	Llugols.
Taurinya.	Valsera. <i>— no s'ha de fer més</i>
Arbúfols.	Tararach.
Valstauia.	Cabrils.
Valmanya.	Lo Mas dē Taix. <i>Per si.</i>
Clara.	Spira. <i>de Baro.</i>
Llech.	<i>Lo següent es del Priorat</i>
Fillols.	<i>de Cornella.</i>
La Laguna.	Sansa.
Angles.	<i>Lo següent es del Capítol</i>
Matamala.	<i>de la Seu de Urgell.</i>
Gualba.	Ayguatebia.
Fontpedrosa.	Ller. <i>de Baro.</i>
Prats.	Iuyols. <i>de Baro.</i>
	Formiguera.

234 *Descriptio della Prouincia*

Formiguera. de Baro. Caudes.

Los 3. següents son del Creu.
Abdiat de lau. Clariana.

EN BARCELONA.

Per manament dels Senyors Deputats del General de Catalunya.

Per Hieronym Margarit, Any M.DC.XXXII.

